

329.

На основу члана 88 тачке 2 Устава Републике Црне Горе доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ЗДРАВСТВЕНОЈ ЗАШТИТИ БИЉА

Проглашавам Закон о здравственој заштити биља, који је донијела Скупштина Републике Црне Горе, на четвртој сједници првог редовног засиједања у 2006. години, дана 18. априла 2006. године.

Број: 01- 633/2

Подгорица, 20. априла 2006. године

Предсједник Републике Црне Горе,
Филип Вујановић, с.р.

ЗАКОН

О ЗДРАВСТВЕНОЈ ЗАШТИТИ БИЉА

І ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Овим законом уређују се здравствена заштита биља и биолошке мјере за заштиту биља; мјере за спрјечавање уношења и ширења штетних организама и мјере за сузбијање штетних организама на биљу, биљним производима и објектима под надзором, као и друга питања од значаја за здравствену заштиту биља.

Члан 2

Дјелатност здравствене заштите биља обухвата:

- 1) заштиту биља, биљних производа и објеката под надзором од дјеловања штетних организама;
- 2) спрјечавање уношења и ширења штетних организама и њихово сузбијање спровођењем фитосанитарних мјера;
- 3) откривање и детерминацију штетних организама;
- 4) обезбјеђивање услова за оптималну производњу и промет биља;
- 5) прогнозно-извјештајне послове;
- 6) заштиту животне средине од посљедица дјеловања штетних организама;
- 7) прикупљање, чување и размјену података и информација;
- 8) стални надзор над биљем током вегетације, биљним производима у складишту и биљним производима током превоза;

9) праћење штетних организама, процјену ризика, управљање ризицима од штетних организама и њихово сузбијање, као и спровођење биолошких мјера здравствене заштите биља;

10) надзор над уништењем и ширењем организама штетних за биље и биљне производе;

11) надзор при извозу пошиљки биља и биљних производа за које друге земље постављају посебне фитосанитарне захтјеве;

12) посебни надзор над штетним организмима, нарочито фитосанитарни преглед, праћење здравственог стања биља и систематско истраживање;

13) преглед биља и биљних производа на територији Републике и издавање биљних пасоша, фитосертификата и других докумената;

14) спровођење фитосанитарних мјера;

15) едукацију и подизање свијести становништа о здравственој заштити биља;

16) обављање других послова прописаних овим законом.

Члан 3

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) **биље** је живо биље и његови дјелови, укључујући и сјеме:

а) живи дјелови биља су:

- плодови у ботаничком смислу, осим дубоко замрзнутих;
- поврће, осим дубоко замрзнутог;
- кртоле, луковице, гомољи, ризоми и други подземни репродуктивни органи;

- резано цвијеће;
- гране са лишћем и иглицима;
- резана стабла са лишћем;
- листови, лишће;
- културе биљних ткива;
- живи полен;
- пупољци, резнице и племке;

- и сви остали дјелови биља у складу са законом;

б) сјеме, у ботаничком смислу, је сјеме намијењено сјетви;

ц) јестиве гљиве;

2) **биљни производи** су производи биљног поријекла, непрерађени или једноставно прерађени, који не спадају у биље;

3) **биљни пасош** је документ којим се потврђује да биље, биљни производи и објекти под надзором, који се премјештају на територији Републике Црне Горе (у даљем тексту: Република), испуњавају фитосанитарне услове утврђене овим законом и прописима донешеним на основу овог закона;

4) **биље намјењено садњи** је:

- биље које је посађено, с намјером да остане посађено или да буде пресађено након уношења,

- биље које није посађено у тренутку уношења, али је намијењено садњи након уношења;

5) **биолошка заштита биља** је сузбијање штетних организама у

пољопривреди и шумарству примјеном живих природних непријатеља, антагониста или конкурената, њихових продуката, као и других организама који се могу сами умножавати;

6) **држаоц биља, биљних производа и објеката под надзором** (у даљем тексту: држаоц биља) је физичко или правно лице које их посједује или се бави производњом, прерадом, обрадом, складиштењем, продајом, дистрибуцијом или их на други начин користи;

7) **фитосанитарни сертификат** (у даљем тексту: фитосертификат) је увјерење о здравственом стању пошиљке биља којег издаје надлежни орган земље поријекла и прати пошиљку при увозу, извозу или транзиту;

8) **фитосертификат за реекспорт** је увјерење о здравственом стању пошиљке биља које прати пошиљку биља при реекспорту, издато од надлежног органа земље извознице;

9) **фитосанитарна мјера** је свака мјера која се спроводи у циљу здравствене заштите биља од ризика који проистичу из уношења, односно ширења штетних организама, као и у циљу спрјечавања настанка или смањивања штете коју наноси штетни организам;

10) **фитосанитарни преглед** је провјера исправа, идентитета и здравственог стања биља, биљних производа и објеката под надзором, с намјером да се утврди је ли присутан штетни организам;

11) **извоз** је изношење или испорука пошиљке биља са територије Републике у другу државу;

12) **мјесто производње** је земљиште или група земљишта која су појединачна производна јединица са свим припадајућим објектима, машинама и опремом;

13) **објекти под надзором** су земљишта, складишта, објекти за прераду, амбалажа, транспортна средства, контејнери, земља или било која друга подлога у или на којима се биљке гаје или други организми, предмети или материјали који могу да садрже или преносе штетне организме због којих треба спровести фитосанитарне мјере;

14) **премјештање** је свако преношење или превозење биља, биљних производа и објеката под надзором ван мјеста производње на територији Републике;

15) **процјена ризика од штетних организама** је биолошка, научна и економска оцјена доказа да ли неки штетни организам треба ставити под обавезну контролу, као и о обиму фитосанитарних мјера које ће се предузети;

16) **пошиљка биља** је количина биља, биљних производа и објеката под надзором која се транспортује;

17) **праћење здравственог стања (мониторинг)** је процес трајне провјере фитосанитарног стања;

18) **пошиљка биља у транзиту** је пошиљка која пролази кроз Републику, а не увози се у Републику и која је предмет примјене званичне процедуре којом се доказује да је она изолована, да није подијељена, помијешана или комбинована са другим пошиљкама, нити препакована;

19) **пошиљка биља за реекспорт** је пошиљка биља која је увезена у Републику, а потом извезена без излагања или контаминације штетним

организмима, која се може складиштити, дијелити, комбиновати са другим пошिल्кама или препаковати;

20) **стални надзор** је поступак прикупљања и биљежења података о присуству или одсуству штетних организама, на основу фитосанитарног прегледа, праћења здравственог стања, систематског истраживања из расположивих извора;

21) **садња или сјетва** је сваки поступак смјештања биља са намјером да се осигура његов каснији раст, размножавање и умножавање;

22) **штетни организам** је врста, сој или биотип биљака, животиња и других патогених организама који су штетни за биље и биљне производе;

23) **уношење штетних организама** је улазак штетног организма у неко подручје у којем до тада није био присутан или је присутан, али није широко распрострањен и у којем се налази под контролом;

24) **увоз** је уношење или испорука пошिल्ке биља из друге земље на територију Републике;

25) **земља поријекла** је:

- за биље - земља у којој је биље узгајано;
- за биљне производе - земља у којој је узгајано биље од којег су произведени биљни производи.

II ОБАВЉАЊЕ ДЈЕЛАТНОСТИ ЗДРАВСТВЕ-НЕ ЗАШТИТЕ БИЉА

Члан 4

Дјелатност здравствене заштите биља обављају:

- 1) надлежни органи државне управе;
- 2) научно-истраживачке установе које имају лиценцу и које овласти орган управе надлежан за послове здравствене заштите биља (у даљем тексту: овлашћене установе);
- 3) привредна друштва и предузетници који испуњавају услове и који су регистровани за вршење стручних и техничких послова у спровођењу одређених фитосанитарних мјера, у складу са законом (у даљем тексту: пружаоци услуга) и које овласти орган управе надлежан за послове здравствене заштите биља (у даљем тексту: орган управе);
- 4) држаоци биља.

Члан 5

Орган управе одговоран је за здравствену заштиту биља у Републици.

Орган управе обавља управне и са њима повезане стручне послове који се односе на:

- 1) усклађивање и праћење обављања послова здравствене заштите биља;
- 2) спровођење међународних конвенција, уговора и споразума из области здравствене заштите биља и размјену информација са државним органима, организацијама, установама и другим лицима која обављају послове здравствене заштите биља;
- 3) учешће у међународним органима и организацијама у области здравствене заштите биља;

- 4) извјештавање Европске комисије о здравственој заштити биља;
- 5) припремање извјештаја, анализа, информација и других материјала у вези са појавом и ширењем штетних организама, у складу са прописима, међународним уговорима и споразумима из области здравствене заштите биља;
- 6) извршавање послова здравствене заштите биља;
- 7) организовање спровођења сталног надзора над штетним организмима;
- 8) оцјењивање здравственог стања биља у циљу утврђивања појаве и ширења штетних организама у држави и иностранству;
- 9) лабораторијска испитивања биља, биљних производа и објеката под надзором због дијагностиковања штетних организама са Листа I.A, II.A, I.B и II.B;
- 10) процјену ризика у случају појаве и детерминације нових штетних организама, издавање стручних упутстава и мјера;
- 11) обавјештавање држава извозница о задржаним пошिल्кама биља због неиспуњавања фитосанитарних захтјева;
- 12) ограничавање или забрану увоза у Републику или транзита појединих биљних врста преко територије Републике;
- 13) пружање стручне подлоге за одређивање границе подручја за које је потребно успоставити ванредни здравствени надзор;
- 14) успостављање и вођење регистра и евиденција;
- 15) припрему програма превентивних мјера које се предузимају ради спрјечавања уношења и ширења штетних организама и старања о њиховом спровођењу;
- 16) предлагање спровођења мјера за спрјечавање, сузбијање и искорјењивање штетних организама и усклађивање њиховог спровођења;
- 17) надзор над вршењем послова од стране овлашћених лица;
- 18) обавјештавање о појави, масовној појави и ширењу штетних организама у земљи и иностранству;
- 19) обавјештавање јавности о здравственој заштити биља и издавање публикација;
- 20) успостављање и вођење информационог система у области здравствене заштите биља;
- 21) обављање фитосанитарних прегледа;
- 22) издавање фитосертификата;
- 23) друге послове утврђене законом.

Члан 6

Држаоц биља дужан је да:

- 1) ради откривања појаве и спрјечавања ширења штетних организама обавезно прегледа гајено биље на површинама на којима их узгаја (њива, плантажа, расадник, башта, затворени простор и сл.), самоникло биље, као и биљне производе и објекте под надзором, било да је њихов власник или их на други начин употребљава и поступа са њима;
- 2) о свим новим и неуобичајеним појавама или сумњама о присуству штетних организама обавијестити орган управе, односно друга лица која

обављају послове здравствене заштите биља ;

3) без одлагања предузме мјере које одреди орган управе ради спрјечавања ширења, сузбијања или искорјењивања штетних организама;

4) води евиденцију о предузетим мјерама заштите биља.

Ако држаоц биља не спроведе мјере из става 1 тачка 3 овог члана, орган управе ће о трошку држаоца биља спровести мјере.

Ради благовременог упозоравања држаоца биља о појави штетних организама и давања препорука за њихово сузбијање обављају се извјештајно-прогнозни послови.

Програм извјештајно-прогнозних послова из става 3 овог члана и носиоце тог програма утврђује Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде (у даљем тексту: Министарство).

Члан 7

Орган управе, овлашћене установе, пружаоци услуга и држаоци биља, ради благовременог откривања штетних организама, извјештавања о њиховој појави, ширењу и сузбијању дужни су вршити стални надзор и сарађивати на спровођењу сталног надзора над биљем, биљним производима и објектима под надзором.

О свим новим и неочекиваним појавама штетних организама, лица из става 1 овог члана морају, без одлагања, обавијестити надлежног инспектора, односно орган управе.

Обавеза обавјештавања односи се и на сва лица која по природи свог посла примијете или посумњају на појаву нових или неочекиваних штетних организама.

Орган управе надлежан за послове шумарства и правна и физичка лица која обављају послове здравствене заштите биља у области шумарства дужни су поступати у складу са овим законом и прописима из области шумарства.

III СПРЈЕЧАВАЊЕ УНОШЕЊА И ШИРЕЊА ШТЕТНИХ ОРГАНИЗАМА И ЊИХОВО СУЗБИЈАЊЕ

1. Штетни организми, биље, биљни производи и објекти под надзором

Члан 8

Штетни организми разврставају се према степену ризика за здравље биља и биљних производа, као и опстанку појединих биљних врста и ризику наношења великих економских штета које могу проузроковати.

Штетни организми који се сматрају нарочито ризичним по здравље биља и биљних производа разврставају се у следеће листе:

1) Листа I.A и Листа II.A односи се на штетне организме, биље и биљне производе чије је уношење и ширење забрањено на територији Републике;

2) Листа I.B и Листа II.B односи се на штетне организме, биље и биљне производе чије је уношење и ширење забрањено у заштићена подручја.

Садржај листа из става 2 овог члана утврђује Министарство.

Члан 9

Биље, биљни производи и објекти под надзором који могу бити носиоци штетних организама из члана 8 став 2 овог закона разврставају се у сљедеће листе:

1) Листа III.A односи се на забрану уношења биља, биљних производа и објеката под надзором;

2) Листа III.B односи се на забрану уношења биља, биљних производа и објеката под надзором у одређена заштићена подручја;

3) Листа IV.A односи се на посебне фитосанитарне захтјеве који морају бити испуњени при уношењу и премјештању биља, биљних производа и објеката под надзором;

4) Листа IV.B односи се на посебне фитосанитарне услове који морају бити испуњени приликом уношења биља, биљних производа и објеката под надзором у одређена заштићена подручја и премјештању унутар тих подручја;

5) Листа V.A односи се на биље, биљне производе и објекте под надзором који морају бити прегледани прије премјештања и обухвата:

- Листа V.A.I односи се на биље, биљне производе и објекте под надзором који морају бити прегледани прије премјештања унутар Републике и које мора пратити биљни пасош;

- Листа V.A.II односи се на биље, биљне производе и објекте под надзором који морају бити прегледани прије уношења у одређена заштићена подручја и премјештања унутар тих подручја и које мора пратити биљни пасош за одређено заштићено подручје;

6) Листа V.B односи се на биље, биљне производе и објекти под надзором који морају бити прегледани прије уношења и обухвата:

- Листа V.B.I односи се на биље, биљне производе и објекте под надзором који морају бити прегледани приликом уношења и којима се могу пренијети штетни организми значајни за територију Републике;

- Листа V.B.II односи се на биље, биљне производе и објекте под надзором који морају бити прегледани приликом уношења у одређена заштићена подручја и којима се могу пренијети штетни организми значајни за та заштићена подручја;

7) Листа VI се односи на биље и биљне производе за које се могу прописати посебни поступци.

Детаљан садржај листа из става 1 овог члана утврђује Министарство.

Листе из чл. 8 и 9 овог закона објављују се у "Службеном листу Републике Црне Горе".

Члан 10

Ради спрјечавања уношења и ширења штетних организама спроводи се стални надзор над биљем, биљним производима и другим објектима под надзором, као и фитосанитарне мјере утврђене овим законом.

Фитосанитарне мјере се примјењују у обиму који је неопходан да се заштити здравствено стање биља и којима се не ограничава промет.

Фитосанитарне мјере се припремају, доносе и мијењају у складу са

међународним стандардима, смјерницама и препорукама, научним принципима и чињеницама које се односе на здравствену заштиту биља и економску оправданост. У случају да не постоје међународне фитосанитарне смјернице, препоруке и стандарди или да оне не могу да задовоље потребни ниво здравствене заштите биља, утврђују се фитосанитарне мјере које морају бити научно оправдане и засноване на принципима процјене и управљања ризиком.

Приликом процјене ризика из става 3 овог члана узео се у обзир:

- 1) расположиви научни подаци;
- 2) процеси и начини производње;
- 3) методе инспекцијског надзора, узорковања и тестирања;
- 4) распрострањеност одређених штетних организама;
- 5) постојање подручја без штетних организама;
- 6) услови у животној средини;
- 7) карантински или други поступак.

Управљање ризиком укључује разматрање економске оправданости у смислу губитка у производњи или продаји у случају уношења и ширења штетних организама, трошкови њиховог сузбијања или искорјењивања, као и економску исплативост алтернативних приступа умањењу ризика.

Фитосанитарне мјере у другој земљи сматрају се еквивалентним мјерама Републике, ако друга земља покаже на објективан начин да њене мјере постижу исти или виши ниво здравствене заштите биља у односу на ниво који се у Републици захтијева.

Члан 11

Ако држаоц биља или друго лице уочи на биљу, биљним производима или објектима под надзором нову и неуобичајену појаву штетних организама или посумња на присуство штетних организама са Листе I.A или Листе II.A, а за заштићено подручје са Листе I.B или II.B дужано је одмах обавијести надлежног инспектора, односно орган управе.

У случају сумње на присуство штетних организама из става 1 овог члана надлежни инспектор узима узорак и доставља га на лабораторијску анализу ради утврђивања присуства штетних организама.

Лабораторија је дужна да рукује узорком на начин који ће обезбиједити идентитет узорка и услове за спрјечавање ризика од ширења штетних организама.

Лабораторија је дужна да води евиденцију узорака, чува и доставља податке о извршеним анализама на прописан начин.

Лабораторијске анализе из става 2 овог члана обавља акредитована фитосанитарна лабораторија.

Начин руковања узорком, као и начин вођења евиденције узорака, чувања и достављање података о извршеним анализама утврђује Министарство.

Члан 12

Ако се утврди присуство штетних организама са Листе I.A и II.A, односно у заштићеном подручју са Листе I.B и II.B, орган управе наложиће спровођење

одговарајућих фитосанитарних мјера у циљу спрјечавања ширења или у циљу сузбијања штетних организама, као што су третирање, уништавање или другачије уклањање штетних организама, биља, биљних производа или објеката под надзором на којима је утврђено присуство штетних организама.

У случају присуства штетних организама из става 1 овог члана држаоц биља дужан је да заштити биље, биљне производе и објекте под надзором од штетних организама и спријечи додир са другим биљем, биљним производима и објектима под надзором на које се штетни организми могу пренијети.

Обим присуства штетних организама утврђује орган управе.

Орган управе обавјештава држаоце биља и овлашћена лица о појави и ризику од штетних организама и упознаје их са мјерама за спрјечавање ширења штетних организама.

Фитосанитарне мјере из члана 10 овог закона, као и мјере из става 1 овог члана и начин обавјештавања из става 4 овог члана утврђује Министарство.

Начин припремања, доношења и мијењања предложених и хитних фитосанитарних мјера, као и начин нотификације у складу са обавезама преузетим одговарајућим међународним споразумима ближе прописује Министарство.

Члан 13

Орган управе води евиденцију и чува податке и налазе о појавама штетних организама, о сталном надзору над штетним организмима, ради пружања информација на националном и међународном нивоу.

Садржај, облик и начин вођења евиденције из става 1 овог члана утврђује Министарство.

Забрањено је неовлашћено давати или објављивати податке о првој појави штетних организама у Републици са Листе I.A и II.A без одобрења органа управе.

Начин давања и објављивања података из става 3 овог члана ближе утврђује Министарство.

Члан 14

Посебни надзор је поступак систематског прикупљања и чувања података о присуству штетних организама који укључује инспекцијске прегледе, праћење здравственог стања биља и систематског истраживања на подручјима у којима су штетни организми присутни или постоји ризик од присуства или нијесу присутни.

Начин вршења, носиоце и вршиоце посебног надзора и штетне организме ради којих се обавља посебни надзор одређује Министарство годишњим програмом.

Када се посебним надзором утврди присуство штетних организама, орган управе, односно надлежни инспектор утврдиће мјесто присуства и зависно од врсте штетног организма наредити одговарајуће фитосанитарне мјере и обавијестити држаоца биља на чијем је посједу утврђено присуство штетног организма.

Наређене фитосанитарне мјере спроводиће се све док постоји ризик од

штетних организама.

Границе подручја из става 1 овог члана, мјере за откривање, спрјечавање ширења и мјере сузбијања штетних организама, услове за престанак наређених мјера и начин обавјештавања држаоца биља утврђује Министарство.

Члан 15

Заштићеним подручјем може се прогласити подручје у којем један или више штетних организама, који су одомаћени у једном или више подручја Републике, нијесу никада били присутни или одомаћени иако постоје повољни услови за њихово одомаћивање у том подручју и у којем, при повољним еколошким условима, за поједине културе, постоји опасност да се одређени штетни организми одомаће и поред чињенице да ти организми нијесу никада били присутни или одомаћени у Републици.

Сматра се да је штетни организам одомаћен у неком подручју, ако је познато да је у њему присутан и да се у том подручју нијесу спроводиле фитосанитарне мјере за његово искорјењивање или су се такве мјере спроводиле најмање двије године узастопно и показале се неефикасним.

У заштићеном подручју, орган управе ће обезбиједити спровођење редовних и систематских истраживања ради утврђивања могућег присуства штетних организама због којих је то подручје проглашено заштићеним.

Заштићена подручја из става 1 овог члана, ближе услове за систематска истраживања у границама заштићеног подручја и листу заштићених подручја утврђује Министарство.

2. Забране и ограничења

Члан 16

Забрањено је уношење и ширење на територији Републике штетних организама са Листе I.A и њихово ширење биљем, биљним производима и објектима под надзором.

Забрањено је уношење и ширење на територију Републике биља и биљних производа са Листе II.A ако су на њима присутни штетни организми са те листе и њихово ширење биљем, биљним производима и објектима под надзором.

Забрањено је уношење у заштићено подручје и ширење унутар заштићеног подручја:

- 1) штетних организама са Листе I.B,
- 2) биља и биљних производа са Листе II.B, ако су на њима присутни штетни организми наведени у тој листи.

Уношење и ширење штетних организама који нијесу на листама из ст. 1 и 2 овог члана може бити забрањено уколико постоји ризик по здравље биља на територији Републике.

Мјере спрјечавања или ограничавања уношења и ширења штетних организама из става 4 овог члана утврђује Министарство.

Изузетно од ст. 1 и 2 овог члана, орган управе може дозволити уношење биља на којем је утврђен низак ниво присуства штетних организама са Листе

I.A и II.A, под условом да оно није намијењено садњи и сјетви или ако су на основу процјене ризика од штетних организама за поједино биље намијењено садњи и сјетви утврђене границе толеранције за штетне организме са Листе II.A одјељак II.

Ближе услове и границе толеранције за уношења биља из става 6 овог члана утврђује Министарство.

Члан 17

Забрањено је уношење на територију Републике биља, биљних производа и објеката под надзором са Листе III.A, ако потичу из земаља наведених у тој листи.

Забрањено је уношење биља, биљних производа и објеката под надзором са Листе III.B у одређена заштићена подручја из те листе.

Изузетно од ст.1 и 2 овог члана, под условом да не постоји ризик од ширења штетних организама, орган управе може дозволити уношење биља и биљних производа са Листе III.A, односно биља, биљних производа и објеката под надзором са Листе III.B, ако су узгајани, произведени или су се користили у пограничном подручју сусједне земље ради употребе на оближњим локацијама у граничном подручју Републике.

У рјешењу којим се дозвољава уношење биља, биљних производа и објеката под надзором из става 3 овог члана обавезно се наводи назив локације и име корисника.

Биље, биљне производе и објекте под надзором из става 3 овог члана мора пратити писани доказ о мјесту њиховог поријекла.

Ближе услове за уношење биља, биљних производа и објеката под надзором из става 3 овог члана утврђује Министарство.

Члан 18

Забрањено је уношење и премјештање биља, биљних производа и објеката под надзором са Листе IV.A, ако не испуњавају прописане фитосанитарне услове из те листе.

Забрањено је уношење биља, биљних производа и објеката под надзором у одређена заштићена подручја са Листе IV.B и премјештање унутар тих подручја, ако не задовољавају прописане фитосанитарне услове из те листе.

Изузетно од ст.1 и 2 овог члана, под условом да не постоји ризик од ширења штетних организама, орган управе може дозволити уношење биља и биљних производа са Листе IV.A и Листе IV.B и кад не задовољавају посебне фитосанитарне услове, ако су узгајани, произведени или су се користили у пограничном подручју сусједне земље ради употребе на оближњим локацијама у граничном подручју Републике.

У рјешењу којим се дозвољава уношење биља, биљних производа и објеката под надзором из става 3 овог члана обавезно се наводи назив локације и име корисника.

Биље, биљне производе и објекте под надзором из става 3 овог члана мора пратити писани доказ о мјесту њиховог поријекла.

Забрана из ст. 1 и 2 овог члана не односи се на мале количине биља,

биљних производа и објеката под надзором, укључујући прехранбене производе и храну за стоку, ако их власник или прималац намјерава користити за неиндустријске и некомерцијалне сврхе или се користе током путовања, уз услов да нема ризика за ширење штетних организама.

Ближе услове за уношење биља, биљних производа и објеката под надзором из става 3 овог члана, као и мале количине за поједине врсте биља и биљних производа утврђује Министарство.

Члан 19

Изузетно од чл. 16 ст. 1 до 3; 17 ст. 1 и 2 и 18 ст. 1 и 2 овог закона, дозвољено је, ако су испуњени прописани услови, увоз и премјештање штетних организама са Листе I.A, II.A, I.B и II.B, као и биља, биљних производа и објеката под надзором са Листе III.A, III.B, IV.A и IV.B, ако:

- 1) имају дозволу за уношење;
- 2) ако се употребљавају за огледе, научна истраживања или за рад у селекцији биља.

Услове, начин издавања и садржај захтјева за издавање одобрења из става 1 овог члана утврђује Министарство.

Евиденцију о дозволама из чл. 16 став 6, 17 став 3, 18 став 3 и 19 став 2 овог закона води орган управе.

Члан 20

Ради спрјечавања уношења и ширења штетних организама и њиховог сузбијања у Републици, Министарство може да:

- 1) забрани на одређеном подручју гајење појединих врста, сорти или клонова биљака;
- 2) забрани или ограничи увоз у Републику или транзит појединих биљних врста преко територије Републике;
- 3) забрани или ограничи премјештање појединих биљних врста на територији Републике;
- 4) одреди границе подручја под посебним или ванредним надзором;
- 5) нареди и друге хитне мјере у складу са овим законом.

3. Регистар произвођача, прерађивача, увозника, дистрибутера и складиштара биља, биљних производа и објеката под надзором

Члан 21

Производњом, прерадом, увозом, складиштењем и дистрибуцијом биља, биљних производа и објеката под надзором са Листе V.A и V.B могу се бавити привредна друштва, односно друга правна лица и предузетници који су регистаровани за обављање тих дјелатности и који су уписани у Регистар произвођача, прерађивача, увозника, дистрибутера и складиштара биља, биљних производа и објеката под надзором (у даљем тексту: Регистар).

Члан 22

Упис лица у Регистар из члана 21 овог закона обавезан је за:

- 1) произвођаче, прерађиваче, дистрибутере и складишtare биља, биљних производа и објеката под надзором са Листе V.A;
- 2) увознике биља, биљних производа и објеката под надзором са Листе V.B;
- 3) произвођаче одређених врста биља, биљних производа и објеката под надзором са Листе V.A и власнике сабирних складишта и дистрибутивних центара у производном подручју.

Члан 23

Лица из члана 22 овог закона морају имати у сталном радном односу лице са завршеним специјалистичким студијама, односно завршеним пољопривредним факултетом, смјер заштите биља или биљне производње, које је одговорно за производњу и здравствену заштиту биља, као и за извршавање обавеза из члана 24 овог закона.

Регистар води орган управе.

Лица из члана 22 овог закона, која престану да испуњавају услове и обавезе из става 1 овог члана, бришу се из Регистра.

Ближе услове за упис у Регистар, садржај и начин вођења Регистра, облик, садржај и начин подношења захтјева за упис у Регистар и врсте биља, биљних производа и објеката под надзором из члана 22 алинеја 3 овог закона утврђује Министарство.

Члан 24

Лица из члана 22 овог закона дужна су, нарочито да:

- 1) воде детаљну евиденцију о производњи, преради и промету биља, биљних производа и објеката под надзором, које купују за складиштење, садњу на имању, прераду или премјештање на друго мјесто;
- 2) воде и редовно допуњавају план мјеста гдје се биље, биљни производи и објекти под надзором гаје, прерађују, складиште, чувају и употребљавају;
- 3) обављају редовне визуелне здравствене прегледе на прописан начин;
- 4) одмах обавијесте орган управе, односно надлежног инспектора о свим неуобичајеним појавама и повећаном обиму штетних организама, симптомима или другим промјенама на биљу, као и о производњи и појави забрањених биљних врста;
- 5) пријаве органу управе све промјене података који се воде у Регистру;
- 6) сваке године пријаве органу управе, односно надлежном инспектору обим и мјесто производње, односно прераде биља и биљних производа;
- 7) сарађују са органом управе и надлежним инспектором у спровођењу здравствене заштите биља;
- 8) чувају документацију најмање годину дана.

Начин вођења евиденције, вршења здравственог прегледа, рокове за доставу промјене података који се воде у Регистру и пријаву мјеста и обима

производње, односно прераде биља и биљних производа из става 1 овог члана утврђује Министарство.

Члан 25

Изузетно од члана 22 овог закона, упис у Регистар није обавезан за мале произвођаче и прерађиваче који се не баве професионално производњом и прерадом биља, ако је њихова укупна производња биља, биљних производа и других објеката под надзором намијењена за личне потребе и крајним корисницима на локалном тржишту и ако при том не постоји ризик од ширења штетних организама.

Ближе услове и критеријуме за одређивање малих произвођача или прерађивача и локалног тржишта утврђује Министарство.

IV УВОЗ, ИЗВОЗ И ТРАНЗИТ ПОШИЉКИ БИЉА

1. Увоз

Члан 26

Министарство може прописати издавање дозволе за увоз и транзит пошиљке биља, која може бити носилац или преносилац биљних штеточина и болести које могу да угрозе здравље биља, на основу међународних препорука и упутстава, доступних научних доказа и процјене ризика по здравље биља, у складу са условима за обављање спољнотрговинског промета.

Пошиљка биља може се увозити само преко одређених граничних прелаза на којим је успостављен царински и фитосанитарни инспекцијски надзор.

Изузетно од става 2 овог члана, пошиљка дрвеног материјала за паковање може се увозити и преко граничних прелаза на којима је успостављен само царински надзор.

Гранични прелази из става 2 овог члана морају да испуњавају прописане техничке услове за обављање фитосанитарног прегледа пошиљке биља.

По жалби на рјешење о издавању дозволе из става 1 овог члана, као и на друге појединачне управне акте које у складу са овим законом доноси орган управе одлучује Министарство.

Начин и услове за издавање дозволе из става 1 овог члана, као и техничке услове за обављање фитосанитарног прегледа из става 4 овог члана утврђује Министарство.

Члан 27

Пошиљка биља са Листе V.Б. која се увози, њена амбалажа, као и превозна средства којима се превози, подлијеже царинском надзору и обавезном фитосанитарном прегледу.

Царински поступак не може отпочети прије него што се обави

фитосанитарни преглед осим транзитног поступка и поступка царинског складиштења.

Дрвени материјал за паковање који се приликом увоза користи за превоз роба које нијесу биље, биљни производи и објекти под надзором са Листе V.Б, на граничном прелазу подлијеже фитосанитарном прегледу.

Фитосанитарним прегледом провјерава се, нарочито да:

1) пошилику биља прати оргинални фитосертификат или фитосретификат за реекспорт;

2) у пошилици биља са Листе I.А нијесу присутни штетни организми, а ако се увозе у одређена заштићена подручја и штетни организми са Листе I.Б;

3) у пошилици биља са Листе II.А нијесу присутни штетни организми из истог дијела те листе, а ако се увози у одређена заштићена подручја и штетни организми са Листе II.Б;

4) у пошилици биља није присутно биље, биљни производи и објекти под надзором са Листе III.А;

5) да ли пошилика биља испуњава посебне фитосанитарне захтјеве у складу са Листом IV.А, а ако се увози у одређена заштићена подручја и посебне захтјеве из Листе IV.Б.

Фитосанитарним прегледом из става 1 овог члана обухвата се:

1) свака пријављена пошилика биља са листе V.Б;

2) и пошилика која се састоји од више дијелова и сваки дио пошилике биља са Листе V.Б.

Фитосанитарним прегледом могу се обухватити и пошилике биља које нијесу наведене на Листи V.Б.

Пошилика биља која подлијеже фитосанитарном прегледу остаје под царинским надзором све док фитосанитарни инспектор не потврди да је фитосанитарни преглед обављен.

Члан 28

Фитосанитарни преглед из члана 27 овог закона обухвата :

1) провјеру, којом се утврђује прати ли пошилику, односно дио пошилике биља, прописани фитосертификат;

2) провјеру индентитета, којим се на основу цјелине или једног, односно више репрезентативних узорака утврђује садржи ли пошилика или дио пошилике биља, пријављено биље, биљне производе и објекте под надзором;

3) провјеру здравственог стања, којим се на основу цјелине или једног, односно више репрезентативних узорака утврђује задовољава ли пошилика биља, односно дио пошилике биља, укључујући и дрвени материјал за паковање, а по потреби и превозно средство и услове из члана 27 овог закона.

Фитосанитарни преглед пошилике биља или дијела пошилике обавиће се и у сљедећим случајевима:

1) ако постоји озбиљан разлог за сумњу да пошилика биља или дио пошилике за коју није пријављено да садржи биље, биљне производе и објекте под надзором са Листе V.Б, садржи такво биље, биљне производе и објекте под надзором;

2) када се царинским прегледом открије да пошилика или дио пошилике

биља који се увози садржи непријављено биље, биљне производе и објекте под надзором са Листе V.Б;

3) када се ни након фитосанитарног прегледа не може са сигурношћу утврдити индентитет роба, посебно њен род, врста или поријекло.

Начин вршења фитосанитарног прегледа из члана 27 став 1 овог закона, пошиљке биља из члана 27 став 6 овог закона, као и најмањи број и величину узорака из става 1 тач. 2 и 3 овог члана прописује Министарство.

Члан 29

Пошиљка биља са Листе V.Б, која се увози и намијењена је за огледе, научно истраживање и рад на селекцији биља, подлијеже фитосанитарном прегледу и мора имати дозволу за увоз у складу са чланом 19 став 1 тачка 1 овог закона, као и фитосертификат земље поријекла.

Ближе услове и начин за увоз пошиљке биља из става 1 овог члана утврђује се прописом Министарства.

Члан 30

Уколико не постоји ризик од ширења штетних организама није обавезан фитосанитарни преглед пошиљке биља са Листе V.Б, ако се премјешта из једне земље у другу или са једног мјеста на друго унутар исте земље, а врши се транзит преко територије Републике без промјене њеног царинског статуса.

Члан 31

Смањени обим провјера идентитета и здравственог стања пошиљке биља може се вршити у следећим случајевима:

1) ако је преглед већ обављен у земљи из које се пошиљка биља увози, на основу договора постигнутог са надлежним органом за здравствену заштиту биља те земље;

2) ако је предвиђено споразумом закљученим са земљом из које се пошиљка биља увози, а који се заснива на принципу реципроцитета.

Услове и начин обављања провјере и врсте биља, биљних производа и објеката под надзором из става 1 овог члана утврђује Министарство.

Члан 32

Фитосанитарни преглед из чл. 27 и 28 овог закона и фитосертификат нијесу обавезни за мале количине биља, биљних производа, које власник или крајњи корисник уноси ради коришћења у неиндустријске или нетрговачке сврхе или за употребу током путовања, под условом да нема ризика од ширење штетних организама, изузев биља и биљних производа са Листе III.A и III.B.

Изузетно од чл. 27 и 28 овог закона, под условом да нема ризика од ширења штетних организама, орган управе може дозволити уношење биља и биљних производа са листе V.Б, без фитосанитарног прегледа, ако су узгајани, произведени или се користе у пограничном подручју сусједне земље ради употребе на оближњим локацијама у пограничном подручју Републике.

Одобрењем којим се дозвољава уношење биља, биљних производа и објеката под надзором из става 2 овог члана обавезно се наводи назив локације и име корисника.

Мале количине за поједине врсте биља, биљних производа и објеката под надзором из става 1 овог члана, као и начин и услове уношење биља и биљних производа из става 2 овог члана утврђује Министарство.

Члан 33

Биље, биљне производе и објекте под надзором са Листе V.Б мора пратити оригинал фитосертификат, односно фитосертификат за реекспорт.

Фитосертификат из става 1 овог члана може бити у електронској форми ако испуњава услове утврђене законом.

Изузетно од става 1 овог члана, у случајевима које одреди Министарство, може се прихватити и копија фитосертификата овјерена од надлежног органа.

За биље, биљне производе и објекте под надзором са листе IV.А и IV.Б фитосертификат издаје надлежни орган земље поријекла. Фитосертификат може бити издат у земљи која није земља поријекла, када се посебним условима може удовољити и ван мјеста поријекла.

Биље, биљни производи и објекти под надзором са Листе V.Б, који су отпремљени из земље поријекла и у другој земљи складиштени, подијелени, спојени са другим или препаковани мора, осим изворног фитосертификата или његове овјерене копије, пратити фитосертификат за реекспорт издат у тој другој земљи.

Ако су биље, биљни производи и објекти под надзором са Листе V.Б били узастопно увезени у више различитих земаља и ако је издато више фитосертификата за реекспорт, уз последњи фитосертификат за реекспорт морају бити приложени сви претходно издати фитосертификати за реекспорт или њихове овјерене копије.

Образац и садржај фитосертификата и фитосертификата за реекспорт утврђује Министарство у складу са Међународном конвенцијом о заштити биља.

Изузетно од става 7 овог члана, фитосертификат издат у земљи извозници која није ратифи-ковала Међународну конвенцију о заштити биља може се прихватити, под условима које утврди Министарство.

Фитосертификат и фитосертификат за реекспорт неће се прихватити, ако је протекло више од 14 дана од дана њиховог издавања до дана када је пошиљка биља за коју је издат прешла границу земље у којој су издати.

Члан 34

Увозници, превозници и њихови заступници и физичка лица који увозе пошиљке биља са Листе V.Б дужни су органу управе, односно фитосанитарном инспектору, у прописаном року, најавити пошиљку и поднијети пријаву за фитосанитарни преглед пошиљке.

Увозници, превозници или њихови заступници дужни су, на јединственој царинској декларацији или другој исправи, која служи за покретање царинског поступка, означити да је пошиљка биља са Листе VБ и навести друге прописане податке.

Образац пријаве за фитосанитарни преглед из става 1 овог члана и начин означавања декларације или друге исправе из става 2 овог члана, као и начин и рок за најаву пошиљке биља и подношење пријаве за фитосанитарни преглед

утврђује Министарство.

Члан 35

Провјеру исправа, као и преглед из члана 27 овог закона и провјере којима се утврђује налази ли се у пошиљкама биље или биљни производи са Листе III.A и III.B чије је уношење забрањено обавља фитосанитарни инспектор.

Провјеру идентитета и здравственог стања биља обавља фитосанитарни инспектор на граничном прелазу или на другом мјесту у непосредној близини, које одреде орган управе и орган управе надлежан за царинске послове, уз услов да то није крајње одредиште.

Фитосанитарна инспекција на граничном прелазу може надлежној инспекцији на мјесту одредишта, уз њену сагласност, препустити да у цијелости или једним дијелом обави провјеру идентитета и здравственог стања, било на простору фитосанитарне инспекције на одредишту или на другом мјесту у непосредној близини, које одреде или одобре орган управе и орган управе надлежан за царинске послове, уз услов да то није крајње одредиште. Када се не добије сагласност, провјеру идентитета и здравственог стања мора у цијелости извршити фитосанитарни инспектор на граничном прелазу.

Провјера идентитета и здравственог стања може се обавити и на крајњем одредишту, као што је мјесто производње за које постоји одобрење надлежног органа и органа управе надлежног за царинске послове на којем се налази крајње одредиште, под условом да постоје посебне гаранције и исправе, којима се потврђује да не постоји ризик од ширења штетних организама током превоза пошиљке биља.

Минималне услове за обављање провјере здравственог стања и случајеве из става 4 овог члана, посебне гаранције и исправе у вези транспорта пошиљке биља до одредишта односно крајњег одредишта, као и минималне услове крајњег одредиште за складиштење утврђује Министарство.

Члан 36

Фитосанитарни инспектор, после обављеног прегледа или провјера на фитосертификату, ставља ознаку којом дозвољава увоз пошиљке биља или ознаку из које је видљиво да фитосанитарни преглед није завршен на мјесту уласка. Уз ознаку обавезно се ставља службени назив фитосанитарне инспекције и датум подношења пријаве из члана 34 став 1 овог закона.

Ако се фитосанитарним прегледом утврди да нијесу испуњени услови из члана 27 став 4 овог закона, фитосанитарни инспектор задржаће пошиљку биља и одредити једну или више мјера: забрану уношења на територију Републике пошиљке биља или њеног дијела; премјештање до одредишта изван Републике, под надзором током њиховог премјештања унутар Републике, у складу са одговарајућим царинским поступком; уклањање зараженог дијела пошиљке биља; увођење карантинског надзора док резултати лабораторијских анализа или тестирања не буду познати и одговарајуће третирање ради сузбијања штетних организама који нијесу наведени у Листама I.A, II.A, I.B и II.B, ако фитосанитарни инспектор процјени да ће

након третирања услови бити испуњени.

У случајевима када нареди неку од мјера из става 2 овог члана, фитосанитарни инспектор на фитосертификат ставља ознаку којом поништава фитосертификат.

Фитосанитарни инспектор дужан је да одмах обавјести орган управе о свим случајевима задржавања пошиљке биља због неиспуњавања фитосанитарних услова, уз навођење разлога задржавања, ради обавјештавања надлежног органа друге земље.

Ближе услове под којима се примјењују мјере из става 2 овог члана, облик и садржај ознаке из ст. 1 и 3 овог члана, утврђује Министарство.

2. Извоз

Члан 37

Када је пошиљка биља која се извози поријеклом из Републике, а земља увозница или земља преко које је пошиљка биља у транзиту захтијева да пошиљку биља прати фитосертификат, на захтјев извозника или његовог овлашћеног заступника, фитосанитарни инспектор извршиће преглед пошиљке и ако су испуњени захтијевани услови издаће фитосертификат.

Када пошиљка биља која се извози није поријеклом из Републике, али је у Републици складиштена, дијељена и поново пакована, а земља увозница или земља преко које је пошиљка биља у транзиту захтијева да пошиљку биља прати фитосертификат, на захтјев извозника или његовог овлашћеног заступника, фитосанитарни инспектор извршиће преглед пошиљке и ако су испуњени захтијевани услови издаће фитосертификат за реекспорт.

Фитосанитарном прегледу из ст. 1 и 2 овог члана подлијежу пошиљке биља намијењене извозу, превозна средства, паковања, а према потреби и складишта, припремни објекти као и посједи са којег она потиче.

Ако се фитосанитарним прегледом утврди да нијесу испуњени захтјеви земље увознице или земље преко које је пошиљка биља у транзиту, фитосанитарни инспектор наредиће спровођење мјера за испуњавање захтијеваних услова.

Образац захтјева, начин и рок за његово подношење и мјесто и начин обављања фитосанитарног прегледа из ст.1 и 2 овог члана утврђује Министарство.

3. Транзит

Члан 38

За пошиљке биља које су у транзиту није обавезан фитосанитарни преглед из члана 27 став 4 овог закона.

Пошиљке биља из става 1 овог члана морају бити паковане на начин којим се онемогућава ширење штетних организама и не смију се складиштити, дијелити, препакивати или комбиновати са другим пошиљкама на територији Републике.

Уколико пошиљка биља није пакована у складу са ставом 2 овог члана

или је претоварена, обавезан је фитосанитарни преглед из члана 27 став 4 овог закона.

Изузетно од става 1 овог члана, за пошиљке у транзиту, у случају хаварије или основане сумње да постоји ризик од уношења и ширења штетних организама, Министарство може прописати посебан третман, односно обавезан фитосанитарни преглед, начин вршења прегледа, лабораторијско испитивање и спровођење фитосанитарних мјера.

V ПРЕМЈЕШТАЊЕ ПОШИЉКЕ БИЉА

Члан 39

Пошиљка биља са Листе V.A.I која је намијењена премјештању, амбалажа у којој је пакована, а по потреби и превозна средства у којима се превози, подлијеже фитосанитарном прегледу у цјелини или на основу репрезентативног узорка, ради провјере присуства штетних организама са Листе I.A одјељак II, а ако се уносе у одређена заштићена подручја и штетних организама са Листе I.B ради провјере:

1) да ли биље и биљни производи са Листе II.A одјељак II, садрже одређене штетне организме наведене у тој листи, а ако се уносе у одређена заштићена подручја и штетне организме са Листе II.B;

2) да ли пошиљка биља са Листе IV.A одјељак II, испуњава посебне захтјеве наведене у тој листи, а ако се уноси у одређена заштићена подручја и посебне захтјеве са Листе IV.B.

Фитосанитарном прегледу из става 1 овог члана подлијеже одређено биље и биљни производи, укључујући и супстрат за узгој биља, које се узгаја, производи, користи или су на други начин присутни на посједу произвођача или у збирним складиштима и дистрибутивним центрима на производном подручју.

Фитосанитарни преглед из става 1 овог члана мора се обављати редовно, у одговарајуће вријеме, и то најмање једном годишње и најмање визуелно.

Ако се на основу фитосанитарног прегледа утврди да постоји ризик од ширења штетних организама пошиљком биља или да нијесу испуњени прописани услови за њено премјештање, фитосанитарни инспектор ће, у складу са чланом 12 став 1 овог закона, наредити једну или више мјера: одговарајуће третирање; премјештање, под службеним надзором, у подручја гдје неће проузроковати додатне ризике и премјештање, под службеним надзором, до погона за индустријску прераду, односно уништење.

Начин обављања фитосанитарног прегледа и услове за примјењивање мјера из става 4 овог члана утврђује Министарство.

Члан 40

Пошиљке биља са Листе V.A могу се премјештати само ако је на основу извршеног фитосанитарног прегледа из члана 39 овог закона издат биљни пасош.

Биљни пасош за пошиљке биља са Листе V.A издају:

1) лица из члана 22 овог закона која су добила дозволу за издавање

биљног пасоша;

2) овлашћена лица из члана 4 став 1 тач. 2 и 3 овог закона;

3) орган управе када лица из става 2 ал. 1 и 2 овог члана не добију дозволу за издавање биљног пасоша.

Дозволу за издавање биљног пасоша издаје орган управе на основу захтјева лица из става 2 ал. 1 и 2 овог члана.

Орган управе води Регистар дозвола за издавање биљних пасоша.

Биљни пасош причвршћује се на пошиљку биља, односно њено паковање или на превозно средство којим се превози.

Условe за издавање и начин издавања биљног пасоша утврђује Министарство.

Члан 41

Фитосанитарни преглед из члана 39 став 1 овог закона и биљни пасош нијесу обавезни за мале количине биља и биљних производа са Листе V.A, ако су их произвели мали произвођачи из члана 25 овог закона, као и за храну за животиње, ако нијесу намијењене за промет, индустријске сврхе и употребу током путовања, под условом да нема опсаности од ширења штетних организама.

Пошиљке биља са Листе V.A одјељак II не подлијежу фитосанитарном прегледу из члана 39 став 1 овог закона, ради прегледа на присуство штетних организама са Листе Б.I и Б.II, ако се износе из заштићеног подручја или су у транзиту преко заштићеног подручја.

Пошиљке биља са Листе IV.B, које се износе или су у транзиту преко заштићеног подручја, не морају испуњавати посебне услове који се односе на заштићена подручја.

Члан 42

Врсте биљних пасоша су:

1) стандардни биљни пасош;

2) биљни пасош за заштићена подручја;

3) замјена биљног пасоша.

За посебне врсте производа може се одобрити употреба других ознака које се сматрају биљним пасошом.

Посебне врсте производа и друге ознаке из става 2 овог члана, као и образац и садржај биљног пасоша утврђује Министарство.

Члан 43

Пошиљке биља са Листе V.A одјељак II и сјеме са листе IV.A могу се уносити или премјештати унутар заштићеног подручја само ако их прати одговарајући биљни пасош.

Пошиљке биља из става 1 овог члана, које не потичу са заштићеног подручја, а премјештају се преко заштићеног подручја, до одредишта ван тог подручја, не морају имати биљни пасош за заштићено подручје, ако се премјештају у складу са условима које утврди Министарство.

Члан 44

Уколико се пошиљка биља коју прати биљни пасош дијели или се састоји од више појединачних пошиљки које већ имају биљни пасош или се њихови дјелови спајају у једну пошиљку, као и у случају да се здравствено стање пошиљке промијенило, мора се издати замјена биљног пасоша за нову пошиљку.

Ако се у пошиљкама биља из става 1 овог члана промијенило здравствено стање, прије издавања замјене биљног пасоша, обавезан је фитосанитарни преглед.

Члан 45

Биљни пасош неће се издати ако се фитосанитарним прегледом утврди да услови из члана 39 став 1 овог закона нијесу испуњени.

Уколико се фитосанитарним прегледом установи да су на пошиљци биља присутни штетни организми са Листе I.A, I.B, II.A и II.B, биљни пасош може се издати за преостали дио пошиљке биља за коју не постоји сумња на присуство штетних организма и не постоји ризик од ширења штетних организама.

Члан 46

Биљни пасош издаје се и за пошиљке биља из увоза које су, осим у Листи V.B наведене и у Листи V.A и ако је фитосанитарним прегледом утврђено да испуњавају прописане услове.

Фитосанитарни инспектор ће након обављеног фитосанитарног прегледа пошиљке биља дозволити премјештање пошиљке до одредишта у унутрашњости са фитосертификатом земље извознице, на којем ће означити да замјењује биљни пасош.

Уколико се пошиљка биља из става 2 овог члана подијели или састави из више пошиљки или се више дјелова пошиљки спаја у једну пошиљку или се здравствено стање пошиљке промјенило издаће се замјена биљног пасоша.

Начин означавања из става 2 овог члана утврђује Министарство.

Члан 47

Лица која су добила дозволу за издавање биљног пасоша дужна су да испуњавају обавезе из члана 24 овог закона.

Ако лица из става 1 овог члана престану да испуњавају услове за издавање биљних пасоша, односно обавезе, орган управе одузеће дозволу за издавање биљних пасоша.

Дозвола за издавање биљног пасоша може се одузети и на захтјев лица за издавање биљног пасоша.

Члан 48

Купац пошиљке биља, који је користи за биљну производњу, дужан је биљни пасош чувати годину дана од дана куповине пошиљке биља и водити евиденцију о биљним пасошима.

VI БИОЛОШКА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА БИЉА

Члан 49

Аутохтона врста организама је она врста организама која је у одређеном екосистему природно присутна.

Уношење, гајење или употреба аутохтоних врста организама за биолошку заштиту биља у заштићеном подручју или ван њега дозвољена је на основу програма којим се утврђују методе биолошке здравствене заштите биља и носиоци програма.

Програм из става 2 овог члана доноси Влада Републике.

Носиоци програма из става 2 овог члана могу бити привредна друштва, односно друга правна лица и предузетници који испуњавају услове у погледу кадра и опреме и уписани су у Регистар носиоца програма биолошке заштите биља.

Упис у Регистар носиоца програма биолошке заштите биља врши се на основу захтјева.

Ближе услове из става 4 овог члана утврђује Министарство.

Регистар носиоца програма биолошке заштите биља води орган управе.

Облик, садржај и начин вођења Регистра носиоца програма биолошке заштите биља, као и садржину захтјева из става 5 овог члана прописује Министарство.

Члан 50

Интродукована врста организама је врста коју насели човјек у екосистем у којем раније није била присутна.

За биолошку здравствену заштиту биља дозвољено је употребљавати само интродуковане врсте које су на листи, коју утврђује Влада Републике.

Дозволу за увоз и употребу интродукованих врста организама из става 2 овог члана, уз сагласност органа државне управе надлежног за послове заштите животне средине, издаје орган управе.

Дозвола из става 3 овог члана може се издати научно- истраживачким установама за потребе огледа, истраживачке или развојне сврхе, у складу са ставом 3 овог члана.

За добијање дозволе из става 3 овог члана, подносилац захтјева мора испуњавати услове у погледу простора, опреме и стручног кадра.

Садржај захтјева за издавање дозволе из става 3 и услове из става 5 овог члана утврђује Министарство, уз сагласност органа државне управе надлежног за послове заштите животне средине.

VII ОБЕЗБЈЕЂИВАЊЕ ВРШЕЊА ПОСЛОВА ОД ЈАВНОГ ИНТЕРЕСА

Члан 51

Послови од јавног интереса у здравственој заштити биља (у даљем тексту: јавни послови) су:

1) праћење здравственог стања биља, укључујући и самоникло биље ради прикупљања података о појави, интензитету напада, динамици популације и ширењу штетних организама за биље, биљне производе и вођење евиденције;

- 2) прикупљање биолошких, метеоролошких и других података за прогнозирање појаве штетних организама;
- 3) прогнозирање појаве штетних организама, њиховог развоја и кретања популације и одређивање оптималних рокова за њихово сузбијање;
- 4) откривање штетних организама;
- 5) лабораторијска испитивања биља, биљних производа и објеката под надзором због дијагностиковања штетних организама са Листа I.A, II.A, I.B и II.B;
- 6) израда основа са кадровским и материјалним предусловима ради одређивања граница заштићеног подручја и подручја под посебним надзором;
- 7) извјештавање о појави, присуству и ширењу штетних организама;
- 8) процјена ризика од штетних организама;
- 9) процјену потребе спровођења превентивних мјера и мјера сузбијања штетних организама;
- 10) спровођење истраживања у области здравствене заштите биља;
- 11) давање стручних упутстава држаоцима биља из области здравствене заштите биља;
- 12) обучавање држаоца биља, пружаоца услуга и других субјеката о штетним организмима, фитосанитарним мјерама и начину обављања послова из области здравствене заштите биља;
- 13) припрема, организовање и спровођење програма стручног усавршавања лица у области здравствене заштите биља;
- 14) учествовање у припреми и спровођењу програма из чл. 6 став 4 и 14 став 2 овог закона;
- 15) достављање података за информациони систем;
- 16) послови сузбијања штетних организама или уништавања биља, биљних производа или објеката под надзором за које су наређене мјере уништавања;
- 17) послови дезинфекције, дезинсекције и дератизације за потребе здравствене заштите биља;
- 18) други стручни и технички послови у спровођењу фитосанитарних мјера прописаних овим законом.

Члан 52

Јавне послове из члана 51 тач. 1 до 4 и тач. 6 до 15 овог закона врше овлашћене установе.

Јавне послове из члана 51 тач. 16 до 18 овог закона врше пружаоци услуга.

Лабораторијска испитивања из члана 51 тачка 5 овог закона могу вршити акредитоване лабораторије, односно овлашћене установе које имају акредитовану лабораторију.

Овлашћење за вршење јавних послова овлашћеним установама даје се путем јавног позива, у складу са законом.

Овлашћење за вршење јавних послова пружаоцима услуга даје се непосредно, рјешењем органа управе.

Међусобна права и обавезе из става 5 овог члана уређују се уговором.

Јавни послови из ст.1 и 2 овог члана, који се односе на заштиту биља у шумарству, уступају се на вршење правним и физичким лицима из области шумарства, у складу са овим законом.

Члан 53

Овлашћење из члана 52 ст.4 и 5 овог закона одузеће се, ако овлашћене установе и вршиоци услуга престану да испуњавају прописане услове за вршење јавних послова или ако орган управе утврди да врше послове, односно услуге супротно прописима.

Надзор над вршењем јавних послова обавља орган управе.

VIII ФИНАНСИРАЊЕ, НАКНАДЕ И НАКНАДЕ ШТЕТЕ

Члан 54

Средства за обављање јавних послова из члана 51 овог закона обезбјеђују се у буџету Републике.

Члан 55

Правна и физичка лица плаћају накнаду за:

1) лабораторијску анализу и тестирање службених узорака биља, биљних производа и других објеката под надзором, који су обављени на захтјев надлежног инспектора, ради утврђивања здравственог стања биља, у случају када је резултат анализе или тестирања за то правно или физичко лице неповољан, уколико законом није друкчије утврђено;

2) фитосанитарни преглед биља, биљних производа и објеката под надзором у вези премјештања унутар Републике;

3) фитосанитарни преглед биља, биљних производа и објеката под надзором који се увозе;

4) фитосанитарни преглед биља, биљних производа и објеката под надзором који се извозе;

5) спровођење систематског праћења држаоца биља.

Накнаде из става 1 тач. 2, 3 и 4 овог члана приход су буџета Републике.

Висину накнаде из става 2 овог члана прописује Министарство, водећи рачуна да не премашује стварне трошкове пружених услуга.

Накнаде из става 1 тач. 1 и 5 овог члана приход су овлашћених установа, односно акредитованих лабораторија.

Трошкови спровођења фитосанитарних мјера код држаоца биља падају на терет држаоца биља.

Члан 56

Држаоц биља који производи или прерађује биље или биљне производе има право на накнаду штете, ако је:

1) одмах обавијестио о појави или сумњи на појаву штетног организма са

Листе I.A. или са Листе II.A. или за заштићено подручје са Листе I.B или Листе II.B. или организма који није наведен у тим листама, али претставља ризик за биље на територију Републике и за које је Министарство наредило спровођење мјера искорјењивања или спрјечавања његовог ширења;

2) спровео све мјере здравствене заштите биља које је наредио фитосанитарни инспектор.

Накнада штете исплаћује се из буџета Републике.

Накнада штете из става 1 овог члана не исплаћује се ако је штетни организам пронађен при фитосанитарном прегледу биља, биљних производа и објеката под надзором, који се увозе у Републику.

Поступак за исплату накнаде штете покреће се захтјевом држаоца уништеног или на други начин уклоњеног биља, биљних производа и других објеката под надзором.

Уз захтјев за накнаду штете који се подноси органу управе држаоц биља мора приложити рјешење којим су наређене мјере које су проузроковале штету.

Висину накнаде штете утврђује комисија коју формира орган управе.

Орган управе доноси рјешење о основаности захтјева и износу накнаде штете.

Ближе критеријуме за утврђивање висине накнаде штете утврђује Министарство.

IX ПРИКУПЉАЊЕ, УПОТРЕБА И РАЗМЈЕНА ПОДАТАКА И ИНФОРМАЦИЈА

Члан 57

Ради анализирања и праћења мјера здравствене заштите биља, вођења и одржавања базе података, орган управе прикупља податке и информације из база података које воде државни органи, органи локалне самоуправе и друга лица, а нарочито податке и информације из:

- 1) регистра пољопривредних произвођача и прерађивача;
- 2) евиденције произвођача и прерађивача пољопривредних и прехранбених производа;
- 3) регистра привредних субјеката;
- 4) регистра пореских обвезника (порески број);
- 5) централног регистра становништва (име и презиме, ЈМБГ, мјесто и адреса становања);
- 6) катастра земљишта (број, граница и површина парцеле, власник, корисник и сл.);
- 7) базе статистичких података за пољопривредна, шумска земљишта и шуме (подаци о земљиштима која су у власништву Републике и основ њиховог коришћења);

8) базе царинских података о увозу и извозу пошилике биља;

9) базе података Хидрометеоролошког завода Републике.

Орган управе може да користи и топографске-катастарске планове, мапе, анкетне мапе и дигиталне ортофотографске карте и планове.

Члан 58

На међународном нивоу орган управе размјењује податке и информације, нарочито о:

- 1) надлажностима државних органа у области здравствене заштите биља;
- 2) граничним прелазима, односно мјестима уласка на којима је дозвољено увозити пошиљке биља у Републику;
- 3) листама штетних организама;
- 4) присуству и појави штетних организама са листа прописаних на основу овог закона на територији Републике, гдје њихово присуство прије није било познато и о спроведеним мјерама за спрјечавање ширења или мјерама искорјењивања;
- 5) појави, пренамножавању или ширењу штетних организама, који представљају потенцијални ризик;
- 6) појави штетног организма у заштићеном подручју, због којег је подручје проглашено као заштићено подручје;
- 7) резултатима систематских истраживања у заштићеном подручју;
- 8) прописима који су донијети на основу овог закона;
- 9) случајевима забране увоза због неиспуњавања фитосанитарних захтјева;
- 10) другим подацима и информацијама у складу са овим законом, на захтјев међународних органа и организација.

Подаци и информације из става 1 овог члана просљеђују се у складу са међународним конвенцијама и међународним уговорима.

Х ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР

Члан 59

Инспекцијски надзор над спровођењем овог закона врши орган управе преко фитосанитарних инспектора, у складу са законом.

Изузетно од става 1 овог члана, инспекцијски надзор који се односи на шумско биље, шумске расаднике и репродукциони материјал, осим шумског биља и шумског репродукционог материјала који се увози, извози или је у транзиту, врши Министарство преко шумарских инспектора, у складу са законом.

1. Овлашћења фитосанитарног инспектора

Члан 60

Поред овлашћења инспектора утврђених законом којим се уређује инспекцијски надзор, фитосанитарни инспектор има и овлашћење да:

- 1) прегледа биље, биљне производе и објекте под надзором и налаже мјере за спрјечавање појаве, откривање, сузбијање и искорјењивање штетних организама;

2) прати и контролише спровођење Програма извјештајно-прогнозних послова, Програма биолошке заштите биља, годишње програме посебног стручног надзора и вршење јавних послова по основу датих овлашћења;

3) надгледа и прегледа биље, биљне производе и објекте под надзором;

4) узима узорке биља, биљних производа и објеката под надзором ради испитивања присуства штетних организама;

5) провјерава да ли су произвођачи, прерађивачи, увозници, извозници, складиштари и дистрибутери прописаних врста биља и биљних производа уписани у Регистар;

6) провјерава да ли лица уписана у Регистар испуњавају услове за упис у Регистар, као и извршавање обавеза из члана 24 овог закона;

7) провјерава увоз, гајење или употребу организама за биолошку здравствену заштиту биља;

8) врши фитосанитарни преглед биља, биљних производа и објеката под надзором.

Поред овлашћења из става 1 овог члана, фитосанитарни инспектор који врши инспекцијски надзор на граничном прелазу има овлашћења и да:

1) након претходног фитосанитарног прегледа пошиљке и пратеће документације, дозволи увоз, транзит или складиштење пошиљке биља, рјешењем којим за сваку пошиљку биља посебно утврди да на основу прописаних услова нема фитосанитарних сметњи за њихов увоз, транзит односно складиштење;

2) прегледа и контролише пошиљке биља које су намијењене за извоз, ако се на граничном прелазу претоварају, односно складиште у регистрованим складиштима под прописаним условима, издаје фитосертификат, односно означава пошиљку на прописани начин;

3) узима узорке пошиљке биља и шаље их на испитивање овлашћеној установи, односно акредитованој лабораторији или обавља потребна испитивања у лабораторији на граничном прелазу;

4) прегледа пословне књиге и документа лица која се баве међународним превозом;

5) прегледа и контролише испуњеност техничких услове на граничним прелазима, складиштима, царинским складиштима и бесцаринским зонама за вршење фитосанитарних прегледа;

6) води евиденцију извозних, увозних и транзитних пошиљки приликом преласка државне границе;

7) прати појаву штетних организама у сусједним земљама и о својим сазнањима обавјештава орган управе.

2. Управне мјере и радње

Члан 61

Поред управних мјера и радњи утврђених законом којим се уређује инспекцијски надзор, фитосанитарни инспектор обавезан је да предузима и сљедеће управне мјере и радње:

1) забрани увоз биља, биљних производа и објеката под надзором на

којима су присутни штетни организми наведени у листама донесеним на основу овог закона, као и други штетни организми;

2) забрани увоз и премјештање биља, биљних производа и објеката под надзором који не испуњавају услове из овог закона;

3) за одређен период забрани гајење појединих биљних врста на мјесту производње;

4) нареди адекватно третирање пошиљке биља која се увози, извози и премјешта, ако утврди у њима присуство одређених штетних организама;

5) нареди уклањање само оног дијела пошиљке биља на коме су присутни штетни организми, ако утврди да не постоји ризик од ширења штетних организама;

6) забрани да се пошиљка биља испоручи увознику, превознику или кориснику, док се не изврши фитосанитарни преглед пошиљке биља, односно док не буду познати резултати лабораторијских испитивања или прописаних тестирања;

7) нареди уништавање пошиљке биља током увоза или премјештања, ако постоји ризик од ширења штетних организама и уколико нијесу испуњени услови прописани овим законом;

8) привремено забрани обављање дјелатности произвођача, односно прерађивача, у цјелини или дјелимично, и издавање биљних пасоша, док се не отклони ризик од ширења штетних организама;

9) забрани издавање биљних пасоша у случајевима кад нијесу испуњени услови за њихово издавање;

10) забрани увоз, гајење или употребу организама за биолошку заштиту биља, ако нијесу испуњени услови прописани овим законом.

XI КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 62

Новчаном казном од двјестопедесетоструког до тристоструког износа најниже цијене рада у Републици казниће се за прекршај орган, привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник, ако:

1) не обезбиједи или не спријечи контакт са другим биљем, биљним производима или објектима под надзором (члан 12 став 2);

2) даје и објављује податке о првој појави новооткривених штетних организама у Републици, без одобрења органа управе (члана 13 став 3);

3) прогласи одређено подручје као заштићено противно одредбама члана 15 овог закона;

4) поступа супротно одредбама чл. 16, 17 и 18 овог закона;

5) увози и премјешта штетне организме са Листа I.A, I.B, II.A, II.B, као и биље, биљне производе и објекте под надзором са Листе III.A, III.B и IV.A и IV.B без дозволе за увоз и не употребљавају их за огледе, научна истраживања или за рад у селекцији биља (члан 19);

6) увози пошиљке биља са листе V.B без фитосанитарног прегледа њихове амбалаже и превозног средства (члан 27 став 1);

7) премјешта пошиљке биља са листе V.A., а за њих није издат биљни пасош на основу извршеног фитосанитарног прегледа (члан 40 став 1);

8) уноси или премјешта пошиљке биља са листе V.A одјељак II и сјеме са листе IV.A унутар заштићеног подручја без одговарајућег биљног пасоша (члан 43 став 1);

9) за пошиљку биља коју прати биљни пасош изда замјену биљног пасоша без фитосанитарног прегледа, у случају да се здравствено стање пошиљке биља промијенило приликом њеног дијељења или спајања њених дјелова у једну пошиљку (члан 44);

10) изда биљни пасош и ако се фитосанитарним прегледом утврди да услови из члана 39 овог закона нијесу испуњени (члан 45 став 1);

11) употребљава за биолошку здравствену заштиту интродуковане врсте организама које се не налазе на утврђеној листи (члан 50 став 2).

За прекршај из става 1 овог члана казниће се физичко лице, као и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од двадесетоструког износа најниже цијене рада у Републици.

Члан 63

Новчаном казном од стопедесетоструког до двјестapedесетоструког износа најниже цијене рада у Републици казниће се за прекршај орган, привредно друштво односно друго правно лице или предузетник, ако:

1) поступа супротно одредбама чл. 6 и 7 овог закона;

2) не обавијести надлежног инспектора, односно орган управе о појави штетних организама или о симптомима који упућују на сумњу о присуству штетних организама на биљу, биљним производима и објектима под надзором са Листе I.A или Листе II.A, а за заштићена подручја са Листе I.B или II.B (члан 11 став 1);

3) не заштити биље, биљне производе и друге објекте под надзором и не спријечи додир биља са штетним организмима са Листе I.A и II.A, односно у заштићена подручја са Листе I.B и II.B, са другим биљем, биљним производима и објектима под надзором на које се штетни организми могу пренијети (члан 12 став 2),

4) производи, прерађује, увози, складишти и дистрибуира биље, биљне производе и друге објекте под надзором, са Листе V.A. и V.B., а није уписан у Регистар (члан 21);

5) не извршава обавезе из члана 24 став 1 овог закона;

6) увози пошиљке биља без дозволе органа управе и мимо одређених граничних прелаза (члан 26 ст. 1 и 2);

7) увози пошиљке дрвеног материјала за паковање преко граничног прелаза на којем није успостављена царинска служба, односно нијесу испуњени услови за обављање фитосанитарног прегледа (члан 26 ст. 3 и 4);

8) издаје биљни пасош, а није добио дозволу за издавање биљних пасоша од органа управе (члан 40 став 2 алинеја 1);

9) издаје биљни пасош, а не испуњава обавезе из члана 24 овог закона (члан 47 став 1).

Новчаном казном од двадесетоструког износа најниже цијене рада у Републици казниће се за прекршај из става 1 овог члана и одговорно лице у правном лицу.

Новчаном казном од петнаестоструког до двадесетоструког износа

најниже цијене рада у Републици казниће се за прекршај из става 1 овог члана и физичко лице.

Члан 64

Новчаном казном од стоструког до двјестоструког износа најниже цијене рада у Републици казниће се за прекршај привредно друштво и предузетник, ако:

1) уноси пошиљке биља на територију Републике са Листе III.A, односно у заштићена подручја са Листе III.B, ако потичу из земаља са тих листа (члан 17 ст. 1 и 2);

2) не чува биљне пасоше за пошиљке биља које је купио за коришћење у биљној производњи и уредно не води евиденцију о њима (члан 48).

За прекршај из става 1 овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од двадесетоструког износа најниже цијене рада у Републици.

За прекршај из става 1 овог члана казниће се и физичко лице новчаном казном од петнаестоструког износа најниже цијене рада у Републици.

XII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 65

Премјештањем пошиљки биља од дана приступања Републике Европској Унији сматраће се премјештањем унутар држава чланица.

Од дана приступања Републике Европској Унији транзит, у смислу члана 3 овог закона, сматраће се транспорт робе која подлијеже царинском надзору од једног мјеста на друго унутар царинског подручја Европске Уније.

Члан 66

Од дана приступања Републике Европској Унији орган управе достављаће саопштења државама чланицама Европске Уније и Европској комисији о свим мјерама предузетим на основу овог закона и прописа донесених на основу овог закона.

Члан 67

Одредбе овог закона којима је уређен биљни пасош примјењиваће се од 1. јануара 2009. године.

Члан 68

Изузетно од члана 52 став 3 овог закона лабораторијска испитивања обављаће, до 1. јануара 2009. године, постојеће научно-истраживачке установе из области здравствене заштите биља, које одреди Министарство.

Члан 69

Подзаконски акти за спровођење овог закона донијеће се у року од двије године од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 70

До доношења подзаконских аката на основу овлашћења из овог закона примјењиваће се подзаконски акти донесени на основу Закона о заштити биља ("Службени лист СРЈ", бр. 24/98), ако нијесу у супротности са овим законом.

Члан 71

Даном ступања на снагу овог закона неће се примјењивати одредбе Закона о заштити биља ("Службени лист СРЈ", бр. 24/98) које се односе на заштиту биља од штетних организама, здравствену контролу биља у унутрашњем промету и промету преко државне границе, осим одредаба које се односе на средства за заштиту и исхрану биља и престаје да важи Закон о заштити биља од болести и штеточина ("Службени лист РСГ", бр. 4/92, 59/92, 17/92 и 27/94).

Члан 72

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Републике Црне Горе".

330.

На основу члана 88 тачке 2 Устава Републике Црне Горе доносим

**УКАЗ
О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О САДНОМ
МАТЕРИЈАЛУ**

Проглашавам Закон о садном материјалу, који је донијела Скупштина Републике Црне Горе, на четвртој сједници првог редовног засиједања у 2006. години, дана 18. априла 2006. године.

Број: 01- 634/2

Подгорица, 20. априла 2006. године

Предсједник Републике Црне Горе,
Филип Вујановић, с.р.

**ЗАКОН
О САДНОМ МАТЕРИЈАЛУ**

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Овим законом уређују се услови и начин производње, промета и увоза садног материјала воћака, винове лозе, хмеља, украсног, љековитог и ароматичног биља (у даљем тексту: садни материјал), поступак признавања сорти садног материјала, упис сорти и подлога у Регистар сорти и подлога садног материјала и друга питања од значаја за производњу и промет садног материјала.

Члан 2

Овај закон не односи се на:

- 1) производњу и промет генетички модификованог садног материјала;
- 2) узорке садног материјала које привредно друштво, односно друго правно лице или пред-узетник који се бави пословима оплемењивања биља у области воћарства, виноградарства, хмељарства, украсног, љековитог и ароматичног биља умножава, прима или шаље другом правном лицу у циљу научних истраживања и извођења експеримената у количинама које служе за огледне сврхе или за банке биљних гена;
- 3) садни материјал шумског биља.

Члан 3

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следећа значења:

1) **садни материјал** су саднице воћака, хмеља, украсног, љековитог и ароматичног биља и калемови винове лозе који служе за подизање засада или за украшавање, као и репродукциони садни материјал који служи за производњу садница;

2) **репродукциони садни материјал за производњу садница** је меристем, сјеме за производњу генеративних подлога, вегетативне подлоге, коријенов изданак, зреле и зелене резнице, калем гранчице и живићи јагода који потичу од предосновних, основних и сертификованих матичних стабала, чокота или жбунова сорти и подлога;

3) **садница** је једногодишња или вишегодишња биљка настала из вегетативних дјелова матичне биљке, спајањем подлоге и племке или је произведена из сјемена матичне биљке;

4) **сорта воћке, винове лозе, хмеља и подлога** је група биљака унутар најниже ботаничке систематске јединице која се одликује одређеним својствима генотипа или комбинације генотипова и разликује се од било које друге сорте најмање према једном од наведених својстава и као цјелина остаје непромијењена послије размножавања;

5) **оплемењивач сорте или подлоге** је привредно друштво, односно друго правно лице, предузетник или физичко лице који је створио или открило нову сорту или подлогу;

6) **одржавалац сорте или подлоге** је оплемењивач или произвођач садног материјала који одржава сорту или подлогу по прописаним методама и гарантује да је сорта или подлога остала непромијењена током одржавања и да је као таква униформна и стабилна;

7) **узорак садног материјала** је најмања прописана количина садног материјала, препознатљива по хомогености и која репрезентује садни материјал из којег је узет;

8) **категорија садног материјала** је одређени степен квалитета садног материјала;

9) **сорта стандард или подлога стандард** је сорта или подлога уписана у Регистар сорти и подлога, која се истиче по својм производним и употребним вриједностима и која се користи у поступку признавања сорти или подлога;

10) **референтна колекција сорти или подлога** је збирка сорти или подлога једне биљне врсте специфичних морфолошких карактеристика одређених по UPOV критеријумима користи се у оцјени нових сорти (DUS тест);

11) **ISTA сертификат** је документ о квалитету категорије садног материјала у међународном промету (ISTA - Међународна организација за испитивање сјемена);

12) **OECD сертификат** је документ о сортности садног материјала у међународном промету (OECD - Организација за економску сарадњу и развој);

13) **DUS ТЕСТ** је тест којим се утврђује различитост, униформност и стабилност сорте или подлоге у складу са одредбама UPOV (Међународна унија за заштиту нових биљних сорти);

14) **VCU ТЕСТ** је тест којим се утврђује производна и употребна вриједност сорте или подлоге;

15) **мјесто производње** је организационо и пословно заокружена цјелина која обухвата земљиште, објекте, машине и опрему гдје произвођач обавља своју дјелатност;

16) **домаће сорте** су оне сорте које су домаћег или непознатог поријекла, а дуго се гаје у агро-еколошким условима Републике Црне Горе (у даљем тексту: Република);

17) **одомаћене сорте** су сорте страног поријекла које се дуго гаје у Републици и показују значајну производну и употребну вриједност;

18) **препоручене сорте и подлоге** јесу оне сорте и подлоге које се послје испитивања употребне и производне вриједности препоручују за гајење на територији Републике;

19) **банка биљних гена** је мјесто чувања, описивања, сакупљања и употребе биљних генетичких ресурса.

Члан 4

Категорије садног материјала, у смислу овог закона, су:

- 1) предосновни;
- 2) основни;
- 3) сертифициковани;
- 4) стандардни.

Предосновни садни материјал је репродукциони материјал који се производи под контролом одржаваоца, тестиран је на присуство болести и штеточина, а користи се за производњу основног садног материјала.

Основни садни материјал је репродукциони материјал који је добијен из предосновног садног материјала, слободан од вируса, намијењен за производњу сертифицикованог садног материјала, производи се у матичним засадима (објектима) под стручном контролом и у промету је означен декларацијом бијеле боје.

Сертифициковани садни материјал је репродукциони садни материјал који је добијен од основног садног материјала, намијењен за производњу сертифицикованих садница или за производњу стандардног садног материјала и у промету је означен декларацијом плаве боје.

Стандардни садни материјал је репродукциони садни материјал који је добијен умножавањем садног материјала од сертифицикованих садница или стандардних матичних стабала, жбунова или чокота којима су идентитет, чистоћа сорте и здравствено стање утврђени, а служи за производњу стандардних садница, подизање засада и у промету је означен декларацијом жуте боје и ознаком С-А.

За производњу садног материјала могу се користити само категорије садног материјала из става 1 овог члана.

Начин паковања и означавања појединих категорија садног материјала и подлога прописује Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде (у даљем тексту: Министарство).

II. ПРОИЗВОДЊА САДНОГ МАТЕРИЈАЛА

Члан 5

Производњом садног материјала може се бавити привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник (у даљем тексту: произвођач), који је уписан у Регистар произвођача садног материјала (у даљем тексту: Регистар произвођача).

Производњом садног материјала може се бавити и физичко лице на основу закљученог уговора о сарадњи са произвођачем, а садни материјал произведен у тој сарадњи сматра се производњом произвођача.

Члан 6

Орган управе надлежан за послове садног материјала (у даљем тексту: орган управе) утврђује испуњеност услова за упис у Регистар произвођача и води Регистар произвођача.

По жалби на рјешење о испуњености услова из става 1 овог члана, као и на друге појединачне управне акте које, у складу са овим законом, доноси орган управе одлучује Министарство.

Подаци из Регистра произвођача су јавни.

Садржину и начин вођења Регистра произвођача прописује Министарство.

Члан 7

Упис произвођача у Регистар произвођача извршиће се, ако има:

- 1) земљиште потребно за производњу садног материјала;
- 2) у сталном радном односу лице које је одговорно за производњу садног материјала (у даљем тексту: одговорно лице), са завршеним специјалистичким студијама, односно пољо-привредним факултетом (смјер: воћарско-виноградарски, општи или други смјер биљне производње) и најмање три године радног искуства у струци.

Упис у Регистар произвођача врши се на основу захтјева који садржи податке о:

- 1) произвођачу (назив, сједиште, адреса, јединствени матични број, порески број и шифра дјелатности);
- 2) одговорном лицу (име и презиме, адреса, јединствени матични број и школска спрема);
- 3) врсти, сорти и категорији садног материјала;
- 4) матичним стаблима.

Уз захтјев из става 2 овог члана доставља се следећа документација:

- 1) доказ о праву располагања, односно коришћења пољопривредног земљишта за про-изводњу садног материјала (извод из посједовног листа, односно уговор о закупу);
- 2) уговор о раду са одговорним лицем;
- 3) оквирни план производње (начин обраде, заштита и очување биолошких и хемијских свој-става земљишта, узгој матичних стабла и обим

производње);

4) потврда о регистрацији у ЦРПС.

Ако произвођач обавља дјелатност на више различитих мјеста, уз захтјев доставља доку-ментацију из става 3 тач. 1, 3 и 4 овог члана за свако мјесто производње.

Произвођач је дужан да сваку промјену услова за обављање производње пријави органу управе, у року од 15 дана од дана настале промјене.

Члан 8

Произвођач садног материјала се брише из Регистра произвођача, ако престане да обавља дјелатност или престане да испуњава услове из члана 7 став 1 овог закона.

Документацију на основу које се води Регистар произвођача, орган управе дужан је да чува у оригиналу, најмање три године од дана брисања произвођача из Регистра произвођача.

Члан 9

Произвођач је дужан да води књигу евиденције о производњи садног материјала.

Књига евиденције из става 1 овог члана нарочито садржи:

- 1) број рјешења о упису у Регистар произвођача;
- 2) име одговорног лица;
- 3) план расадника и матичног засада (објекат) са јасно означеним дијелом гдје се производи садни материјал, врсту, односно сорту и годину производње садног материјала са којим се заснива производња;
- 4) укупну количину садног материјала;
- 5) податке о начину производње;
- 6) врсту и датум извођења радова;
- 7) количине укупно примљеног, произведеног, продатог и уништеног садног материјала.

Образац књиге из става 2 овог члана утврђује Министарство.

Члан 10

Произвођач може производити садни материјал сорти и подлога које су уписане у Регистар сорти и подлога садног материјала (у даљем тексту: Регистар сорти и подлога).

Произвођач је дужан да од власника сорте или подлоге обезбиједи сагласност за умножавање садног материјала заштићене сорте.

Произвођач је дужан да сваке године поднесе пријаву о производњи садног материјала органу управе.

Рокове за подношење пријаве, садржину и образац пријаве за производњу, методе, услове и поступак производње и промет садног материјала појединих биљних врста или групе биљних врста прописује Министарство.

Члан 11

Произвођач је дужан да:

1) има план производње који дефинише критичне тачке за поједине врсте садног материјала које би могле утицати на квалитет, здравствено стање и принос садног материјала и методе за праћење и контролу критичних тачака;

2) врши преглед ради сталног праћења и контроле критичних тачака у складу са методама; спроводи мјере ради спречавања појаве, односно ширења штетних организама; узима и доставља узорке овлашћеној лабораторији ради праћења квалитета производње; води записник о праћењу и контроли критичних тачака, као и спроведеним мјерама за обезбјеђивање усклађености садног материјала са прописаним стандардима;

3) одмах обавијести орган управе, односно фитосанитарног инспектора о појави или сумњи на појаву штетних организама на мјесту производње;

4) обезбједи могућност праћења и распознавања сваке партије садног материјала у свим фазама производње, складиштења, у промету и набавци садног материјала;

5) води евиденцију и чува документацију о одржавању сорте, односно набавци и поријеклу садног материјала који се употребљава за размножавање;

6) врши и друге послове утврђене законом.

Произвођач мора чувати сву документацију из става 1 тачка 5 овог члана, најмање пет година.

Члан 12

Произвођач може, за потребе страног наручиоца, да од увезеног репродукционог материјала производи садни материјал сорти или подлога које нијесу уписане у Регистар сорти и подлога.

Садни материјал из става 1 овог члана може се производити уз сагласност органа управе, на основу уговора са страним наручиоцем, према којем страни наручилац преузима цјелокупну количину произведеног садног материјала.

Производња садног материјала из става 1 овог члана подлијеже здравственом прегледу.

Садни материјал из става 1 овог члана није дозвољено стављати у промет на територији Републике.

Производња сортног садног материјала за рачун домаћег наручиоца може се обављати у другој држави, на основу уговора домаћег наручиоца и иностраног произвођача, уз сагласност органа управе.

III СТРУЧНА КОНТРОЛА НАД ПРОИЗВОДЊОМ САДНОГ МАТЕРИЈАЛА

Члан 13

Производња садног материјала подлијеже обавезној стручној контроли.

Стручној контроли подлијежу и матична стабла која служе за производњу садног материјала.

Стручном контролом над производњом садног материјала утврђује се: поријекло, аутентичност и чистоћа врсте и сорте, здравствено стање садног материјала, матичних стабала и врста репродукционог материјала који је

употријебљен за производњу садног материјала, примјена агротехничких мјера, као и количина произведеног садног материјала.

Члан 14

Стручну контролу производње предосновног садног материјала врши оплемењивач или одржавалац сорте или подлоге.

Стручну контролу производње основног, сертификованог и стандардног садног материјала врши правно лице које испуњава услове у погледу кадра и опреме и које овласти орган управе (у даљем тексту: овлашћено правно лице).

Овлашћеном правном лицу не могу се повјерити послови контроле над сопственом производњом садног материјала, осим предосновног и основног.

Испуњеност услова из става 2 овог члана утврђује и овлашћење за вршење стручне контроле издаје орган управе.

Овлашћено правно лице извјештава орган управе о обављеној стручној контроли након завршене стручне контроле сваке културе.

Услове које у погледу кадра и опреме треба да испуњава овлашћено правно лице, као и начин и методе обављања стручне контроле, садржину и рокове за достављање извјештаја о извршеној стручној контроли прописује Министарство.

Члан 15

Произвођач је дужан да сваке године поднесе пријаву за вршење стручне контроле органу управе.

Рокове за подношење пријаве, садржину и образац пријаве из става 1 овог члана прописује Министарство.

Произвођач може поднијети пријаву из става 1 овог члана, ако је:

- 1) уписан у Регистар произвођача;
- 2) сорта или подлога уписана у Регистар сорти и подлога;
- 3) произвођач садног материјала прибавио сагласност из члана 10 став 2 овог закона.

Члан 16

Оплемењивач, односно одржавалац доставља извјештај о извршеној стручној контроли органу управе ради издавања сертификата о признавању производње предосновног садног материјала.

Одржавалац је дужан да води евиденцију о издатим извјештајима из става 1 овог члана најмање шест година.

Члан 17

Поступак стручне контроле који спроводи овлашћено правно лице обухвата:

- 1) стручну контролу садног материјала;
- 2) стручну контролу матичних стабала;
- 3) стручну контролу засада, земљишта, објеката за производњу, складишног простора и припрему садног материјала за промет и сл.;

- 4) преглед документације, записника и књиге евиденције;
- 5) по потреби, узимање узорка садног материјала и земљишта;
- 6) вођење записника из става 1 овог члана.

Члан 18

Овлашћено правно лице, након обављене стручне контроле, извјештај о извршеној стручној контроли доставља органу управе ради издавања сертификата о признавању производње основног, сертификованог и стандардног садног материјала.

Овлашћено правно лице дужно је да води евиденцију о издатим извјештајима о извршеној стручној контроли.

Члан 19

На основу извјештаја о извршеној стручној контроли садног материјала из чл. 16 и 18 овог закона, орган управе издаје сертификат о признавању производње садног материјала (у даљем тексту: сертификат).

Евиденцију о издатим сертификатима из става 1 овог члана води орган управе.

Образац и садржину сертификата из става 1 овог члана, начин вођења евиденције из члана 16 став 2 овог закона и става 2 овог члана, образац и садржину записника о извршеној стручној контроли прописује Министарство.

Трошкове стручне контроле и издавања сертификата сноси произвођач.

IV. КВАЛИТЕТ САДНОГ МАТЕРИЈАЛА

Члан 20

Квалитет садног материјала, у смислу овог закона, је поријекло, аутентичност сорте и подлоге, вегетативна развијеност и здравствено стање.

Садни материјал у погледу квалитета мора да испуњава прописане норме квалитета.

За квалитет садног материјала у промету одговоран је произвођач, односно увозник.

V. ПАКОВАЊЕ, ДЕКЛАРИСАЊЕ И ЕТИКЕТИРАЊЕ

Члан 21

Садни материјал у промету мора одговарати декларисаној врсти и сорти, прописаним нормама квалитета, мора бити оригинално пакован и имати декларацију уз отпремницу и етикету на садницама појединачно или у групи.

Садни материјал у промету мора да одговара квалитету означеном у декларацији и на етикети.

У зависности од врсте и категорије садног материјала декларација и етикета мора бити јединствена према садржају, величини, боји и мора имати серијски број.

Члан 22

Захтјев за издавање декларације, односно етикете произвођач садног материјала подноси овлашћеном правном лицу.

Увезени садни материјал декларише земља извозница, а одговоран је увозник садног материјала.

Паковање и етикетирање садног материјала обавља произвођач садног материјала у мјесту производње, уз присуство представника овлашћеног правног лица.

О издатим декларацијама, односно етикетама овлашћено правно лице води евиденцију.

Образац, садржину и начин издавања декларације и етикете и начин вођења евиденције из става 4 овог члана ближе прописује Министарство.

Члан 23

Произвођач, односно увозник одговоран је за штету крајњем кориснику, ако садни материјал не испуњава услове у погледу декларисане врсте, сорте и квалитета садног материјала.

VI. ПРОМЕТ САДНОГ МАТЕРИЈАЛА

Члан 24

Прометом садног материјала може се бавити привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник, ако је уписан у Регистар за промет садног материјала на велико, односно у Регистар за промет садног материјала на мало.

Прометом садног материјала на велико може се бавити привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник, ако за послове промета има у сталном радном односу лице са завршеним специјалистичким студијама, односно пољопривредним факултетом, смјер воћарско-виноградарски, општи или други смјер биљне производње и објекат за складиштење или продају садног материјала.

Прометом садног материјала на мало може се бавити привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник, ако у сваком продајном објекту има у сталном радном односу лице са завршеним IV степеном средње пољопривредне школе.

Испуњеност услова из ст. 2 и 3 овог члана утврђује орган управе.

Упис у Регистар за промет садног материјала на велико и у Регистар за промет садног материјала на мало врши се на основу захтјева.

Регистар за промет садног материјала на велико и Регистар за промет садног материјала на мало води орган управе.

Подаци из Регистра за промет садног материјала на велико и Регистра за промет садног материјала на мало су јавни.

Садржај, облик и начин вођења Регистра за промет садног материјала на велико и Регистра за промет садног материјала на мало, као и садржину захтјева са потребном документацијом за упис у ове регистре прописује

Министарство.

Члан 25

У промет се може ставити само основни, сертификовани и стандардни садни материјал сорти или подлога које су уписане у Регистар сорти и подлога и који има сертификат о признавању производње садног материјала.

Члан 26

Садни материјал у промету мора да се складишти и чува на начин и под условима који обезбеђују очување његовог квалитета.

Промет садног материјала може се обављати само у продајном објекту.

Услове које мора испуњавати продајни објект и складиште, начин и услове складиштења садног материјала из става 1 овог члана прописује Министарство.

Члан 27

На промет садног материјала намијењеног за органску производњу, поред услова утврђених овим законом, примјењују се и услови утврђени прописима којима је уређена органска производња.

VII УВОЗ САДНОГ МАТЕРИЈАЛА

Члан 28

Увозом садног материјала може да се бави привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник (у даљем тексту: увозник), ако има у власништву или по основу уговора о закупу користи регистровано царинско складиште и ако је уписан у Регистар увозника.

Увозник може да увози предосновни, основни, сертификовани и стандардни садни материјал сорти или подлога које су уписане у Регистар сорти и подлога.

Испуњеност услова из става 1 овог члана утврђује орган управе.

Упис у Регистар увозника врши се на основу захтјева.

Регистар увозника води орган управе.

Подаци из Регистра увозника су јавни.

Садржај, облик и начин вођења Регистра увозника и садржај захтјева прописује Министарство.

Члан 29

Садни материјал може да се увози само у оригиналном паковању.

О увезеним количинама садног материјала увозник је дужан да води евиденцију.

Садржај, облик и начин вођења евиденције из става 2 овог члана прописује Министарство.

Члан 30

Увезени садни материјал, уз отпремницу, мора да има фитосертификат, сертификат о сортности садног материјала (OECD) и сертификат о квалитету садног материјала (ISTA).

Увезени садни материјал мора да има декларацију издату од надлежног органа земље извознице, а при стављању у промет на територији Републике обиљежава се у складу са чланом 22 овог закона.

Садни материјал биљних врста који није обухваћен системом OECD сертификације, као и увоз садног материјала из земаља које нијесу чланице OECD мора да прати документ о сортности издат од надлежног органа земље извознице.

За квалитет и аутентичност увезеног садног материјала одговара увозник.

Члан 31

Садни материјал може се увозити само од произвођача који испуњавају услове производње, односно који су регистровани и под контролом надлежног органа земље извознице.

Садни материјал који се увози подлијеже обавезној контроли сортности и квалитета коју врши фитосанитарни инспектор, на граничном прелазу.

Увозник је дужан да узорак увезеног садног материјала достави научно-истраживачкој установи која врши испитивање употребне и производне вриједности сорте, ради испитивања и чувања у референтној колекцији.

Количину садног материјала која се узима као узорак и начин означавања узорка ближе прописује Министарство.

VIII ПРИЗНАВАЊЕ НОВОСТВОРЕНЕ ДОМАЋЕ СОРТЕ ИЛИ ПОДЛОГЕ И УПИС У РЕГИСТАР СОРТИ И ПОДЛОГА

1. Признавање сорте или подлоге

Члан 32

Признавање сорти или подлога, у смислу овог закона, јесте признавање новостворене домаће сорте или подлоге (у даљем тексту: признавање сорте), ако је сорта резултат селекције, односно ако се биолошки разликује од друге признате сорте, а која је у процесу признавања послужила као стандардна сорта.

Члан 33

У поступку признавања сорте утврђује се квалитет и друге битне особине на основу којих се сорта може признати, а садни материјал те сорте производити и стављати у промет као сортни на територији Републике.

Члан 34

Сорта се признаје ако се утврди да:

- 1) је различита, униформна и стабилна (DUS тест);
- 2) има повољну употребну и производну вриједност (VCU тест);
- 3) је име сорте одређено у складу са законом.

Члан 35

Сорта је различита ако се јасно разликује најмање по једној особини од било које друге сорте чије је постојање опште познато.

Сорта је униформна ако је довољно уједначена у битним особинама с обзиром на варијације које се могу очекивати због посебних особености њене репродукције.

Сорта је стабилна ако њене битне особине које су од значаја за разликовање остају непромијењене и после поновног умножавања.

Сорта је опште позната ако је уписана у Регистар сорти и подлога или регистар заштићених сорти у складу са прописима који се односе на заштиту сорти, као и сорта која је у поступку уписа.

Члан 36

Производним и употребним вриједностима сорте сматрају се:

- 1) принос;
- 2) квалитет производа;
- 3) друге особине које су од утицаја на повећање обима производње или побољшања квалитета.

Битне особине сорте по врстама ближе прописује Министарство.

Члан 37

Оплемењивач мора бити назначен у пријави и свим документима која се односе на признавање новостворене домаће сорте.

Кад је новостворена домаћа сорта резултат стваралачког рада више оплемењивача, наводе се сви оплемењивачи и то по редоследу који одговара њиховом доприносу у том стваралаштву.

Оплемењивач новостворене домаће сорте има право да сорту користи и њом располаже, као и да остварује право на накнаду за коришћење сорте.

Члан 38

Поступак признавања сорте покреће се на основу захтјева који подноси оплемењивач сорте или његов овлашћени заступник (у даљем тексту: подносилац захтјева).

Захтјев из става 1 овог члана подноси се посебно за сваку сорту.

Образац и садржину захтјева из става 1 овог члана, као и критеријуме за одређивање назива сорте прописује Министарство.

Члан 39

Захтјев из члана 38 став 2 овог закона подноси се органу управе.

На захтјев органа управе, подносилац захтјева је дужан да, уз захтјев из става 1 овог члана, достави документацију о раду на стварању нове сорте.

Подаци и документација који се односе на поријекло изворног материјала и на опис процеса стварања нове сорте су службена тајна.

Члан 40

Орган управе дужан је да обавјести подносиоца захтјева да ће сорта бити испитивана и да од њега затражи достављање потребне количине садног материјала сорте ради испитивања.

На основу обавјештења из става 1 овог члана подносилац захтјева је дужан да благовремено достави органу управе садни материјал у количини и на начин који пропише Министарство.

Ако подносилац захтјева не испуни услове из става 2 овог члана захтјев ће се одбацити.

Члан 41

Различитост, униформност и стабилност сорте, као и употребна и производна вриједност сорте утврђује се испитивањима на огледном пољу и у лабораторији.

Вријеме трајања испитивања сорти и методе за испитивање прописује Министарство.

Трошкови испитивања из става 1 овог члана падају на терет подносиоца захтјева.

Члан 42

Испитивања сорте на огледном пољу и у лабораторији врше се под шифрованим ознакама које представљају службену тајну. Шифре се отварају и затварају сваке године и о добијеним резултатима орган управе обавјештава подносиоца захтјева.

Члан 43

Испитивање сорте у поступку признавања сорте, у циљу утврђивања њихове производне и употребне вриједности, врши се истовремено са једном или више сорти стандарда.

Стандардна сорта може бити само сорта која је уписана у Регистар сорти и подлога и која по својим биолошким и производним особинама има највећу вриједност за намјену за коју се врши испитивање.

Ако поједина врста нема сорте уписане у Регистар сорти и подлога, сорта

се испитује без сорте стандарда једну годину.

Члан 44

Испитивање сорте на огледном пољу, односно у лабораторији врши правно или физичко лице које има земљиште, опрему и стручна лица за вршење тих испитивања (у даљем тексту: извођач огледа).

Уговор са извођачем огледа за испитивање сорте на огледном пољу, односно у лабораторији закључује орган управе, у складу са законом.

Испуњеност услова из става 1 овог члана утврђује орган управе.

Услове из става 1 овог члана ближе прописује Министарство.

Члан 45

Орган управе ће признати резултате испитивања DUS тестова који су урађени у земљи чланици UPOV-а.

Извођач огледа који је закључио уговор о испитивању сорте на огледном пољу, односно у лабораторији дужан је да достави органу управе резултате годишњих и завршних резултата испитивања извршених према прописаним методама и обавезама из уговора.

Члан 46

Обраду годишњих и завршних резултата испитивања из члана 45 став 2 овог закона врши орган управе.

Обрада података из става 1 овог члана врши се по методи коју прописује Министарство.

Коначни резултати испитивања достављају се стручној комисији, ради оцјене производне и употребне вриједности сорте, као и њене различитости, униформности и стабилности, а годишњи резултат доставља се подносиоцу захтјева.

Стручну комисију из става 3 овог члана образује орган управе.

Члан 47

На основу резултата испитивања сорте на огледном пољу, односно у лабораторији, а на предлог стручне комисије из члана 46 став 4 овог закона, орган управе доноси рјешење о признавању сорте или о одбијању захтјева.

2. Упис сорти у Регистар сорти и подлога

Члан 48

На основу рјешења о признавању сорте орган управе врши упис сорте у Регистар сорти и подлога.

Регистар сорти и подлога води орган управе.

Садржину и начин вођења Регистра сорти и подлога ближе прописује Министарство.

Члан 49

Регистар сорти и подлога садржи податке нарочито о:

- 1) новоствореним домаћим сортама;
- 2) страним сортама признатим од надлежног органа стране државе;
- 3) домаћим и одомаћеним сортама.

Члан 50

Страна сорта уписује се у Регистар сорти и подлога, ако је призната од надлежног органа стране државе, има доказ о власнику, одржаваоцу односно овлашћеном заступнику и о резултатима DUS теста.

Упис стране сорте у Регистар сорти и подлога врши се на основу захтјева корисника стране сорте.

Образац и садржину захтјева из става 2 овог члана и доказе који се прилажу уз захтјев прописује Министарство.

Члан 51

У Регистар сорти и подлога могу се уписати домаће и одомаћене сорте које не испуњавају све услове прописане овим законом за упис у Регистар сорти и подлога и оне се посебно обиљежавају.

Орган управе уписује сорту из става 1 овог члана у Регистар сорти и подлога на основу резултата испитивања или на основу опште познатих података о употребној и производној вриједности сорте.

Домаће и одомаћене сорте које су уписане у Регистар сорти и подлога чувају се у банци биљних гена у складу са прописима који уређују биљне генетске ресурсе.

Члан 52

Орган управе брисаће сорту из Регистра сорти и подлога, ако:

- 1) то затражи подносилац захтјева;
- 2) одржавалац сорте или његов овлашћени заступник не обезбјеђује одржавање сорте на начин прописан овим законом;
- 3) је истекло 15 година од дана уписа сорте;
- 4) одржавалац сорте или његов овлашћени заступник не обезбиједи узорак садног материјала сорте потребан за провјеру сортности, униформности и стабилности и чување стандардног узорка или његове обнове.

Сорта која је брисана из Регистра сорти и подлога може се ставити у промет најдуже три године од дана брисања из Регистра сорти и подлога.

Члан 53

Сорта уписана у Регистар сорти и подлога подлијеже обавези испитивања употребне и производне вриједности (VCU ТЕСТ) ради стављања на Листу препоручених сорти и подлога.

Испитивање сорте из става 1 овог члана врши се у складу са чланом 41 став 2 овог закона.

Орган управе утврђује списак уписаних, односно брисаних сорти из Регистра сорти и подлога, као и Листу препоручених сорти и подлога.

Листа препоручених сорти објављује се у "Службеном листу Републике Црне Горе".

Члан 54

За признавање и упис у Регистар сорти и подлога плаћа се накнада.

Накнаду из става 1 овог члана плаћа подносилац захтјева.

Висину накнаде из става 1 овог члана утврђује Влада Републике Црне Горе.

Накнада из става 2 овог члана приход је буџета Републике.

Члан 55

Узорак сорте која је уписана у Регистар сорти и подлога или је њен упис у току чува се као стандардни узорак у референтној колекцији сорти и подлога.

3. Одржавање сорте

Члан 56

Одржавалац сорте дужан је да одржава сорту по прописним методама све док је сорта уписана у Регистар сорти и подлога.

Одржавалац сорте дужан је да, на захтјев органа управе, достави узорак садног материјала сорте у року од 15 дана, ради:

1) провјере да ли се сорта одржава тако да јој се не мијења униформност и стабилност сорте;

2) чувања стандардног узорка или његове обнове.

Методе одржавања сорте ближе прописује Министарство.

Члан 57

Контролу одржавања сорте врши орган управе испитивањем сорте на начин утврђен чланом 46 овог закона провјером да ли се одржава униформност и стабилност сорте.

Ако орган управе, на основу резултата испитивања из става 1 овог члана, утврди да одржавалац сорте није одржао сорту на начин који гарантује очување сортности, стабилности и униформности сорте, одузима му право одржавања те сорте, а ако је једини одржавалац, поништава се и рјешење о упису сорте у Регистар сорти и подлога.

Контрола одржавања сорте врши се по методама које прописује Министарство.

Члан 58

Трошкове контроле одржавања сорте сноси одржавалац сорте од кога је узет узорак.

Члан 59

Узорак сорте која је уписана у Регистар сорти и подлога или за коју је покренут поступак уписа у Регистар сорти и подлога чува се као стандардни узорак.

IX. ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР

Члан 60

Инспекцијски надзор над спровођењем овог закона врши орган управе, преко пољопривредних инспектора, у складу са законом.

1. Овлашћења инспектора

Члан 61

Пољопривредни инспектор врши инспекцијски надзор нарочито у односу на:

- 1) испуњеност услова за уписе у прописане регистре;
- 2) вођења евиденције о производњи садног материјала;
- 3) признавање новостворене домаће сорте или подлоге;
- 4) сорте уписане у Регистар сорти и подлога и остваривање права коришћења заштићених сорти и подлога.

2. Управне мјере и радње

Члан 62

Поред управних мјера и радњи прописаних законом којим се уређује инспекцијски надзор, пољопривредни инспектор, када утврди да је повријеђен закон или други пропис, предузима и следеће управне мјере и радње:

- 1) забрани производњу садног материјала, ако није уписан или је брисан из Регистра произвођача;
- 2) забрани производњу садног материјала, ако није поднешена пријава за вршење стручне контроле у складу са чланом 15 овог закона;
- 3) забрани производњу, коришћење и промет садног материјала сорти и подлога које нијесу уписане у Регистар сорти и подлога, односно које су брисане из Регистра сорти и подлога;
- 4) забрани производњу, коришћење и стављање у промет садног материјала супротно одредбама овог закона;
- 5) забрани промет садног материјала ван продајног објекта;
- 6) одузме и уништи садни материјал који се производи, користи и стављен у промет супротно одредбама овог закона.

X. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 63

Новчаном казном од двјестоструког до тристоструког износа најниже цијене рада у Републици казниће се за прекршај орган, привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник, ако:

1) за производњу садног материјала користи категорије садног материјала које нијесу утврђене чланом 4 овог закона;

2) се бави производњом, прометом и увозом садног материјала, а није уписан у регистар из члана 7 став 1, 24 став 1 и 28 став 1 овог закона;

3) се бави производњом садног материјала, а не испуњава услове из члана 7 став 1 овог закона;

4) производи садни материјал супротно чл.11 и 12 овог закона;

5) није поднио захтјев за вршење стручне контроле органу управе у року и под условима утврђеним чланом 15 овог закона;

6) стави у промет садни материјал сорти које нијесу уписане у Регистар сорти и подлога и нема сертификат о признавању производње садног материјала (члан 25);

7) увози садни материјал сорти или подлога које нијесу уписане у Регистар сорти и подлога (члан 28 став 2);

8) увози садни материјал од произвођача који не испуњавају услове производње, односно нијесу регистровани и под контролом надлежног органа (члана 31 став 1);

9) стави у промет садни материјал сорти које су брисане из Регистра сорти и подлога по истеку рока од три године од дана брисања из Регистра сорти и подлога (члан 52 став 2);

10) послове контроле одржавања сорте не врши по прописаним методама (члан 57 став 3).

За прекршај из става 1 овог члана казниће се и одговорно лице у привредном друштву, односно другом правном лицу новчаном казном од двадесестоструког износа најниже цијене рада у Републици.

За прекршај из става 1 овог члана, поред новчане казне, може се изрећи и заштитна мјера забране обављања дјелатности у трајању до шест мјесеци.

Члан 64

Новчаном казном од стопедесестоструког до двјестопедесестоструког износа најниже цијене рада у Републици казниће се за прекршај привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник, ако:

1) не води књигу евиденције о производњи садног материјала (члан 9 став 1);

2) не поднесе органу управе пријаву за производњу садног материјала у року и на начин утврђен чланом 10 ст. 3 и 4 овог закона;

3) нема за послове промета у сталном радном односу стручно лице са прописаном школском спремом (члан 24 ст.2 и 3);

4) врши промет садног материјала ван продајног објекта (члан 26 став 2).

За прекршај из става 1 овог члана казниће се физичко лице, као и одговорно лице у привредном друштву и другом правном лицу новчаном

казном од петнаестоструког до двадесетоструког износа најниже цијене рада у Републици.

За прекршај из става 1 овог члана инспектор може наплатити новчану казну на мјесту извршења прекршаја физичком лицу у висини троструког износа најниже цијене рада у Републици.

Члан 65

Новчаном казном од двадесетоструког износа најниже цијене рада у Републици казниће се за прекршај физичко лице, ако се бави производњом садног материјала, а није закључило уговор са произвођачем садног материјала (члан 5 став 2).

XI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 66

Привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник који се бави производњом, прометом и увозом садног материјала дужни су да пословање ускладе са овим законом, у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 67

Прописи на основу овлашћења из овог закона донијеће се у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 68

До доношења прописа на основу овлашћења из овог закона примјењиваће се прописи донесени на основу Закона о сјемени и саданом материјалу ("Службени лист РЦГ", бр. 39/92) и Закона о признавању сорти пољопривредног и шумског биља ("Службени лист СРЈ", бр. 12/98 и 37/02), ако нијесу у супротности са овим законом.

Члан 69

Даном ступања на снагу овог закона неће се примјењивати одредбе Закона о признавању сорти пољопривредног и шумског биља ("Службени лист СРЈ", бр. 12/98 и 37/02), које се односе на признавање сорти воћака, винове лозе, хмеља, украсног, љековитог и ароматичног биља и престају да важе одредбе Закона о сјемени и садном материјалу ("Службени лист РЦГ", бр.39/92 и 59/92), које се односе на садни материјал воћака, винове лозе, хмеља, украсног, љековитог и ароматичног биља.

Члан 70

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Републике Црне Горе".

331.

На основу члана 88 тачке 2 Устава Републике Црне Горе доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О СЈЕМЕНСКОМ МАТЕРИЈАЛУ ПОЉОПРИВРЕДНОГ БИЉА

Проглашавам Закон о сјеменском материјалу пољопривредног биља, који је донијела Скупштина Републике Црне Горе, на четвртој сједници првог редовног засиједања у 2006. години, дана 18. априла 2006. године.

Број: 01- 635/2

Подгорица, 20. априла 2006. године

Предсједник Републике Црне Горе,
Филип Вујановић, с.р.

ЗАКОН

О СЈЕМЕНСКОМ МАТЕРИЈАЛУ ПОЉОПРИВРЕДНОГ БИЉА

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Овим законом уређују се услови и начин производње, дораде, контроле, постконтроле, испитивање квалитета, промет и увоз сјемена жита, индустријског, крмног, повртарског, љековитог, ароматичног и зачинског биља, цвијећа, кртола, луковица, чешњева, расада, ризома, мицелија јестивих и љековитих гљива (у даљем тексту: сјеменски материјал), признавање сорти пољопривредног биља, упис сорти у Регистар сорти пољопривредног биља и друга питања од значаја за производњу и промет сјеменског материјала.

Члан 2

Одредбе овог закона не односе се на:

- 1) производњу и промет генетички модификованог сјеменског материјала;
- 2) узорке сјеменског материјала које привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник, који се бави пословима испитивања и оплемењивања пољопривредног биља, умножава, прима или шаље другом правном лицу у циљу научних истраживања и извођења експеримената у количинама које служе за огледне сврхе или за банке биљних гена;
- 3) сјеменски материјал шумског биља.

Члан 3

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) **сјеменски материјал** су генеративни или вегетативни дјелови биљака који се користе за умножавање и производњу пољопривредног биља;

2) **сорта пољопривредног биља** (у даљем тексту: сорта) представља скуп биљака једне биљне врсте унутар најниже ботаничке систематске јединице која се одликује карактеристичним особинама одређеног генотипа или комбинације генотипова и разликује се најмање према једној од наведених особина и које последице генеративног или вегетативног размножавања задржавају униформност, стабилност или друге особине по којима се разликују од других сорти;

3) **сортно сјеме** је сјеме сорти које је уписано у Регистар сорти пољопривредног биља, укључујући и родитељске компоненте и све категорије сјемена произведене умножавањем предосновног сјемена сорти, а сертифициковано је као сортно сјеме;

4) **производно сјеме** је сјеме које није уписано у Регистар сорти пољопривредног биља, чија је производња одобрена и контролисана, а сертифициковано је као несортно сјеме (сјеме цвијећа, ароматично, љековито и зачинско биље);

5) **натурално сјеме** је недорађено и недекларисано сјеме;

6) **сертифициковано сјеме** је сјеме произведено од сјемена познатог генетичког поријекла чија је производња контролисана и које је испитано, дорађено и декларисано у складу са овим законом;

7) **категирија сјеменског материјала** је одређени степен квалитета сјеменског материјала пољопривредног биља;

8) **произвођач сјемена** је привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник који се бави производњом сјемена и уписан је у Регистар произвођача сјеменског материјала;

9) **расад пољопривредног биља** је биљни материјал добијен генеративним или вегетативним путем, а користи се за умножавање пољопривредног биља;

10) **мицелија** је вегетативно тијело гљива које служи за даље умножавање гљива које се користе за исхрану људи или у љековите сврхе;

11) **оплемењивач сорте** је привредно друштво, односно друго правно лице, предузетник или физичко лице које је створило или открило нову сорту;

12) **одржавалац сорте** је оплемењивач или произвођач сјеменског материјала који одржава сорту по прописаним методама и гарантује да она током одржавања остаје униформна и стабилна;

13) **узорак сјемена** је најмања прописана количина сјемена, препознатљива по хомогености и која репрезентује партију из које је узета;

14) **партија сјемена** је одређена количина сјемена поријеклом са исте парцеле и исте године производње чија маса не прелази највећу дозвољену количину, хомогена је, физички се може идентификовати и означена је јединственим бројем;

15) **постконтролна испитивања** су испитивања којима се провјерава оригиналност и генетичка чистота сорте, здравствено стање и испуњеност

осталих стандарда квалитета;

16) **ISTA сертификат** је документ о квалитету партије сјемена у међународном промету (ISTA-Међународна организација за испитивање сјемена);

17) **OECD сертификат** је документ о сортности сјемена у међународном промету (OECD-Организација за економску сарадњу и развој);

18) **DUS TEST** је тест којим се утврђује различитост, униформност и стабилност сорте у складу са одредбама UPOV (Међународна унија за заштиту нових биљних сорти);

19) **VCU TEST** је тест којим се утврђује производна и употребна вриједност сорте;

20) **сорта стандард** је сорта уписана у Регистар сорти пољопривредног биља која се истиче по својим производним и употребним вриједностима и као таква служи у поступку признавања сорти;

21) **референтна колекција** је збирка сорти сјеменског материјала једне биљне врсте специфичних морфолошких карактеристика одређених по UPOV критеријумима која служи у оцјени нових сорти (DUS TEST);

22) **банка биљних гена** је мјесто чувања, описивања, сакупљања и употребе биљних генетичких ресурса;

23) **признавање сорти пољопривредног биља** је признавање новостворених домаћих сорти (у даљем тексту: признавање сорти);

24) **препоручена сорта** је сорта која се послје испитивања употребне и производне вриједности препоручује за гајење на територији Републике Црне Горе (у даљем тексту: Република).

Члан 4

Категорије сортног сјемена, у смислу овог закона, су:

- 1) предосновно;
- 2) основно;
- 3) сертифициковано сјеме прве генерације;
- 4) сертифициковано сјеме друге генерације;
- 5) несортно.

Предосновно сјеме је елита самооплодних биљних врста, самооплодне линије, супер елита кромпира и сјеме родитељских компоненти, које производи и одржава одржавалац, а користи се за производњу основног сјемена.

Основно сјеме је оригинал самооплодних биљних врста, компоненте хибрида и елита кром-пира, које се производи под контролом органа управе надлежног за послове сјеменског материјала (у даљем тексту: орган управе) и користи се за производњу сертифициваног сјемена прве генерације.

Сертифициковано сјеме прве генерације је прва сортна репродукција самооплодних биљних врста, прва генерација хибрида и оригинал кромпира, које се користи за производњу сјемена друге генерације и производи се под контролом органа управе.

Сертифициковано сјеме друге генерације је друга сортна репродукција самооплодних биљних врста и прва сортна репродукција кромпира, која се

производи под контролом органа управе.

Несортно сјеме је сјеме цвијећа, ароматичног, љековитог и зачинског биља које нема признате сорте, а задовољава по аутентичности и чистоћи врсте и производи се под контролом произвођача.

Категорију сјемена до које је допуштено умножавање и увоз сјемена за поједине врсте пољопривредног биља прописује Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде (у даљем тексту: Министарство).

У недостатку категорија сортног сјемена из става 1 овог члана, орган управе може да одобри производњу у текућој години и ниже категорије сјеменског материјала из домаће производње.

Начин паковања и означавања појединих категорија сјеменског материјала прописује Министарство.

II. ПРОИЗВОДЊА СЈЕМЕНСКОГ МАТЕРИЈАЛА

Члан 5

Производњом сјеменског материјала може се бавити привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник (у даљем тексту: произвођач), који је уписан у Регистар произвођача сјеменског материјала (у даљем тексту: Регистар произвођача).

Производњом сјеменског материјала може се бавити и физичко лице, на основу закљученог уговора о сарадњи са произвођачем, а сјеменски материјал произведен у тој сарадњи сматра се производњом произвођача.

Методе, специфичне услове и начин производње и промета сјеменског материјала појединих биљних врста или група биљних врста прописује Министарство.

Члан 6

Орган управе утврђује испуњеност услова за упис у Регистар произвођача и води Регистар произвођача.

Подаци из Регистра произвођача су јавни.

Садржину и начин вођења Регистра произвођача прописује Министарство.

Члан 7

Упис произвођача у Регистар произвођача извршиће се, ако има:

- 1) земљиште потребно за производњу сјеменског материјала;
- 2) у сталном радном односу лице које је одговорно за производњу сјеменског материјала (у даљем тексту: одговорно лице), са завршеним специјалистичким студијама, односно пољопривредним факултетом (смјер: ратарски, повртарски, општи или други смјер биљне производње) и најмање три године радног искуства у струци.

Упис у Регистар произвођача врши се на основу захтјева који садржи податке о:

- 1) произвођачу (назив, сједиште, адреса, јединствени матични број,

порески број и шифра дјелатности);

2) одговорном лицу (име и презиме, адреса, јединствени матични број и школска спрема);

3) врсти, сорти и категорији сјеменског материјала.

Уз захтјев из става 2 овог члана доставља се следећа документација:

1) доказ о праву располагања, односно коришћења пољопривредног земљишта за сјеме-нску производњу (извод из посједовног листа или уговор о закупу);

2) уговор о раду са одговорним лицем;

3) оквирни план производње (подаци о обради, њези усјева, заштити земљишта и очувању био-лошких и хемијских својстава земљишта и обиму производње;

4) потврда о регистрацији у ЦРПС-а.

Ако произвођач обавља дјелатност на више различитих мјеста, уз захтјев доставља документацију из става 3 тач. 1, 3 и 4 овог члана за свако мјесто производње.

Произвођач је дужан да сваку промјену услова за обављање дјелатности пријави органу управе, у року од 15 дана од дана настале промјене.

Члан 8

Произвођач се брише из Регистра произвођача, ако престане да обавља дјелатност или престане да испуњава услове из члана 7 став 1 овог закона.

Документацију на основу које се врши упис произвођача у Регистар произвођача, орган управе је дужан да чува у оригиналу, најмање три године од дана брисања произвођача из Регистра произвођача.

Члан 9

Произвођач је дужан да води књигу евиденције о производњи сјеменског материјала.

Књига евиденције из става 1 овог члана нарочито садржи:

1) број рјешења о упису у Регистар произвођача;

2) име одговорног лица;

3) распоред сјеменског усјева, односно објекта са јасно означеним дијелом гдје се производи сјеменски материјал, врсту, односно сорту и годину производње сјеменског материјала са којим се заснива производња;

4) укупну количину сјеменског материјала за заснивање производње;

5) податке о начину производње;

6) врсту и датум извођења радова;

7) количине укупно примљеног, произведеног, продатог и уништеног сјеменског материјала.

Образац књиге евиденције прописује Министарство.

Члан 10

Произвођач може производити сјеменски материјал сорти које су уписане

у Регистар сорти пољопривредног биља.

Произвођач је дужан да од власника сорте обезбиједи сагласност за умножавање сјеменског материјала заштићене сорте.

Методe, специфичне услове, начин производње и промет сјеменског материјала појединих биљних врста или групе биљних врста прописује Министарство.

Члан 11

Произвођач је дужан да:

1) има план производње којим ће дефинисати критичне тачке за поједине врсте пољопривредног биља, које би могле утицати на квалитет, здравствено стање и принос сјеменског материјала и методе за праћење и контролу критичних тачака;

2) спроводи мјере ради спрјечавања појаве, односно ширења штетних организама; врши преглед у складу са методама ради сталног праћење и контроле критичних тачака; узима и доставља узорке овлашћеној лабораторији ради праћења квалитета производње; води записнике о праћењу и контроли критичних тачака, као и спроведеним мјерама за обезбјеђивање усклађености сјеменског материјала са прописаним стандардима;

3) одмах обавијести орган управе, односно пољопривредног инспектора о појави или сумњи на појаву штетних организама на мјесту производње;

4) обезбиједити могућност праћења и распознавања сваке партије сјеменског материјала у свим фазама производње и дораде, складиштења и набавци сјеменског материјала;

5) води евиденцију и чува документацију о одржавању, односно признавању или набавци сјеменског материјала који се употребљава за размножавање или поновну производњу сјеменског материјала;

6) спроводи мјере одређене стручном контролом;

7) извршава и друге послове утврђене законом.

Документацију из става 1 тачка 5 овог члана произвођач је дужан да чува најмање једну годину за једногодишње усјеве, односно три године за вишегодишње засаде.

Члан 12

Произвођач може, за потребе страног наручиоца, да од увезеног сјеменског материјала производи, дорађује и испитује сјеменски материјал сорти које нијесу уписане у Регистар сорти пољопривредног биља.

Сјеменски материјал из става 1 овог члана може се производити, дорађивати и испитивати по претходно прибављеној сагласности органа управе, на основу уговора са страним наручиоцем према којем страни наручилац преузима цјелокупну количину произведеног натуралног или дорађеног сјеменског материјала.

Производња сјеменског материјала из става 1 овог члана подлијеже здравственом прегледу.

Сјеменски материјал из става 1 овог члана није дозвољено стављати у промет на територији Републике.

Производња сортног сјеменског материјала за рачун домаћег наручиоца

може се обављати у другој држави, на основу уговора домаћег наручиоца и иностраног произвођача, уз сагласност органа управе.

III. СТРУЧНА КОНТРОЛА НАД ПРОИЗВОДЊОМ СЈЕМЕНСКОГ МАТЕРИЈАЛА

Члан 13

Производња сјеменског материјала подлијеже обавезној стручној контроли.

Стручном контролом над производњом сјеменског материјала утврђује се: поријекло употребљеног сјемена, врста, сорта и категорија, аутентичност и чистоћа врсте и сорте, просторна изолација, здравствено стање усјева, присуство корова, опште стање и развој усјева, предусјев, примјена агротехничких мјера и очекивани принос натуралног сјемена, на начин и по прописаној методологији вршења стручне контроле.

Изузетно од става 2 овог члана, код несортног сјемена се не утврђује сорта, категорија, аутентичност и сортна чистоћа.

Члан 14

Стручну контролу производње предосновног сјеменског материјала врши одржавалац сорте.

Стручну контролу производње осталих категорија сјеменског материјала врши правно лице ако испуњава услове у погледу кадра и опреме и које овласти орган управе (у даљем тексту: овлашћено правно лице).

Овлашћеном правном лицу не могу се повјерити послови контроле над сопственом производњом сјеменског материјала, осим предосновног и основног.

Услове у погледу кадра и опреме које треба да испуњава овлашћено правно лице прописује Министарство.

Испуњеност услова из става 4 овог члана утврђује и овлашћење за вршење стручне контроле издаје орган управе.

Овлашћено правно лице извјештава орган управе о обављеној стручној контроли након завршене стручне контроле сваке културе.

Начин и методе обављања стручне контроле сјеменског материјала, садржину и рокове за достављање извјештаја о извршеној стручној контроли прописује Министарство.

Члан 15

Произвођач је дужан да поднесе пријаву за вршење стручне контроле органу управе, у року од 15 дана од дана завршетка сјетве, а најкасније:

- 1) за јесењу сјетву до 31. децембра;
- 2) за прољећну сјетву до 30. јуна.

Произвођач може поднијети пријаву из става 1 овог члана, ако је:

- 1) уписан у Регистар произвођача;

- 2) ако је сорта уписана у Регистар сорти пољопривредног биља;
- 3) ако је произвођач прибавио сагласност из члана 10 став 2 овог закона.

Члан 16

Оплемењивач, односно одржавалац доставља извјештај о извршеној стручној контроли производње предосновног сјемена органу управе ради издавања сертификата о признавању сјеменског усјева предосновног сјемена.

Евиденцију извјештаја из става 1 овог члана води оплемењивач или одржавалац и чува документацију најмање шест година.

Члан 17

Поступак стручне контроле који спроводи овлашћено правно лице обухвата:

- 1) стручну контролу сјеменског усјева, односно засада, земљишта, објеката за производњу, складишног простора и припрему сјеменског материјала за промет;
- 2) преглед документације, записника и књиге евиденције;
- 3) испитивања и тестирања узорака у циљу потврђивања да ли сјеменски усјев испуњава услове из члана 18 овог закона;
- 4) вођење записника о обављеној стручној контроли из става 1 овог члана.

Члан 18

За сјеменски материјал за који није прописана категорија може се издати сертификат о признавању усјева, ако испуњава минималне услове за квалитет и здравствено стање.

Члан 19

На основу извјештаја о извршеној стручној контроли, орган управе издаје сертификат о признавању сјеменског усјева (у даљем тексту: сертификат).

Евиденцију о издатим сертификатима из става 1 овог члана води орган управе.

Образац и садржину сертификата из члана 16 став 1 овог закона и става 1 овог члана, као и начин вођења евиденције из члана 16 став 2 овог закона и става 2 овог члана, образац и садржину записника о извршеној стручној контроли у току производње ближе прописује Министарство.

Трошкове стручне контроле и издавања сертификата сноси произвођач.

IV. ДОРАДА СЈЕМЕНСКОГ МАТЕРИЈАЛА

Члан 20

Дорада сјеменског материјала је сушење, чишћење, калибрирање, пилирање и третирање заштитним средствима.

Члан 21

Сјеменски материјал може да се ставља у промет ако је дорађен.

Натурално сјеме које се дорађује мора да има сертификат о признавању сјеменског усјева.

Натурално сјеме из увоза које се дорађује мора да има фитосертификат, сертификат о сортности сјемена (OECD) или одговарајућа докумена о сортности сјемена, издата од надлежног органа земље извознице.

Члан 22

Дорадом сјеменског материјала може да се бави привредно друштво и предузетник (у даљем тексту: дорађивач), ако је уписан у Регистар дорађивача сјеменског материјала (у даљем тексту: Регистар дорађивача).

Члан 23

Упис дорађивача у Регистар дорађивача извршиће се, ако има:

1) складишни простор за одвојен смјештај и чување натуралног (недорађеног) односно дорађеног сјеменског материјала појединих врста, сорти и категорија, који обезбјеђује очување њиховог квалитета и здравственог стања и простор за смјештај отпада који је настао дорадом сјеменског материјала;

2) уређаје и опрему за досушивање, пречишћавање, селектирање, паковање, затварање амбалаже и пломбирање, а у зависности од врсте сјеменског материјала који се дорађује;

3) у сталном радном односу лице које је одговорно за дораду сјеменског материјала (у даљем тексту: одговорно лице) са завршеним специјалистичким студијама, односно пољопривредним факултетом (смјер: ратарски, повртарски, општи или други смјер биљне производње) и најмање три године радног искуства у струци.

Упис у Регистар дорађивача врши се на основу захтјева који садржи податке о:

1) дорађивачу (назив, сједиште, адреса, јединствени матични број, порески број и шифра дјелатности);

2) одговорном лицу (име и презиме, адреса, јединствени матични број и школска спрема);

3) врсти, сорти и категорији сјеменског материјала.

Уз захтјев из става 2 овог члана доставља се сљедећа документација:

1) доказ о праву располагања, односно коришћења складишног простора за смјештај и чување сјеменског материјала (извод из посједовног листа, односно уговор о закупу);

2) уговор о раду са одговорним лицем;

3) потврду о регистрацији у ЦРПС-а.

Ако дорађивач обавља дјелатност на више различитих мјеста, уз захтјев

доставља докume-нтацију из става 3 тач. 1, 2 и 3.

Дорађивач је дужан да сваку промјену услова за обављање дјелатности пријави органу управе, у року од 15 дана од дана настале промјене.

Члан 24

Дорађивач се брише из регистра дорађивача, ако престане да обавља дјелатност или престане да испуњава услове из члана 23 став 1 овог закона.

Испуњеност услова из члана 23 став 1 овог закона утврђује орган управе.

По жалби на рјешење о испуњености услова из става 2 овог члана, као и на друге појединачне управне акте које, у складу са овим законом, доноси орган управе, одлучује Министарство.

У рјешењу о упису дорађивача у Регистар дорађивача морају бити наведене врсте и категорије сјеменског материјала које дорађивач има право да дорађује.

Документацију на основу које се врши упис дорађивача у Регистар дорађивача, орган управе је дужан да чува, у оригиналу, најмање три године од дана брисања дорађивача из Регистра дорађивача.

Регистар дорађивача води орган управе.

Подаци из Регистра дорађивача су јавни.

Садржину, облик и начин вођења Регистра дорађивача прописује Министарство.

Члан 25

Ако је сјеменски материјал одређене биљне врсте и сорте дорађивало више дорађивача, сматра се да је сјеменски материјал дорадио дорађивач коме је издата декларација у складу са чланом 38 овог закона.

Члан 26

Дорађивач може у поступку дораде припремати мјешавине различитих сорти или врста пољопривредног биља у одређеним процентима појединих компоненти.

Свака од компоненти сјемена у мјешавини мора задовољавати услове квалитета за ту врсту сјеменског материјала.

Услове у погледу састава сјеменске мјешавине, вођења евиденције, начина паковања и означавања ближе прописује Министарство.

Члан 27

Дорађивач је дужан да води књигу евиденције и чува документацију о количини преузетог натуралног и дорађеног сјеменског материјала најмање шест година.

Књига евиденције из става 1 овог члана садржи, нарочито:

1) број рјешења о упису у Регистар дорађивача;

2) име одговорног лица;

3) распоред простора у објекту са јасно означеним дијеловима гдје се налази недорађени и дорађени сјеменски материјал, са знаком за врсту,

односно сорту сјеменског материјала;

4) укупну количину дорађеног сјеменског материјала;

5) податке о начину дораде;

6) датум извођења дораде.

Образац књиге евиденције из става 1 овог члана прописује Министарство.

Члан 28

Дорађивач је дужан да уништи отпад настао дорадом сјемена ситносјемених махунарки, као и отпад који има сјеме паразитних биљака, корова и сјеме заражено штетним организмима, у присуству пољопривредног инспектора.

Отпад настао дорадом сјеменског материјала других биљних врста може да се користи за исхрану људи, животиња или за индустријску прераду, ако је његов квалитет у складу са прописима којима се уређују стандарди квалитета у тој области.

Министарство прописује начин уништавања отпада из става 1 овог члана.

Члан 29

Током жетве, односно бербе, превоза и чувања до дораде натурално сјеме мора бити међусобно одвојено и обиљежено.

Натурално сјеме које се превози од њиве до мјеста складиштења, односно чувања или дораде мора да прати документација о произвођачу, катастарској парцели, врсти, сорти и категорији натуралног сјемена.

Дорађивач је дужан да, у року од пет дана од дана пријема обраног, извађеног и пожњевеног сјеменског материјала, за сваки сјеменски усјев, пријави органу управе преузету количину натуралног сјемена.

Начин пријаве обраног, извађеног и пожњевеног сјеменског материјала прописује Министарство.

V. КВАЛИТЕТ СЈЕМЕНСКОГ МАТЕРИЈАЛА

Члан 30

Квалитет сјеменског материјала, у смислу овог закона, је чистоћа, влага, клијавост и здравствено стање.

Члан 31

Квалитет сјеменског материјала мора се утврдити за сваку партију сјемена, прије стављања у промет.

Партија сјемена је одређена количина сјеменског материјала чија маса не прелази највећу дозвољену количину, физички се може идентификовати и означена је јединственим бројем.

Дозвољену количину сјемена у партији за поједине врсте сјеменског материјала и њихове мјешавине прописује Министарство.

Члан 32

Сјеменски материјал у погледу квалитета мора да испуњава прописане норме квалитета.

Испитивање и утврђивање квалитета сјеменског материјала врши се прије стављања у промет.

За квалитет сјеменског материјала у промету одговоран је дорађивач, односно увозник.

Члан 33

Испитивање и утврђивање квалитета сјеменског материјала обавља акредитована лабораторија.

Дорађивач подноси пријаву за испитивање и утврђивање квалитета, односно узимање узорка сјеменског материјала акредитованој лабораторији.

Уз пријаву из става 2 овог члана дорађивач подноси сертификат о признавању сјеменског усјева.

Члан 34

Акредитована лабораторија узима узорак сјеменског материјала ради утврђивања квалитета.

Послове узимања узорка сјеменског материјала из става 1 овог члана може да обавља и привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник, ако има запослено лице које је завршило специјалистичке студије, односно пољопривредни факултет (смјер ратарски, повртарски општи или смјер заштите биља), са најмање пет година радног искуства у струци.

Испуњеност услова утврђује и евиденцију лица која узимају узорке из става 2 овог члана води орган управе.

Количину сјеменског материјала која се узима као узорак и начин означавања узорка прописује Министарство.

Образац пријаве за испитивање и утврђивање квалитета сјеменског материјала, односно узимања узорка прописује Министарство.

Члан 35

О извршеном испитивању квалитета сјеменског материјала акредитована лабораторија издаје извјештај о испитивању квалитета.

Акредитована лабораторија дужна је да чува испитане узорке сјеменског материјала годину дана од дана издавања извјештаја о испитивању квалитета, а документацију о испитивању сјеменског материјала најмање шест година од дана издавања извјештаја из става 1 овог члана.

Акредитована лабораторија дужна је да чува испитане узорке кртола, луковица и чешњева мјесец дана од дана издавања извјештаја о испитивању њиховог квалитета, а документацију о испитивању, шест година од дана издавања извјештаја из става 1 овог члана.

Методе узорковања и испитивања квалитета сјеменског материјала, образац извјештаја о испитивању квалитета сјемена, као и начин чувања

узорака кртола, луковица и чешњева прописује Министарство.

Члан 36

Дорађивач, односно увозник одговоран је за штету крајњем кориснику, ако сјеменски материјал не испуњава услове у погледу декларисане врсте, сорте и квалитета сјеменског материјала.

VI ПАКОВАЊЕ, ДЕКЛАРИСАЊЕ И ЕТИКЕТИРАЊЕ

Члан 37

Сјеменски материјал у промету мора одговарати декларисаној врсти и сорти, прописаним нормама квалитета, мора бити оригинално пакован и имати декларацију уз отпремницу и етикету (декларација на амбалажи).

Сјеменски материјал у промету мора да одговара квалитету означеном у декларацији и на етикети.

Сјеменски материјал у партијама мора бити у оригиналном паковању и означен на прописани начин који обезбјеђује изворност паковања и очувања његовог квалитета.

Ако је сјеменски материјал пољопривредног биља третиран хемикалијама или фитофармацеутским препаратима, употребијелена средства морају бити назначена на декларацији.

У зависности од врсте и категорије сјеменског материјала декларација и етикета мора бити јединствена према садржају, величини, боји и мора имати серијски број.

Сјеменски материјал пакован у ситна паковања не прати декларација уз отпремницу, а етикета на амбалажи мора испуњавати услове из става 5 овог члана.

Количину сјеменског материјала за ситна паковања из става 6 овог члана, за поједине биљне врсте, прописује Министарство.

Члан 38

Захтјев за издавање декларације, односно етикете дорађивач сјеменског материјала подноси овлашћеном правном лицу.

Увезени сјеменски материјал декларише земља извозница, а одговоран је увозник сјеменског материјала.

Етикету за ситна паковања сјеменског материјала издаје дорађивач, односно увозник.

Паковање и етикетирање сјеменског материјала врши дорађивач у мјесту дораде, уз присуство представника овлашћеног правног лица.

Евиденцију о издатим декларацијама, односно етикетама води овлашћено правно лице.

Образац декларације и етикете, њихову садржину, начин издавања и вођења евиденције прописује Министарство.

Члан 39

Забрањено је стављати у промет сјеменски материјал којем је рок важења на декларацији и етикети истекао, односно прије него се продужи важење декларације.

Сјеменски материјал из става 1 овог члана може да се стави у промет ако се у поступку испитивања утврди да одговара прописаном квалитету.

Сјеменски материјал из става 2 овог члана пакује се, декларише и етикетира у складу са чланом 38 овог закона.

Члан 40

Забрањено је препакивање сјеменског материјала у оригиналном паковању из домаће производње и увоза.

Изузетно од става 1 овог члана, дорађивач, односно увозник може да врши препакивање сјеменског материјала, уз сагласност органа управе.

Захтјев за препакивање сјеменског материјала дорађивач, односно увозник подноси органу управе.

Уз захтјев из става 3 овог члана дорађивач, односно увозник прилаже декларацију, односно сертификат о сортности сјемена (OECD), сертификат о квалитету сјемена (ISTA) и фитосертификат.

VII ПРОМЕТ СЈЕМЕНСКОГ МАТЕРИЈАЛА

Члан 41

Прометом сјеменског материјала може се бавити привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник, ако је уписан у Регистар за промет сјеменског материјала на велико или у Регистар за промет сјеменског материјала на мало.

Прометом сјеменског материјала на велико може се бавити привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник, ако за послове промета има у сталном радном односу лице са завршеним специјалистичким студијама, односно пољопривредним факултетом (смјер - ратарски, повртарски, општи или смјер биљне производње), односно специјалистичке студије одговарајућег смјера и објекат за складиштење, односно продају сјеменског материјала.

Прометом сјеменског материјала на мало може се бавити привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник, ако у сваком продајном објекту има запослено лице са завршеним IV степеном средње пољопривредне школе.

Изузетно од ст. 2 и 3 овог члана, привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник, који продаје сјеменски материјал у ситним паковањима, не мора имати запослено лице из става 3 овог члана.

Испуњеност услова из ст. 2 и 3 овог члана утврђује орган управе.

Упис у Регистар за промет сјеменског материјала на велико, односно у Регистар за промет сјеменског материјала на мало врши се на основу захтјева.

Регистар за промет сјеменског материјала на велико, односно Регистар за промет сјеменског материјала на мало води орган управе.

Подаци из Регистра за промет сјеменског материјала на велико, односно

Регистра за промет сјеменског материјала на мало су јавни.

Садржај, облик и начин вођења Регистра за промет сјеменског материјала на велико и Регистра за промет сјеменског материјала на мало, као и садржај захтјева за упис у регистре, са потребном документацијом, прописује Министарство.

Члан 42

У промет може да се стави сјеменски материјал сорти које су уписане у Регистар сорти пољопривредног биља, као и несортно сјеме из члана 4 овог закона.

Члан 43

Сјеменски материјал у промету мора да се складишти и чува на начин и под условима који обезбјеђује очување његовог квалитета.

Промет сјеменског материјала може се обављати само у продајном објекту.

Услове које мора да испуњава продајни објекат и складиште и начин и услове складиштења сјеменског материјала утврђује Министарство.

Члан 44

На промет сјеменског материјала намијењеног за органску производњу, поред услова утврђених овим законом, примјењују се и услови утврђени прописима којима је уређена органска производња.

VIII УВОЗ СЈЕМЕНСКОГ МАТЕРИЈАЛА

Члан 45

Увозом сјеменског материјала може да се бави привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник (у даљем тексту: увозник), ако има у власништву или по основу уговора о закупу користи регистровано царинско складиште и уписан је у Регистар увозника.

Увозник може да увози сјеменски материјал сорти које су уписане у Регистар сорти пољопривредног биља и које има фитосертификат издат од надлежног органа земље извознице, као и несортно сјеме из члана 4 овог закона.

Испуњеност услова из става 1 овог члана утврђује орган управе.

Упис у Регистар увозника врши се на основу захтјева.

Регистар увозника води орган управе.

Подаци из Регистра увозника су јавни.

Садржај, облик и начин вођења Регистра увозника и садржај захтјева прописује Министарство.

Члан 46

Сјеменски материјал може да се увози само у оригиналном паковању.

Натурално сјеме може се увозити, ако је сортно и ако је произведено за рачун домаћег наручиоца.

Паковање, декларисање и етикетирање дорађеног натуралног сјемена врши се у складу са чланом 38 овог закона.

О увезеним количинама сјеменског материјала и сјеменских мјешавина увозник је дужан да води евиденцију.

Садржај, облик и начин вођења евиденције из става 4 овог члана прописује Министарство.

Члан 47

Увезени сјеменски материјал, уз отпремницу, мора да има фитосертификат, сертификат о сортности сјеменског материјала (OECD), сертификат о квалитету сјеменског материјала (ISTA).

Увезени сјеменски материјал мора да има декларацију издату од надлежног органа земље извознице, а при стављању у промет на територији Републике обиљежава се у складу са чланом 38 овог закона.

Сјеменски материјал биљних врста које нијесу обухваћене системом OECD сертификације, као и увоз сјеменског материјала из земаља које нијесу чланице OECD, мора да прати документ о сортности издат од надлежног органа земље извознице.

Квалитет сјеменског материјала из става 3 овог члана мора бити испитан у складу са овим законом.

Члан 48

Сјеменски материјал може се увозити само од произвођача који испуњавају услове производње, односно који су регистровани и под контролом надлежног органа земље извознице.

Сјеменски материјал који се увози подлијеже обавезној контроли сортности и квалитета коју врши надлежни инспектор, на граничном прелазу.

Увозник је дужан да узорак увезеног сјеменског материјала достави научно-истраживачкој установи која врши испитивање употребне и производне вриједности сорте, ради испитивања и чувања у референтној колекцији.

IX. ПРИЗНАВАЊЕ СОРТИ ПОЉОПРИВРЕДНОГ БИЉА И УПИС У РЕГИСТАР СОРТИ ПОЉОПРИВРЕДНОГ БИЉА

1. Признавање сорти пољопривредног биља

Члан 49

Признавање сорти пољопривредног биља, у смислу овог закона, је признавање новостворене домаће сорте (у даљем тексту: признавање сорте), ако је она резултат хибридизације или селекције, односно ако се биолошки разликује од друге признате сорте, а која је у процесу признавања послужила као стандардна сорта.

Члан 50

У поступку признавања сорте утврђује се квалитет и друге битне особине на основу којих се сорта може признати, а сјеменски материјал те сорте умножавати и стављати у промет као сортни на територији Републике.

Члан 51

Сорта се признаје ако се утврди да:

- 1) је различита, униформна и стабилна (DUS тест);
- 2) има повољну производну и употребну вриједност (VCU тест);
- 3) је име сорте одређено у складу са законом.

Члан 52

Сорта је различита ако се најмање по једној од значајних особина јасно разликује од било које друге познате сорте.

Сорта је униформна уколико је довољно уједначена у особинама по којима се разликује од других сорти, без обзира на одступања која се могу очекивати у току њеног размножавања.

Сорта је стабилна ако њене битне особине остају непромијењене и послје више узастопних размножавања, као и послје сваког појединачног циклуса размножавања.

Члан 53

Производним и употребним особинама сорти сматрају се:

- 1) принос;
- 2) квалитет производа;
- 3) друге особине које су од утицаја на повећање обима производње или побољшања квалитета.

Члан 54

Поступак признавања сорте покреће се на основу захтјева који подноси оплемењивач сорте или његов овлашћени заступник (у даљем тексту: подносилац захтјева).

Захтјев из става 1 овог члана подноси се органу управе посебно за сваку сорту.

Назив сорте може бити свака ријеч, комбинација ријечи, комбинација ријечи и бројева или комбинација слова и бројева, осим ако прописима којима се уређује заштита нових сорти пољо-привредног и шумског биља није друкчије одређено. Име сорте мора омогућити разликовање сорте од било које друге познате сорте исте или сродне врсте. Име сорте не смије наводити на погрешан закључак нарочито у погледу поријекла и особина сорте.

Образац и садржину захтјева из става 1 овог члана, као и критеријуме за одређивање назива сорте прописује Министарство.

Члан 55

На захтјев органа управе подносилац захтјева дужан је да уз захтјев достави на увид документацију о раду на стварању сорте.

Подаци и документација који се односе на поријекло изворног материјала и на опис процеса стварања сорте су службена тајна.

Члан 56

Орган управе је дужан да обавијести подносиоца захтјева да ће сорта бити испитивана и да од њега затражи потребну количину сјеменског материјала ради испитивања.

На основу обавјештења из става 1 овог члана подносилац захтјева је дужан да благовремено достави органу управе сјеменски материјал у количини и на начин који пропише Министарство.

Ако подносилац захтјева не испуни услове из става 2 овог члана захтјев ће се одбацити.

Члан 57

Различитост, униформност и стабилност сорте, као и употребна и производна вриједност сорте утврђује се испитивањима на огледном пољу и у лабораторији.

За све биљне врсте или групу биљних врста, мјесто, методе и вријеме трајања испитивања прописује Министарство.

Трошкове испитивања из става 1 овог члана сноси подносилац захтјева.

Члан 58

Испитивање сорте на огледном пољу и у лабораторији врши се под шифрованим ознакама које представљају службену тајну. Шифре се отварају и затварају сваке године и о добијеним резултатима орган управе обавјештава подносиоца захтјева.

Члан 59

Испитивања у поступку признавања сорте у циљу утврђивања производне и употребне вриједности сорте врши се истовремено са једном или више сорти стандарда.

Сорта стандард може бити само сорта која је уписана у Регистар сорти пољопривредног биља и која по својим биолошким и производним особинама има највећу вриједност за намјену за коју се врши испитивање.

Ако се за поједину врсту пољопривредног биља, тип унутар врсте пољопривредног биља или за одређену намјену не може одредити сорта стандард из става 2 овог члана, сорта се испитује без сорте стандарда једну годину.

Члан 60

Испитивање сорте на огледном пољу, односно у лабораторији врши правно или физичко лице које има потребно земљиште, опрему и стручна лица

за вршење испитивања (у даљем тексту: извођач огледа).

Уговор са извођачем огледа за испитивање сорте на огледном пољу, односно у лабораторији закључује орган управе, у складу са законом.

Испуњеност услова из става 1 овог члана утврђује орган управе.

Орган управе ће признати резултате испитивања DUS тестова који су урађени у земљи чланици UPOV-а.

Извођач огледа који је закључио уговор о испитивању сорте на огледном пољу, односно у лабораторији дужан је да достави органу управе резултате испитивања извршених према прописаној методи и обавезама из уговора.

Услове из става 1 овог члана прописује Министарство.

Члан 61

Обраду резултата испитивања из члана 60 став 6 овог закона врши орган управе.

Обрада резултата из става 1 овог члана врши се по методи коју прописује Министарство.

Коначни резултати испитивања достављају се стручној комисији, ради оцјене производне и употребне вриједности сорте, као и њене различитости, униформности и стабилности, а годишњи резултат доставља се подносиоцу захтјева.

Стручну комисију из става 3 овог члана образује орган управе.

Члан 62

За сорте поврћа које су послје прве године испитивања на огледном пољу показале боље производне и употребне вриједности од сорте стандард, подносилац захтјева може поднијети органу управе захтјев за привремено признавање сорте.

Захтјев за привремено признавање сорте поврћа разматра стручна комисија из члана 61 став 3 овог закона.

На основу предлога стручне комисије из става 2 овог члана, орган управе доноси рјешење о привременом признавању сорте поврћа у трајању од годину дана.

За вријеме трајања привременог признавања сорте наставља се испитивање сорте у складу са овим законом.

Члан 63

На основу резултата испитивања сорте на огледном пољу, односно у лабораторији, а на предлог стручне комисије из члана 61 став 3 овог закона, орган управе доноси рјешење о признавању сорте или о одбијању захтјева.

2. Упис у Регистар сорти пољопривредног биља

Члан 64

На основу рјешења о признавању сорте, односно о привременом признавању сорте орган управе врши упис сорте у Регистар сорти пољопривредног биља.

Регистар сорти пољопривредног биља води орган управе.

За вријеме за које је сорта уписана у Регистар сорти пољопривредног биља сјеме сорте може се стављати у промет као сортно.

Садржину и начин вођења Регистра сорти пољопривредног биља ближе прописује Министарство.

Члан 65

Регистар сорти пољопривредног биља садржи податке нарочито о:

- 1) новоствореним домаћим сортама;
- 2) страним сортама признатим од надлежног органа стране државе;
- 3) домаћим и одомаћеним сортама;
- 4) сортама које су привремено признате.

Сорта уписана у Регистар сорти пољопривредног биља подлијеже обавезном испитивању употребне и производне вриједности (VCU TEST) према прописаним методама ради стављања на Листу препоручених сорти.

Испитивање сорте из става 1 овог члана врши се у складу са чланом 57 став 2 овог закона.

Члан 66

У Регистар сорти пољопривредног биља могу се уписати одомаћене сорте које не испуњавају све услове прописане овим законом за упис у Регистар сорти пољопривредног биља и оне се посебно обиљежавају.

Узорци сјеменског материјала домаћих и одомаћених сорти које су уписане у Регистар сорти пољопривредног биља чувају се у референтној колекцији биљних гена у складу са прописима који уређују биљне генетске ресурсе.

Орган управе уписује сорте из става 1 овог члана у Регистар сорти пољопривредног биља на основу опште познатих података о производној и употребној вриједности сорте.

Страна сорта уписује се у Регистар сорти пољопривредног биља, ако је призната од надлежног органа стране државе, ако има доказ о власнику, одржаваоцу, односно овлашћеном заступнику и о резултатима DUS теста.

Узорак сорте која је уписана у Регистар пољопривредног биља или је њен упис у току чува се као стандардни узорак у референтној колекцији.

Упис стране сорте у Регистар сорти пољопривредног биља врши се на основу захтјева корисника стране сорте.

Образац и садржину захтјева из става 4 овог члана и документацију која се прилаже уз захтјев прописује Министарство.

Члан 67

Орган управе доноси рјешење о брисању сорти из Регистра сорти пољопривредног биља, ако:

- 1) је истекло 15 година од дана уписа сорте у Регистар сорти

пољопривредног биља;

2) то затражи подносилац захтјева;

3) одржавалац сорте не обезбјеђује одржавање сорте на начин који гарантује очување сортности, униформности и стабилности;

4) власник сорте или његов овлашћени заступник не обезбиједи узорак сјемена сорте потребан за провјеру сортности, униформности и стабилности и чување стандардног узорка или његове обнове.

Сорта која је брисана из Регистра сорти пољопривредног биља може се ставити у промет најдуже три године од дана брисања из Регистра сорти пољопривредног биља.

Члан 68

Орган управе утврђује списак уписаних, односно брисаних сорти из Регистра сорти пољо-привредног биља, као и Листу препоручених сорти.

Листа препоручених сорти пољопривредног биља објављује се у "Службеном листу Републике Црне Горе".

Члан 69

За признавање и упис у Регистар сорти пољопривредног биља плаћа се накнада.

Накнаду из става 1 овог члана плаћа подносилац захтјева.

Висину накнаде из става 1 овог члана утврђује Влада Републике Црне Горе.

Накнада из става 1 овог члана приход је буџета Републике.

Члан 70

Узорак сорте која је уписана у Регистар сорти пољопривредног биља или је њен упис у току чува се као стандардни узорак.

3. Одржавање сорте

Члан 71

Одржавалац сорте дужан је да одржава сорту по прописаним методама све док је сорта уписана у Регистар сорти пољопривредног биља.

Одржавалац сорте дужан је да, на захтјев органа управе, достави узорак сјеменског материјала сорте у року од 15 дана, ради:

1) провјере да ли се сорта одржава на начин којим се не мијењају сортност, униформност и стабилност;

2) чувања стандардног узорка и његове обнове.

Методе одржавања сорте прописује Министарство.

Члан 72

Контрола одржавања сорте обухвата провјеру одржавања сортности, униформности и стабилности сорте.

Контролу одржавања сорте врши овлашћено правно лице.

Ако орган управе, на основу резултата контроле одржавања сорте из ст. 1 и 2 овог члана, утврди да одржавалац сорте није одржао сорту на начин који гарантује очување сортности, стабилности и униформности одузима му право одржавања сорте, а ако је једини одржавалац, сорта се брише из Регистра сорти пољопривредног биља.

Контрола одржавања сорте врши се по методама које прописује Министарство.

Члан 73

Трошкове контроле одржавања сорте сноси одржавалац сорте од кога је узет узорак.

Х. ПОСТКОНТРОЛНА ИСПИТИВАЊА СЈЕМЕНА

Члан 74

Постконтролном испитивању сјемена подлијеже основно и сертифициковано сјеме које се производи, дорађује и ставља у промет, при чему се као контролни узорак користи стандардни узорак сјеменског материјала.

Постконтролним испитивањем сјемена се провјерава сортност (оригиналност), генетичка чистоћа, здравствено стање и испуњавање осталих захтјева у погледу квалитета сјемена пољопривредног биља.

Члан 75

Постконтролна испитивања сјемена обавља овлашћено правно лице.

Члан 76

Министарство прописује методе узимања узорака сјемена, проценат узорака који се узима сваке године за постконтролно испитивање сјемена, као и начин вршења постконтролног испитивања сјемена.

Члан 77

Трошкове постконтролног испитивања сјемена сноси Министарство.

У случају да узорак сјемена не одговара прописаном, односно декларисаном квалитету, трошкове постконтролног испитивања сноси лице од кога је узет узорак сјемена.

ХІ. ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР

Члан 78

Инспекцијски надзор над спровођењем овог закона врши орган управе

преко пољопривредног инспектора, у складу са законом.

1. Овлашћења инспектора

Члан 79

Пољопривредни инспектор врши инспекцијски надзор нарочито у односу на:

- 1) испуњеност услова за упис у прописане регистре;
- 2) вођење евиденције о производњи сјеменског материјала;
- 3) признавање сорти пољопривредног биља;
- 4) сорте уписане у Регистар сорти пољопривредног биља и остваривање права коришћења заштићених сорти.

2. Управне мјере и радње

Члан 80

Поред управних мјера и радњи прописаних законом којим се уређује инспекцијском надзор, пољопривредни инспектор, када утврди да је повријеђен закон или други пропис, предузима и слједеће управне мјере и радње:

- 1) забрани производњу сјеменског материјала, ако није уписан или је брисан из Регистра произвођача;
- 2) забрани производњу сјеменског материјала, ако није поднешена пријава за вршење стручне контроле у складу са чланом 15 овог закона;
- 3) забрани производњу, коришћење и промет сјеменског материјала сорти које нису уписане у Регистар сорти пољопривредног биља, односно које су брисане из Регистра сорти пољопривредног биља;
- 4) забрани производњу, коришћење и стављање у промет сјеменског материјала супротно одредбама овог закона;
- 5) забрани промет сјеменског материјала ван продајног објекта;
- 6) одузме и уништи сјеменски материјал који се производи, користи и ставља у промет супротно одредбама овог закона.

XII КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 81

Новчаном казном од двјестапедесетоструког до тристоструког износа најниже цијене рада у Републици казниће се за прекршај орган, привредно друштво или друго правно лице и предузетник, ако:

- 1) пакује и означава поједине категорије сјеменског материјала супротно члану 4 став 9 овог закона;
- 2) се бави производњом, прометом и увозом сјеменског материјала, а није уписано у Регистар произвођача, Регистар за промет сјеменским материјалом на велико и Регистар за промет сјеменског материјала на мало и Регистар

увозника (чл. 5 став 1, 41 став 1 и 45 став 1);

3) не пријави органу управе податаке о промјени услова за обављање дјелатности у прописаном року (чл. 7 став 5 и 23 став 5);

4) производи сјеменски материјал сорти које нијесу уписане у Регистар сорти пољопривредног биља (члан 10 став 1);

5) стави у промет на територију Републике сјеменски материјал који је произвео, дорадио или испитивао за потребе страног наручиоца (члан 12 став 4);

6) обавља послове стручне контроле производње осталих категорија сјеменског материјала, а не испуњава прописане услове (члан 14 став 2);

7) се бави дорадом сјеменског материјала, а није уписано у Регистар дорађивача (члан 22);

8) не чува испитане узорке и документацију о испитивању сјеменског материјала у роковима прописаним чланом 35 ст. 2 и 3 овог закона;

9) ставља у промет сјеменски материјал који не одговара квалитету означеном у декларацији и на етикети (члан 37 став 2);

10) стави у промет сјеменски материјал којем је рок важења из декларације и етикете истекао, односно прије него се продужи важење декларације (члан 39 став 1);

11) стави у промет сјеменски материјал сорти које нијесу уписане у Регистар сорти пољо-привредног биља (члан 42);

12) увози сјеменски материјал које није у оригиналном паковању (члан 46 став 1);

13) увози натурално сјеме које није сортно и није произведено за рачун домаћег наручиоца (члан 46 став 2);

14) увози сјеменски материјал супротно чл. 47 и 48 овог закона;

15) стави у промет сорте сјеменског материјала након истека рока од три године од дана брисања из Регистра сорти пољопривредног биља (члан 67 став 2);

16) послове контроле одржавања сорте не врши у складу са чланом 72 овог закона.

За прекршај из става 1 овог члана казниће се и одговорно лице у органу, привредном друштву или другом правном лицу новчаном казном од двадесетоструког износа најниже цијене рада у Републици.

За прекршаје из става 1 овог члана, поред новчане казне, може се изрећи и заштитна мјера забране обављања дјелатности.

Члан 82

Новчаном казном од стопедесетоструког до двјестепедесетоструког износа најниже цијене рада у Републици казниће се за прекршај привредно друштво, друго правно лице и предузетник, ако:

1) не врши стручну контролу производње предосновног и осталих категорија сјеменског материјала на прописан начин и по прописаним методама (члан 14 став 6);

2) ставља у промет сјеменски материјал који није дорађен (члан 21 став 1);

3) не уништи отпад настао дорадом сјемена ситносјеменних махунарки, као и отпад који има сјеме паразитних биљака, корова и сјеме заражено штетним организмима уз присуство пољо-привредног инспектора (члан 28 став 1);

4) поступи супротно члану 31 овог закона;

5) не води евиденцију о издатим декларацијама и етикетама (члан 38 став 5);

6) препакује и размјерава сјеменски материјал из домаће производње и из увоза који је у оригиналном паковању, односно без дозволе органа управе (члан 40 ст.1 и 2).

За прекршај из става 1 овог члана казниће се новчаном казном од двадесетоструког износа најниже цијене рада у Републици и одговорно лице у привредном друштву, односно другом правном лицу.

Члан 83

Новчаном казном од стоструког до двјестоструког износа најниже цијене рада у Републици казниће се за прекршај привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник, ако:

1) не поднесе органу управе пријаву за вршење стручне контроле над производњом сјеменског материјала у роковима прописаним чланом 15 став 1 овог закона;

2) не достави органу управе извјештај о извршеној стручној контроли производње предосно-вног сјемена и не води евиденцију о издатим извјештајима (члан 16);

3) не припрема мјешавине различитих сорти или врста пољопривредног биља у одређеним процентицима појединих компоненти и компоненте не задовољавају услове квалитета за ту врсту сјеме-нског материјала (члан 26 ст.1 и 2);

4) не води књигу евиденције о количини преузетог натуралног сјемена и дорађеног сјеме-нског материјала и не чува документацију најмање шест година (члан 27 став 1);

5) није током жетве, односно бербе, превоза и чувања, натурално сјеме међусобно одвојено и обиљежено до дораде (члан 29 став 1);

6) не пријави органу управе у року од пет дана од дана пријема обраног, извађеног и пожњевеног сјеменског материјала, за сваки сјеменски усјев, преузету количину натуралног сјемена (члан 29 став 3);

7) сјеменски материјал у промету не складишти и чува на начин и под условима који обезбјеђују очување његовог квалитета (члан 43 ст.1 и 3);

8) врши промет сјеменског материјала ван продајног објекта (члан 43 став 2);

9) не води евиденцију о увезеним количинама сјеменског материјала и сјеменских мјешавина (члан 46 став 4);

10) не достави узорак увезеног сјеменског материјала научно-истраживачкој установи (члан 48 став 3).

За прекршај из става 1 овог члана казниће се новчаном казном од двадесетоструког износа најниже цијене рада у Републици и одговорно лице у привредном друштву, односно другом правном лицу.

Члан 84

Новчаном казном од двадесетоструког износа најниже цијене рада у Републици казниће се за прекршај физичко лице, ако се бави производњом сјеменског материјала, а није закључило уговор са произвођачем сјеменског материјала (члан 7 став 2).

XIII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 85

Привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник, који се баве производњом, прометом и увозом сјеменског материјала дужни су пословање ускладити са овим законом, у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 86

Прописи на основу овлашћења из овог закона донијеће се у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења прописа на основу овлашћења из овог закона примјењиваће се прописи донесени на основу Закона о сјемену и садном материјалу ("Службени лист РЦГ", бр. 39/92 и 59/92) и Закона о признавању сорти пољопривредног и шумског биља ("Службени лист СРЈ", бр. 12/98 и 37/02), ако нијесу у супротности са овим законом.

Члан 87

Даном ступања на снагу овог закона неће се примјењивати одредбе Закона о признавању сорти пољопривредног и шумског биља ("Службени лист СРЈ", бр. 12/98 и 37/02), које се односе на признавање сорти сјемена пољопривредног биља и престају да важе одредбе Закона о сјемену и садном материјалу ("Службени лист РЦГ", број 39/92) које се односе на сјеме пољопривредног биља.

Члан 88

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Републике Црне Горе".

332.

На основу члана 88 тачке 2 Устава Републике Црне Горе доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ЦРВЕНОМ КРСТУ ЦРНЕ ГОРЕ

Проглашавам Закон о Црвеном крсту Црне Горе, који је донијела Скупштина Републике Црне Горе, на четвртој сједници првог редовног засиједања у 2006. години, дана 18. априла 2006. године.

Број: 01- 632/2

Подгорица, 20. априла 2006. године

Предсједник Републике Црне Горе,
Филип Вујановић, с.р.

ЗАКОН

О ЦРВЕНОМ КРСТУ ЦРНЕ ГОРЕ

Положај

Члан 1

Црвени крст Црне Горе је независна и добровољна хуманитарна организација, која дјелује на основу принципа и Мисије Међународног покрета Црвеног крста и Црвеног полумјесеца.

Јавни интерес

Члан 2

Црвени крст Црне Горе (у даљем тексту: Црвени крст) ужива посебну заштиту и помоћ Републике Црне Горе и обавља послове од јавног интереса који му се повјере.

Посебне обавезе

Члан 3

Црвени крст има посебне обавезе и права у случају оружаних сукоба, епидемија, еколошких и других елементарних несрећа и ванредних стања.

У случају оружаних сукоба Црвени крст своје обавезе извршава у складу са Женевским конвенцијама о заштити жртава рата, Допунским протоколима и закључцима међународних конференција Црвеног крста и Црвеног полумјесеца.

Дјеловање

Члан 4

Црвени крст дјелује, нарочито, на:

- 1) спрјечавању и ублажавању људских патњи, посебно оних изазваних природним, еколошким и другим несрећама;
- 2) учешћу у активностима усмјереним на заштиту живота и здравља, као и едукацији и образовању становништва;
- 3) подстицању и унапређивању солидарности према свим којима је потребна помоћ и заштита, међусобно помагање, социјална помоћ становништва и очување достојанства угроженог човјека.

Принципи

Члан 5

У остваривању задатака из члана 4 овог закона, Црвени крст дјелује на принципима: хуманости, непристрасности, неутралности, независности, добровољности, јединствености и универзалности, у складу са начелима и мисијом Међународног покрета Црвеног крста и Црвеног полумјесеца, без обзира на националну припадност, расу, пол, језик, вјеру, политичко или друго увјерење, образовање, социјално поријекло, имовно стање и друго лично својство.

Подручје примјене

Члан 6

Црвени крст је јединствена организација која дјелује на територији Републике Црне Горе (у даљем тексту: Црна Гора).

Статут Црвеног крста

Члан 7

Статутом Црвеног крста утврђује се дјелокруг, организација, чланство и начин рада његових органа и служби, као и друга питања од значаја за рад Црвеног крста.

На одредбе Статута Црвеног крста, које се односе на вршење послова од јавног интереса, сагласност даје орган државне управе надлежан за послове рада и социјалног старања.

Знаци

Члан 8

Знак Црвеног крста је крст црвене боје на бијелом пољу који има четири једнака крака око кога се исписује назив: Црвени крст Црне Горе.

Застава Црвеног крста је бијеле боје, правоугаоног облика са знаком Црвеног крста у средини.

Знак Црвеног крста може се употријебити као знак заштите, обиљежавања и припадања организацији.

Знак Црвеног крста употребљава се у складу са Законом о употреби и заштити знака и назива Црвеног крста.

Послови од јавног интереса

Члан 9

Црвени крст врши сљедеће послове од јавног интереса, и то:

1) заступа и спроводи начела и Мисије Међународног покрета Црвеног крста и Црвеног полумјесеца, као и међународног хуманитарног права, прати и надзире њихову примјену у оружаним сукобима и залаже се за заштиту свих жртава и остваривање људских права из своје надлежности;

2) организује упознавање грађана са Женевским конвенцијама о заштити жртава рата од 12. августа 1949. године и Допунским протоколима уз ове конвенције од 8. јуна 1977. године;

3) обавља и друге послове који произилазе из одредаба Женевских конвенција и других међународним уговорима преузетих обавеза које се односе на пружање хуманитарне помоћи;

4) обавља послове Службе тражења ради прикупљања и евидентирања података о евакуисаним, избјеглим, расељеним и несталим лицима услед ратних разарања, природних и других несрећа и опасности у миру и рату и ради тражења несталих лица;

5) учествује у прихвату и смјештају евакуисаног становништва, избјеглих и расељених лица, пружању помоћи и спровођењу других мјера које могу допринијети збрињавању настрадалог и угроженог становништва избјеглих и расељених лица;

6) организује прикупљање и распоређује хуманитарну помоћ примљену од међународних организација и других донатора, националних друштава Црвеног крста и Црвеног полумјесеца за хуманитарно социјалне потребе на територији Црне Горе, у миру и рату;

7) покреће, организује и спроводи или учествује у редовним и ванредним акцијама солидарности у Црној Гори за помоћ угроженим лицима и жртвама природних, еколошких и других несрећа с посљедицама масовних страдања, епидемија и оружаних сукоба у земљи и свијету, обезбјеђује чување одређених количина материјалних добара за те потребе;

8) сарађује и учествује у акцијама међународне помоћи и солидарности;

9) организује и спроводи стручно оспособљавање предавача за обуку из прве помоћи за возаче у сарадњи са надлежном здравственом установом, води евиденцију о обуци и издаје одговарајућа увјерења о стручној оспособљености предавача;

10) организује и спроводи обуку кандидата за возаче из прве помоћи, у сарадњи са надлежном здравственом установом, спроводи испите, води евиденцију и издаје увјерење о положеном испиту из прве помоћи,

оспособљава припаднике полиције, ватрогасне службе и др;

11) спроводи обуку за пружање прве помоћи на раду, у сарадњи са надлежном здравственом установом у складу са прописима о заштити на раду;

12) организује и оспособљава екипе за дјеловање у ванредним условима у области социјалне заштите, хигијенско-епидемиолошке заштите, њега повријеђених и обољелих, спасилаштва на води и планини, психосоцијалну подршку становништва и, у сарадњу са државним органима, спроводи програм припрема за дјеловање у несрећама;

13) врши популарисање, организује акције добровољног давалаштва крви у сарадњи са здравственим установама за трансфузију крви, води о њима евиденцију, утврђује услове за додјелу признања добровољним даваоцима крви и додјељује им иста;

14) организује Службу спашавања на води и Службу за спашавање на планинама, спроводи обуку спасилаца за рад у тим службама, води евиденцију и издаје увјерења о оспособљености, организује обнављање знања и провјеру физичке способности спасилаца сваке године;

15) спроводи континуирану едукацију и информисање становништва о опасностима од мина и других експлозивних направа.

У вршењу послова из става 1 овог члана Црвени крст има положај организације која помаже државним органима.

Црвени крст подноси Влади Републике Црне Горе (у даљем тексту: Влада) годишњи извјештај о вршењу послова од јавног интереса, до 31. марта текуће године за претходну годину.

Ближе прописе за спровођење послова из тач. 9, 10 и 11 овог члана доноси орган управе надлежан за послове здравља.

Служба тражења

Члан 10

Послове који проистичу из одредаба Женевских конвенција о заштити жртава рата, од 12. августа 1949. године, у Црвеном крсту врши Служба тражења.

Служба тражења обавља послове обавјештавања и тражења жртава природних и других несрећа, са посљедицама масовних страдања, као и мирнодопска тражења, а нарочито:

1) прикупља, евидентира и обрађује податке; пружа заинтересованим појединцима, надлежним органима и организацијама обавјештења о жртвама оружаних сукоба - ратним заробљеницима, цивилним интернирцима, азилантима, лицима на принудном боравку, рањеним, болесним и умрлим припадницима оружаних снага, несталој дјечи, дјечи евакуисаној у друге земље, као и дјечи одвојеној од родитеља током оружаног сукоба и других несрећа;

2) врши размјену породичних порука и спајање чланова породице раздвојених услед елементарних непогода и других ванредних стања;

3) обавља и друге послове у складу са Статутом Црвеног крста.

Посебни програми

Члан 11

Црвени крст, поред послова од јавног интереса из чл. 9 и 10 овог закона, спроводи и посебне програме који произилазе из начела и Мисије Међународног покрета, а нарочито:

- 1) развија солидарност међу људима и организује различите облике међународне помоћи грађанима;
- 2) заступа, шири и спроводи идеје, основне принципе и друге хуманитарне вриједности Међународног покрета Црвеног крста и Црвеног полумјесеца;
- 3) спроводи програм припреме за дјеловање у елементарним непогодама и ванредним стањима у сарадњи и уз координацију са надлежним државним органима;
- 4) учествује у пружању помоћи угроженим лицима у случају елементарних непогода и ванредних стања уз сарадњу и уз координацију са надлежним државним органима;
- 5) организује прикупљање хуманитарне помоћи и учествује у пријему, дистрибуцији и другим облицима хуманитарне помоћи угроженим лицима у случају елементарних непогода и ванредних стања;
- 6) спроводи програм помоћи старим и изнемоглим лицима у сарадњи са донаторима и надлежним државним органима;
- 7) организује и спроводи акције и едукацију становништва у циљу заштите и унапређивања стања животне средине;
- 8) заступа идеје добровољног рада у корист угрожених лица, региструје и спроводи обуку волонтера за рад у Црвеном крсту;
- 9) остварује међународну сарадњу са одговарајућим организацијама Црвеног крста и Црвеног полумјесеца других држава.

Привремени смјештај и исхрана

Члан 12

Црвени крст може у својим објектима пружати услуге смјештаја и исхране лицима којима је због здравствених или социјалних разлога такав облик помоћи потребан и организовати исхрану у редовним или ванредним ситуацијама.

У функцији остваривања својих задатака и овлашћења, Црвени крст може организовати услужну и другу дјелатност.

Пружање услуга смјештаја и исхране из ст.1 и 2 овог члана не сматра се угоститељском, односно привредном дјелатношћу.

Ослобађање од обавеза

Члан 13

Црвени крст ослобађа се плаћања царина, пореза, такси и других дажбина на средства која остварује по овом закону, као и на друга средства намијењена хуманитарним активностима и средства која остварује по другом основу, у

складу са прописима Црне Горе.

Ослобађање од обавеза за поштанске услуге

Члан 14

Пошиљке Службе тражења ослобађају се царинских, поштанских и других дажбина у складу са прописима, а у вријеме великих природних, еколошких и других елементарних непогода и ванредних стања за све врсте поштанских услуга.

Финансирање Црвеног крста

Члан 15

За вршење послова од јавног интереса из чл. 9 и 10 овог закона, Црвеном крсту се обезбјеђују средства у буџету Републике и буџету локалне самоуправе.

Средства од посебних програма

Члан 16

За спровођење посебних програма из члана 11 овог закона и финансирање Црвеног крста средства се обезбјеђују и од:

- 1) чланарине;
- 2) накнаде за обављање дјелатности чије су вршење државни органи повјерили Црвеном крсту;
- 3) накнаде за извршење уговорених програма и пројеката;
- 4) прилога, дотација, субвенција, донација и легата;
- 5) прихода од имовине и имовинских права;
- 6) прихода од игара на срећу у складу са критеријумима које утврди Влада;
- 7) других извора утврђених законом.

Дан Црвеног крста

Члан 17

Црвени крст има свој дан .

Дан Црвеног крста је 29. новембар, дан када је 1875. године основан Црвени крст Црне Горе.

Манифестације

Члан 18

У циљу популарисања рада и постигнутих успјеха, као и за обезбјеђивање средстава, Црвени крст организује:

- 1) "Недјељу Црвеног крста", која се одржава сваке године од 8. до 15. маја;

2) "Недјељу борбе против туберкулозе", која се одржава сваке године од 14. до 21. септембра;

3) "Дане Црвеног крста", који се одржавају сваке године од 29. новембра до 6. децембра.

За вријеме трајања манифестација из става. 1 овог члана, у корист Црвеног крста обавезно се уплаћује:

1) на сваку продату путничку карту у међународном авионском, поморском и друмском саобраћају износ 3% цијене карте;

2) на сваку продату путничку карту у унутрашњем жељезничком, авионском, поморском и аутобуском саобраћају (осим градског и приградског) у висини 2% од цијене карте;

3) на сваку поштанску пошиљку у унутрашњем саобраћају, осим на новине и часописе, износ 50% од износа номиналне вриједности поштанске марке за пошиљке теже од 20 грама;

4) на сваку продату карту за културне, забавне, спортске и сајамске приредбе износ 3% цијене продате карте.

За вријеме трајања манифестација из става 1 овог члана, Црвени крст може организовати акције прикупљања добровољних прилога, лутријска извлачења и друге акције које служе за хуманитарне сврхе.

У току обиљежавања Дана Црвеног крста и других јубилеја, Црвени крст може организовати донаторске конференције са учешћем представника међународних хуманитарних организација, државних и других органа и других правних и физичких лица.

Средства од продаје карата

Члан 19

Обвезници уплате средства остварених у смислу члана 18 овог закона су правна лица и предузетници који врше продају.

Начин обрачуна и наплате средстава из става 1 овог члана прописује, посебним актом, орган државне управе надлежан за послове финансија.

Контрола средстава

Члан 20

Средства пренијета Црвеном крсту подлијежу контроли, у складу са законом.

Међународна сарадња

Члан 21

Црвени крст одржава и развија сарадњу са међународним институцијама, Међународним покретом Црвеног крста и Црвеног полумјесеца, националним друштвима Црвеног крста и Црвеног полумјесеца, другим међународним, регионалним, националним, хуманитарним, социјалним и другим организацијама и асоцијацијама.

Достава података

Члан 22

Државни и други органи дужни су да, по службеној дужности, Црвеном крсту доставе све податке утврђене Женевским конвенцијама и Допунским протоколима о лицима заштићеним тим Конвенцијама и Протоколима, у року од 15 дана од дана прибављања података о тим лицима.

Сарадња

Члан 23

У обављању послова од јавног интереса и других задатака утврђених овим законом, Црвени крст сарађује са државним органима, органима локалне самоуправе, војском, полицијом, здравственим установама, установама социјалне и дјечје заштите, образовања и другим правним и физичким лицима.

Органи, установе и друга правна лица из става 1 овог члана обавезни су да Црвеном крсту доставе податке и чињенице којима располажу и пруже стручну и другу помоћ из своје надлежности, ради извршавања његових задатака.

Надзор

Члан 24

У обављању послова од јавног интереса надзор над радом Црвеног крста врше: орган државне управе надлежан за послове здравља, орган државе управе надлежан за унутрашње послове, орган државне управе надлежан за послове рада и социјалног старања, орган државне управе надлежан за послове туризма, орган државне управе надлежан за послове образовања и други органи државне управе у чијем дјелокругу су послови од јавног интереса над којима се врши надзор .

Казнене одредбе

Члан 25

Новчаном казном у износу од двадесетоструког до педесетоструког износа минималне зараде у Републици казниће се за прекршај правно лице, ако:

1) за спровођење посебних програма у корист Црвеног крста не уплати одговарајућа средства (члан 16);

2) за вријеме трајања манифестација Црвеног крста не уплати одговарајућа средства у корист Црвеног крста (члан 18).

За прекршај из става 1 овог члана казниће се одговорно лице у правном лицу новчаном казном у износу од двоструког до двадесетоструког износа минималне зараде у Републици.

За прекршај из става 1 тачка 2 овог члана казниће се и предузетник новчаном казном у износу од двадесетоструког до тридесетоструког износа

минималне зараде у Републици.

Члан 26

Новчаном казном у износу до десетоструког износа минималне зараде у Републици казниће се за прекршај одговорно лице у државном органу, ако:

1) не достави податке и чињенице којима располаже и не пружи стручну и другу помоћ Црвеном крсту (члан 23 став 2);

2) у року од 15 дана од дана прибављања података не достави податке утврђене Женевским конвенцијама и Допунским протоколима о лицима заштићеним тим Конвенцијама и Протоколима (члан 22).

За прекршај из става 1 овог члана казниће се и одговорно лице новчаном казном у износу од двоструког до двадесетоструког износа минималне зараде у Републици.

Подзаконски акти

Члан 27

Пропис из члана 9 став 4 и 19 став 2 овог закона донијеће се у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Статут Црвеног крста

Члан 28

Статут Црвеног крста донијеће се у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења акта из става 1 овог члана примјењиваће се одредбе досадашњег Статута Црвеног крста, уколико нијесу у супротности са овим законом.

Престанак важења

Члан 29

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о положају и овлашћењима Црвеног крста Црне Горе ("Службени лист СРЦГ", бр. 51/76, 32/82, 20/88 и 48/90).

Ступање на снагу

Члан 30

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Републике Црне Горе".

333.

На основу члана 88 тачке 2 Устава Републике Црне Горе доносим

УКАЗ
О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА
О ЕКСПРОПРИЈАЦИЈИ

Проглашавам Закон о измјенама и допунама Закона о експропријацији, који је донијела Скупштина Републике Црне Горе, на четвртој сједници првог редовног засиједања у 2006. години, дана 18. априла 2006. године.

Број: 01- 639/2

Подгорица, 20. априла 2006. године

Предсједник Републике Црне Горе,
Филип Вујановић, с.р.

ЗАКОН
О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ЕКСПРОПРИЈАЦИЈИ

Члан 1

У Закону о експропријацији ("Службени лист РЦГ", број 55/00) послѣје члана 2 и наслова "Потпуна експропријација" додаје се нови члан који гласи:

"Члан 2а

Експропријацијом се мијења власник на експроприсаној непокретности (потпуна експропријација)."

Члан 2

У чл. 13, 14 став 3, 16 став 2, 17 став 1, 19 став 2, 29 став 1 и 60 став 2 ријечи: "републички орган управе надлежан за имовинско-правне послове" замјењују се ријечима: "орган управе надлежан за упис права на непокретностима (у даљем тексту: надлежни орган управе)", у одговарајућем падежу.

Члан 3

У чл. 19 став 2, 23 став 1, 53 став 1, 55, 56 став 1 и 60 став 1 ријечи: "подручни орган управе надлежан за имовинско правне послове" замјењују се ријечима: "надлежни орган управе", у одговарајућем падежу.

Члан 4

Члан 22 мијења се и гласи:

"Поред исправа из члана 21 овог закона, уз предлог за експропријацију подноси се потврда да је корисник експропријације на посебан рачун депозита Министарства финансија уплатио средства у висини тржишне цијене непокретности чија се експропријација предлаже.

Процјену тржишне цијене непокретности из става 1 овог члана, на захтјев корисника експропријације, врши надлежни орган управе.

Начин и поступак исплате средстава из става 1 овог члана прописује Министарство финансија".

Члан 5

У члану 23 став 3 мијења се и гласи:

"По жалби против првостепеног рјешења донијетог по предлогу за експропријацију рјешава Министарство финансија".

Члан 6

Члан 28 мијења се и гласи:

"Корисник експропријације стиче право да ступи у посјед експроприсане непокретности даном правоснажности рјешења о експропријацији, уколико је до тада бившем власнику исплатио накнаду или предао у својину другу одговарајућу непокретност, односно уз доказ да је бивши власник уредно позван, али да је одбио да прими исплату накнаде из члана 22 овог закона."

Члан 7

Послије члана 58 додаје се нови члан који гласи:

"Члан 58а

Упис права својине и других права на експроприсаној непокретности врши се на основу правоснажног рјешења о експропријацији и доказа о исплаћеној накнади.

Захтјев за упис може поднијети свака странка."

Члан 8

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Републике Црне Горе".

334.

На основу члана 88 тачке 2 Устава Републике Црне Горе доносим

УКАЗ
О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА
О ХАРТИЈАМА ОД ВРИЈЕДНОСТИ

Проглашавам Закон о измјенама и допунама Закона о хартијама од вриједности, који је донијела Скупштина Републике Црне Горе, на четвртој сједници првог редовног засиједања у 2006. години, дана 18. априла 2006. године.

Број: 01- 638/2

Подгорица, 20. априла 2006. године

Предсједник Републике Црне Горе,
Филип Вујановић, с.р.

ЗАКОН
О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ХАРТИЈАМА ОД
ВРИЈЕДНОСТИ

Члан 1

У Закону о хартијама од вриједности ("Службени лист РЦГ", број 59/00) члан 2 мијења се и гласи:

"Хартије од вриједности су исправе које власницима дају права у односу на емитенте у складу са законом и под условима емисије.

Према правима које дају, хартије од вриједности се дијеле на власничке и дужничке хартије од вриједности.

Власничке хартије од вриједности су акције које гласе на дио капитала акционарског друштва и јединице колективних инвестиционих шема издате у складу са посебним законом, као и хартије од вриједности које дају право стицања ових хартија од вриједности (замјенљиве обвезнице, опције, фјучерси и сл.) .

Дужничке хартије од вриједности су хартије од вриједности издате у серији, које имаоцу дају право на исплату вриједности на коју гласе, са или без камате, као и друга права у складу са прописима и одлуком о емисији.

Дужничке хартије од вриједности, у смислу овог закона, су:

1) обвезнице којима се емитент обавезује да имаоцу обвезнице, у року њене доспјелости, исплати износ вриједности на који она гласи и уговорену камату;

2) сертификати о депозиту којима се емитент обавезује да имаоцу сертификата исплати износ депонованих средстава са припадајућом каматом у

утврђеном року;

3) државни записи које емитује Република Црна Гора (у даљем тексту: Република);

4) други финансијски инструменти који се прописима Комисије за хартије од вриједности Републике Црне Горе (у даљем тексту: Комисија) одреде као хартије од вриједности, осим:

- чека и мјенице;
- комерцијалних хартија од вриједности (упутнице, кредитна писма, коносмани, товарни лист, складишнице);
- другог инструмента за који Комисија утврди да није хартија од вриједности у смислу овог закона.

Дужничке хартије од вриједности дијеле се на краткорочне и дугорочне, и то: краткорочне ако им је рок доспијећа краћи од годину дана од дана емитовања и дугорочне ако им је рок доспијећа дужи од годину дана од дана емитовања".

Члан 2

У члану 3 став 2 брише се.

Члан 3

У члану 4 у ставу 1 тачка 4 брише се.

Досадашње тач. 5 до 7 постају тач. 4 до 6.

Члан 4

У члану 6 ријеч "предузеће" замјењује се ријечима: "привредно друштво", а тачка на крају замјењује се зарезом и додају ријечи: "уписано у Централни регистар Привредног суда".

Члан 5

У члану 8 у тачки 6 после ријечи "рад" додају се ријечи: "и давање сагласности на одговарајућа акта".

У тачки 7 после ријечи "именовању" додаје се ријеч "извршних".

На крају тачке 8 додају се ријечи: "у које заинтересована лица слободно могу извршити увид".

Послије тачке 13 додају се нове тач. 13а и 13б које гласе:

"13а) утврђивање највише вриједности провизија и других накнада које за своје услуге наплаћује берза, када оцијени да њихова висина дестимулише развој тржишта хартија од вриједности;

13б) ближе уређивање емитовања и промета краткорочних хартија од вриједности;."

Тачка 14 брише се.

У тачки 17 ријечи: " Црној Гори (у даљем тексту: Република)" бришу се.

Члан 6

У члану 9 у ставу 1 тачка 8 брише се.

Послије тачке 9 додају се нове тач. 10 и 11 које гласе:

"10) трансакције са хартијама од вриједности купљеним у складу са уговорима о репродаји и хартијама од вриједности продатим у складу са уговорима о реоткупу (РЕПО послови);

11) обављање кастоди послова. "

Послије става 1 додају се нови ст. 2 и 3 који гласе:

"Комисија је дужна да нацрте правила објави на својој интернет страници, најкасније 14 дана прије усвајања, са позивом заинтересованим лицима да дају примједбе, предлоге или сугестије.

У случају када се предложеним правилима прописују активности које захтијевају хитно поступање, Комисија може утврдити рок краћи од рока из става 2 овог члана."

Досадашњи ст. 2 и 3 постају ст. 4 и 5.

Члан 7

У члану 10 додаје се нови став 1 који гласи:

"На поступке пред Комисијом примјењују се одредбе закона којим је уређен општи управни поступак, ако одредбама овог закона није друкчије одређено."

Досадашњи ст. 1 до 5 постају ст. 2 до 6.

Члан 8

У члану 11 у ставу 4 тачка 2 мијења се и гласи:

"2) чланови органа управљања и руковођења, извршни органи и секретари емитената хартија од вриједности."

У тачки 3 ријеч "оснивачи" замјењује се ријечју "акционари".

Члан 9

У члану 15 додаје се нови став 1 који гласи:

"Чланови Комисије и запослени у стручној служби Комисије дужни су да се придржавају највиших професионалних стандарда и да поступају у складу са етичким кодексом који утврди Комисија, у циљу избегавања могућег сукоба интереса."

Досадашњи став 1 постаје став 2.

Послије става 2 додаје се нови став који гласи:

"Поступања по ставу 2 овог члана и поступања супротна етичком кодексу Комисија посебно евидентира, а та евиденција је доступна заинтересованим лицима на увид."

Члан 10

У члану 16 послије става 3 додаје се нови став који гласи:

"Поступања запослених у стручној служби Комисије супротна етичком кодексу Комисија посебно евидентира, а та евиденција је доступна заинтересованим лицима на увид."

Члан 11

Члан 18 мијења се и гласи:

"Чланови или бивши чланови и запослени или бивши запослени у Комисији обавезни су да чувају информације до којих дођу у току рада Комисије или на други начин, које, у складу са прописима, представљају службену тајну.

Забрана из става 1 овог члана престаје након што та информација престане да буде службена тајна, у складу са критеријумима које Комисија утврди својим актом.

Лица из става 1 овог члана не смију давати савјете у вези са инвестирањем у хартије од вриједности или давати мишљење о повољности и неповољности куповине или продаје хартија од вриједности.

Забране из става 3 овог члана престају након престанка обављања функције или послова у Комисији.

Лица из става 1 овог члана дужна су да чувају повлашћене информације све док та информација не изгуби својство повлашћености. "

Члан 12

Послије члана 18 додаје се нови назив и члан 18а који гласе:

"Сарадња Комисије са другим надзорним органима

Члан 18а

Комисија је дужна да, на захтјев надлежног државног органа или иностраног органа надлежног за надзор пословања са хартијама од вриједности, достави неопходне податке и информације.

Размјена података и информација из става 1 овог члана не сматра се одавањем службене тајне."

Члан 13

У члану 20 став 2 мијења се и гласи:

"Годишње финансијске исказе за претходну годину Комисија разматра и усваја до 31. марта текуће године и, са извјештајем ревизора, доставља их Скупштини уз извјештај из члана 23 овог закона, ради упознавања".

Став 4 мијења се и гласи:

"Вишак прихода над расходима Комисија може користити искључиво за испуњење законских обавеза везаних за вршење функције регулаторног и надзорног органа у области хартија од вриједности."

Члан 14

У члану 22 у ставу 1 ријечи "уз сагласност Владе" бришу се.

У ставу 2 ријечи: "која копију тог извјештаја и копију годишњег рачуна доставља Влади" бришу се.

Члан 15

У члану 23 тачка на крају брише се и додају ријечи: "и Влади".

Послије става 1 додаје се нови став који гласи:

"Уз извјештај из става 1 овог члана Комисија доставља и финансијске исказе за претходну годину са извјештајем ревизора."

Члан 16

Назив главе III мијења се и гласи: "III ЕМИСИЈА ВЛАСНИЧКИХ И ДУГОРОЧНИХ ДУЖНИЧКИХ ХАРТИЈА ОД ВРИЈЕДНОСТИ".

Члан 17

У члану 24 на крају тачке 4 додају се ријечи: "у складу са овим законом".

Члан 18

У члану 25 у ставу 1 тачка 7 мијења се и гласи:

" 7) број и иницијалну, односно номиналну вриједност хартија од вриједности, уколико је утврђена;"

Члан 19

У члану 28 у ставу 1, у уводној реченици, ријечи: "у року од четири мјесеца од краја финансијске године" бришу се.

Тачка 1 мијења се и гласи:

"1) доставља Комисији копију годишњег рачуна, након његовог усвајања на скупштини акционара и копију извјештаја ревизора у складу са законом; и"

Члан 20

У члану 30 у ставу 1 ријечи: "директно или преко посредника" бришу се, а ријечи: "обавезно је" замјењују се ријечима: "Централна Депозитарна Агенција је обавезна".

У ставу 2 ријечи: "када је лице из тог става сазнало за стицање или губитак гласачких права" замјењују се ријечима: "стицања власничких права над акцијама".

Послије става 3 додаје се нови став који гласи:

"Ближе критеријуме за обавезно објављивање података о власништву утврђује Комисија."

Члан 21

У члану 31 у ставу 4 послје ријечи: "по једнакој цијени" додају се ријечи: "или од њих мора откупити акције за новчана средства у истом року".

Послје става 4 додаје се нови став који гласи:

"Уколико емитент не изврши откуп акција у складу са ставом 4 овог члана, акционар може поднијети захтјев за остваривање свог права пред надлежним судом, у року од 30 дана од истека рока из става 4 овог члана."

Члан 22

Послје члана 32 назив главе IV мијења се и гласи: "IV ПОНУДА ВЛАСНИЧКИХ И ДУГОРОЧНИХ ДУЖНИЧКИХ ХАРТИЈА ОД ВРИЈЕДНОСТИ".

Члан 23

У члану 33 у ставу 1 послје ријечи "Емисија", додају се ријечи: "власничких и дугорочних дужничких", а тачка на крају замјењује се зарезом и додају ријечи: "осим у случајевима утврђеним овим законом".

Досадашњи ст. 4 и 5 бришу се.

Члан 24

У члану 34 став 3 мијења се и гласи:

"Када емитент у истој календарској години изда више емисија хартија од вриједности путем јавне понуде обавезан је да за прву емисију достави Комисији проспект сачињен у складу са прописима (потпун проспект), док је за наредне емисије у истој години обавезан да достави проспект који садржи само разлике које су настале од дана објављивања потпуног проспекта и за које је вјероватно да могу утицати на вриједност хартија од вриједности (допунски проспект), уз услов да том проспекту прикључи потпуни проспект."

Досадашњи став 4 брише се.

Члан 25

У члану 35 послје ријечи "настане" додају се ријечи: "или за коју се сазна".

Послје става 1 додају се нови ст. 2 и 3 који гласе:

"У случају из става 1 овог члана, лице које је извршило упис и уплату хартија од вриједности прије објављивања додатка проспекта може одустати од уписа тих хартија и тражити повраћај уплаћених средстава.

Емитент је дужан да изврши повраћај средстава из става 2 овог члана најкасније у року од осам дана од дана пријема обавјештења о одустајању од уписа хартија од вриједности. "

Члан 26

У члану 37 послје става 2 додаје се нови став који гласи:

"Физичка лица из става 1 овог члана неће бити одговорна ако докажу да

нијесу знала или нијесу могла знати за неистинитост или непотпуност информација из проспекта, а да су при томе поступали са пажњом доброг привредника."

Члан 27

У члану 41 став 1 мијења се и гласи:

"Емисија акција сматра се успјешном ако је на основу јавне понуде, у року из члана 38 овог закона, уписан и уплаћен проспектом утврђен број акција ."

Члан 28

Послије члана 44 додају се нови називи, Глава IVa и чланови који гласе:

"Појам затворене понуде

Члан 44a

Затворена понуда је понуда за куповину власничких и дугорочних дужничких хартија од вриједности која се не врши на основу јавног позива за упис и уплату тих хартија од вриједности.

Емисија власничких и дугорочних дужничких хартија од вриједности може се вршити путем затворене понуде у случајевима када емитент нуди хартије од вриједности на продају само:

- 1) постојећим акционарима по основу права прече куповине;
- 2) оснивачима при симултаном оснивању акционарског друштва;
- 3) професионалним инвеститорима којима се, у смислу овог закона, сматрају: инвестициони фондови, пензиони фондови, овлашћени учесници који обављају дилерске послове, банке и друштва за осигурање;
- 4) према највише 30 унапријед одређених лица која су се обавезала да купе цијелу емисију која су добро упозната са инвестиционим ризицима и резултатима пословања емитента;
- 5) у обиму не већем од 40.000 ЕУР.

Емитент који издаје дугорочне хартија од вриједности путем затворене понуде сачињава скраћени проспект, чију ближу садржину утврђује Комисија.

При емитовању дугорочних хартија од вриједности путем затворене понуде емитент није дужан да објави проспект.

Емисије унапријед познатим стицаоцима

Члан 44б

Емитент може издати власничке и дугорочне дужничке хартије од вриједности унапријед познатим стицаоцима у случајевима:

- 1) реструктурирања акционарског друштва;
- 2) претварања добити у акцијски капитал;
- 3) претварања резерви у акцијски капитал;
- 4) претварања дуга у акцијски капитал;

- 5) неновчаног улога у акционарско друштво;
- 6) продаје акција у поступцима прописаним законом којим се уређује инсолвентност привредних друштава ;
- 7) укрупњавања или уситњавања власничких хартија од вриједности;
- 8) замјене хартија од вриједности;
- 9) у другим случајевима које утврди Комисија.

Евидентирање емисија хартија од вриједности

Члан 44в

Емисије дугорочних дужничких хартија од вриједности када је емитент хартија од вриједности Република евидентирају се код Комисије.

Код Комисије се евидентирају и емисије хартија од вриједности које се врше у складу са чл. 44а и 44б овог закона.

Ближи начин и поступак евидентирања емисија из ст. 1 и 2 овог члана прописује Комисија."

IVa. ЕМИСИЈА КРАТКОРОЧНИХ ДУЖНИЧКИХ ХАРТИЈА ОД ВРИЈЕДНОСТИ

Члан 44г

На емитовање краткорочних дужничких хартија од вриједности сходно се примјењују одредбе чл. 3, 4, 5, 24, 25 и 26 овог закона.

Комисија прописује ближе услове емитовања, регистрација и трговања краткорочним дужничким хартијама од вриједности.

Емисије краткорочних дужничких хартија од вриједности уписују се у посебан регистар Комисије.

Изузетно од става 1 овог члана, поступак емисије државних записа и начин продаје државних записа од стране емитента уређује се прописом Министарства финансија."

Члан 29

У члану 45 додаје се нови став 3 који гласи:

"Изузетно од става 1 овог члана, трговање хартијама од вриједности не обавља се на тржиштима хартија од вриједности:

- 1) када се хартије од вриједности, у складу са чланом 44а и 44б овог закона, нуде путем затворене понуде;
- 2) у поступку спровођења јавне понуде за преузимање акционарског друштва, у складу са посебним прописима;
- 3) у поступку спровођења трговине блоком хартија од вриједности, у складу са посебним прописима;
- 4) када Комисија правилима дозволи трговање краткорочним дужничким хартијама од вриједности."

Члан 30

У члану 47 додаје се нови став 2 који гласи:

"Берза мора пословати на начин који омогућава ефикасно повезивање понуде и тражње за хартијама од вриједности и јавно ширење информација о тржишту хартија од вриједности и на начин који спрјечава стварање нелојалне конкуренције или уводи неоправдана ограничења за улазак на тржиште."

Досадашњи став 2 постаје став 3.

Члан 31

У члану 51 у ставу 1 ријечи: "200.000 ДЕМ" замјењују се ријечима: "100.000 ЕУР".

Став 3 брише се.

Члан 32

У члану 54 у ставу 2 ријечи: "управни одбор" замјењују се ријечима: "одбор директора".

У ставу 3 послје ријечи "именовању", додаје се ријеч "извршног".

Члан 33

У члану 63 у ставу 2 ријеч "предузећа" замјењује се ријечима: "привредна друштва".

У ставу 3 тачка на крају се брише и додају ријечи: "ако испуне ближе услове које утврди Комисија".

Члан 34

У члану 64 у ставу 3 ријечи: "надзорног одбора или управе" замјењују ријечима: "органа управљања и руковођења".

Члан 35

У члану 66 послје става 3 додаје се нови став који гласи:

"Послове брокера, дилера и инвестиционог менахера могу обављати само лица која за обављање тих послова имају стечено одговарајуће звање, у складу са ближим условима које утврди Комисија."

Досадашњи став 4 постаје став 5.

Члан 36

У члану 67 став 1 мијења се и гласи:

"Минималан износ новчаног дијела основног капитала износи:

- 1) за инвестиционог савјетника 10.000 ЕУР;
- 2) за брокера 25.000 ЕУР;
- 3) за дилера и инвестиционог менахера 125.000 ЕУР;
- 4) за обављање послова преузимања емисије 250.000 ЕУР."

Члан 37

У члану 69 став 3 мијења се и гласи:

"Већинским акционаром сматра се лице које има акције у правном лицу чији је број једнак или већи од 25% укупног броја акција са правом гласа."

Члан 38

У члану 71 у ставу 1 после ријечи "именовању" додаје се ријеч "извршног".

Члан 39

Члан 72 мијења се и гласи:

" Овлашћени учесници обавезни су да доставе Комисији:

- 1) периодичне извјештаје о пословању у складу са правилима Комисије;
- 2) годишње извјештаје о пословању, финансијске извјештаје сачињене у складу са законом којим се уређује рачуноводство и ревизија и извјештај независног ревизора, у року од четири мјесеца од истека финансијске године;
- 3) друге податке, информације и извјештаје које утврди Комисија. "

Члан 40

У члану 74 у ставу 6 у тачки 1 ријечи: "спровођење уговора, трансакција или споразума који се односе на пословање са хартијама од вриједности који су закључени" замјењују се ријечима: "реализацију трансакција са хартијама од вриједности закључених".

У тачки 2 ријечи: "из таквог уговора, трансакције или споразума" замјењују се ријечима: "из таквих трансакција".

Члан 41

У члану 75 у ставу 1 у тачки 5 после ријечи "адресу" додаје се ријеч "извршног".

Члан 42

У члану 77 у ставу 4 ријечи: "и оснивају се као пословна удружења, у складу са законом којим се уређују предузећа" бришу се.

Члан 43

Послије члана 77 додају се називи и два нова члана који гласе:

"Филијале овлашћених учесника у иностранству

Члан 77а

Овлашћени учесник може основати филијалу у иностранству ради обављања послова са хартијама од вриједности за које је добио дозволу од Комисије, сагласно прописима земље у којој намјерава обављати ту дјелатност.

Овлашћени учесник је дужан, прије оснивања филијале у иностранству, о намјери оснивања обавијестити Комисију.

Овлашћени учесник је дужан, најкасније у року од осам дана од дана оснивања филијале у иностранству, Комисији доставити овјерену копију дозволе за обављање послова са хартијама од вриједности и извода из регистра у који је филијала уписана, издатих од надлежног органа државе у којој је основана филијала, као и списак лица која су овлашћена да у пословању филијале заступају овлашћеног учесника и лица која у филијали обављају послове са хартијама од вриједности.

Филијале страних правних лица које обављају послове са хартијама од вриједности у Републици

Члан 77б

Страна правна лица, која су од надлежних страних органа овлашћена за обављање послова са хартијама од вриједности, могу у Републици, у складу са прописима, основати филијалу за обављање послова из члана 62 овог закона и кастоди послова, на основу дозволе коју издаје Комисија.

На филијале из става 1 овог члана примјењују се одредбе овог закона које се односе на овлашћене учеснике и одредбе закона којим се уређују привредна друштва које се односе на дјелове страних друштава.

Комисија утврђује ближе услове за добијање дозвола за рад филијала страних правних лица које обављају послове са хартијама од вриједности у Републици."

Члан 44

У члану 90 у тачки 2 ријечи: "500.000 ДЕМ" замјењују се ријечима: "250.000 ЕУР".

Члан 45

У члану 92 у ставу 4 послје ријечи "именовању" додаје се ријеч "извршног".

Члан 46

У члану 94 ријечи: "управни одбор" замјењују се ријечима: "одбор директора".

Послије става 1 додаје се нови став 2 који гласи:

"За члана одбора директора Централне депозитарне агенције може бити именовано лице које има високу школску спрему, најмање три године радног искуства и које није осуђивано за кривично дјело које га чини недостојним за вршење функције члана одбора директора Агенције."

Члан 47

У члану 98 у ставу 3 тачка на крају замјењује се зарезом и додају ријечи: "на основу претходно прибављене сагласности Комисије".

Члан 48

У члану 100 у ставу 3 ријечи: "овлашћени учесник или банка" замјењују се ријечима: "лица која обављају кастоди послове".

У ставу 4 ријечи: "Овлашћени учесници или банка који обављају послове држања хартија од вриједности за трећа лица обавезни су" замјењују се ријечима: "Лица која обављају кастоди послове дужна су".

Члан 49

У члану 110 у ставу 3 тачка на крају брише се и додају ријечи: "и обезбиједи да његови запослени пруже неопходне информације."

Члан 50

Послије члана 112 додаје се нова глава, нови називи и шест нових чланова који гласе:

"Ха ПОСЛОВАЊЕ СА ИНОСТРАНИМ ЕЛЕМЕНТОМ

Појам домаћих и страних хартија од вриједности

Члан 112а

Домаће хартије од вриједности су хартије од вриједности које, у складу са овим законом, емитују емитенти из члана 6 овог закона (у даљем тексту: резиденти).

Стране хартије од вриједности су хартије од вриједности које емитују лица која нијесу резиденти (у даљем тексту: нерезиденти).

Стране хартије од вриједности могу гласити на ЕУР или другу валуту.

Послови са иностраним елементом

Члан 112б

Послови са иностраним елементом су:

1) издавање, уврштавање на организовано уређеном тржишту и продаја домаћих хартија од вриједности у иностранству;

2) издавање, уврштавање на берзу и продаја страних хартија од вриједности у Републици;

- 3) улагање резидената у хартије од вриједности у иностранству;
- 4) улагање нерезидената у хартије од вриједности у Републици.

Пословање нерезидената са хартијама од вриједности

Члан 112в

Нерезиденти могу слободно куповати и продавати домаће и стране хартије од вриједности у Републици, у складу са прописима којима је уређено пословање хартијама од вриједности.

Нерезиденти могу слободно издавати хартије од вриједности у Републици, на начин утврђен прописима којима је уређено пословање хартијама од вриједности.

Пословање резидената са хартијама од вриједности

Члан 112г

Резиденти могу слободно куповати и продавати домаће и стране хартије од вриједности у иностранству.

Резиденти могу слободно куповати и продавати стране хартије од вриједности у Републици, на начин утврђен прописима којима је уређено пословање хартијама од вриједности.

Резиденти могу слободно издавати хартије од вриједности у иностранству, с тим да су дужни претходно о томе обавијестити Комисију, а дужни су и да, у року од осам дана од дана истека рока за упис и уплату хартија од вриједности, Комисији доставе податке о броју уписаних и уплаћених хартија од вриједности у иностранству.

Банке, инвестициони фондови, друштва за осигурање, пензијски фондови и друге финансијске институције, чије се пословање уређује посебним законима, могу куповати хартије од вриједности, у складу са посебним законом.

Међусобно признавање проспекта

Члан 112д

Комисија признаје проспекте за јавну понуду хартија од вриједности одобрене од стране надлежних органа земаља чланица Организације за европску безбиједност и сарадњу (OECD) и земаља са чијим надлежним органом за надзор над пословањем са хартијама од вриједности Комисија има закључен уговор о сарадњи.

Комисија може захтијевати од емитента да проспект из става 1 овог члана допуни посебним подацима од значаја за тржиште Републике.

Пословање са иностраним елементом са удјелима инвестиционих

фондова

Члан 112ђ

На пословање са иностраним елементом са удјелима инвестиционих фондова сходно се примјењују одредбе чл. 112в до 112д овог закона, ако законом којим је уређено пословање инвестиционих фондова није друкчије одређено."

Члан 51

Прописи за спровођење овог закона донијеће се у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења прописа из става 1 овог члана примјењиваће се прописи донијети на основу Закона о хартијама од вриједности ("Службени лист РЦГ", бр. 59/00).

До доношења прописа из члана 28 овог закона (члан 44г став 2 Закона) краткорочне дужничке хартије од вриједности не могу се издавати.

До доношења прописа из члана 28 овог закона (члан 44г став 4 Закона) емитовање и трговање државним записима обављаће се у складу са прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона.

Ступање на снагу закона

Члан 52

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Републике Црне Горе".

335.

На основу члана 88 тачке 2 Устава Републике Црне Горе доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О РАТИФИКАЦИЈИ СПОРАЗУМА ИЗМЕЂУ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ ЦРНЕ ГОРЕ И ВЛАДЕ ИСЛАМСКЕ РЕПУБЛИКЕ ИРАНА О УЗАЈАМНОЈ ПОМОЋИ И САРАДЊИ У ЦАРИНСКИМ ПИТАЊИМА

Проглашавам Закон о Ратификацији Споразума између Владе Републике Србије и Владе Републике Црне Горе и Владе Исламске Републике Ирана о узајамној помоћи и сарадњи у царинским питањима, који је донијела Скупштина Републике Црне Горе, на четвртој сједници првог редовног засиједања у 2006. години, дана 18. априла 2006. године.

Број: 01- 643/2

Подгорица, 20. априла 2006. године

Предсједник Републике Црне Горе,
Филип Вујановић, с.р.

ЗАКОН

О РАТИФИКАЦИЈИ СПОРАЗУМА ИЗМЕЂУ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ ЦРНЕ ГОРЕ И ВЛАДЕ ИСЛАМСКЕ РЕПУБЛИКЕ ИРАНА О УЗАЈАМНОЈ ПОМОЋИ И САРАДЊИ У ЦАРИНСКИМ ПИТАЊИМА

Члан 1

Ратификује се Споразум између Владе Републике Србије и Владе Републике Црне Горе и Владе Исламске Републике Ирана о узајамној помоћи и сарадњи у царинским питањима, потписан у Техерану 1. јуна 2005. године, у оригиналу на српском, персијском и енглеском језику.

Члан 2

Текст Споразум између Владе Републике Србије и Владе Републике Црне Горе и Владе Исламске Републике Ирана о узајамној помоћи и сарадњи у царинским питањима у оригиналу на српском језику гласи:

СПОРАЗУМ
ИЗМЕЂУ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ ЦРНЕ
ГОРЕ И ВЛАДЕ ИСЛАМСКЕ РЕПУБЛИКЕ ИРАНА О УЗАЈАМНОЈ
ПОМОЋИ И САРАДЊИ У ЦАРИНСКИМ ПИТАЊИМА

Влада Републике Србије и Влада Републике Црне Горе, с једне стране, и Влада Исламске Републике Ирана, с друге стране (у даљем тексту, "стране уговорнице"), сматрајући да прекршаји царинских прописа наносе штету њиховим привредним, трговинским, пореским, друштвеним, културним, индустријским и пољопривредним интересима, увјерене да радње у спријечавању прекршаја царинских прописа могу да буду ефикасније уз тешњу сарадњу између њихових царинских органа, на основу јасних правних одредаба, имајући у виду колико је значајно тачно обрачунавање царинских дажбина и других накнада које се наплаћују при увозу или извозу и обезбјеђење правилне примјене мјера о забранама, ограничењима и контроли, сматрајући да промет опојних дрога и психотропних супстанци представља опасност по здравље људи и друштво,

Имајући у виду Конвенцију о психотропним супстанцама из 1971. године, као и Конвенцију Уједињених нација против незаконитог промета опојних дрога и психотропних супстанци из 1988. године, укључујући и оних наведених у прилогу те конвенције, као и њене накнадне измјене и допуне, имајући у виду обавезе које проистичу из међународних конвенција, које су стране уговорнице већ прихватиле или их већ примјењују и такође, имајући у виду Препоруку Савјета за царинску сарадњу о узајамној административној помоћи, од 5. децембра 1953. године,

Сагласили су се о слиједећем:

ДЕФИНИЦИЈЕ

Члан 1

У смислу овога споразума:

1. "царински орган" је у Републици Србији, Министарство финансија - Управа царина, у Републици Црној Гори, Управа царина, у Исламској Републици Иран - Иранска царинска управа,

2. "царински прописи" су закони и други прописи које примјењују царински органи страна уговорница, а односе се на:

- увоз, извоз, провоз и складиштење робе и капитала, укључујући и средства плаћања;

- наплату, гаранцију и повраћај дажбина и накнада везано за увоз и извоз;

- мјере забране, ограничења и контроле;

- борбу против незаконитог промета опојних дрога и психотропних супстанци.

3. "царински орган молилац" је царински орган стране уговорнице која захтијева помоћ,

4. "замољени царински орган" је царински орган стране уговорнице од које се захтијева помоћ,

5. "царински прекршај" је сваки прекршај или покушај прекршаја царинских прописа,

6. "увозне и извозне дажбине и накнаде" су увозне и извозне дажбине и остале накнаде, таксе или порези који се наплаћују приликом увоза или извоза,

7. "контролисана испорука" је метод којим се дозвољава извоз и провоз преко или увоз на територију једне стране уговорнице, робе за коју се зна или се сумња да је предмет незаконитог промета, укључујући и опојне дроге, психотропне супстанце и прекурсоре или супстанце које их замјењују, са знањем или под контролом надлежних органа страна уговорница, с циљем да се открију лица која су починила прекршај.

8. "лице" је физичко лице и правно лице,

9. "лични подаци" су сви подаци који се односе на откривено физичко лице или на физичко лице које може да се идентификује,

10. "информације" су сви подаци, без обзира да ли су обрађени, односно анализирани или не, документа, извјештаји, њихове овјерене или вјеродостојне копије или друга обавјештења, компјутеризована или не,

11. "опојне дроге и психотропне супстанце" су сви производи наведени у Конвенцији Уједињених нација против незаконитог промета опојних дрога и психотропних супстанци из 1988. године, укључујући и производе који су наведени у прилогу те конвенције и у њеним накнадним измјенама и допунама.

12. "осетљива роба" су оружје, пројектили, експлозиви, нуклеарни материјал, предмети умјетности који имају изузетну историјску, културну или археолошку вриједност, роба која је предмет високих царинских стопа.

ДЈЕЛОКРУГ

Члан 2

1. У складу са одредбама овог споразума, стране уговорнице ће преко својих царинских органа узајамно пружити административну помоћ у обезбјеђењу правилне примјене царинских прописа и у спријечавању, истраживању и сузбијању царинских прекршаја.

2. Помоћ предвиђену овим споразумом свака страна уговорница ће пружати у складу са својим националним законодавством, а у оквиру надлежности и могућности са којима располаже њен царински орган.

3. Узајамна помоћ предвиђена овим споразумом не обухвата хапшење лица или наплату дажбина или пореза приликом увоза и извоза и новчаних казни или других накнада и не даје право било ком приватном лицу да добије, ускрати или искључи неки доказ или да онемогући извршење по захтјеву.

4. Помоћ предвиђена ставом 1. овог члана, пружаће се у свим судским, управним или истражним поступцима који се воде код стране уговорнице молиоца и обухватиће, али се неће ограничавати на поступке који могу да олакшају утврђивање тарифног сврставања, царинске вриједности, поријекла и других карактеристика робе што је неопходно за примјену царинских прописа, као и поступке који укључују новчане казне, казне и ликвидирани заједничке

дугове и гаранције.

ОБЛАСТ ПРУЖАЊА ПОМОЋИ

Члан 3

1. Царински органи, на захтјев или самоиницијативно, доставиће један другом информације и документа, на основу којих ће се обезбиједити прописна примјена царинских прописа и спријечавање, истраживање и сузбијање царинских прекршаја.

2. Сваки царински орган ће, приликом спровођења истраге у име другог царинског органа, поступити као да ради у своје име или на захтјев другог националног органа.

Члан 4

1. Замољени царински орган, на захтјев, доставља царинском органу молиоцу информације о националним царинским прописима и поступцима који се односе на упите о царинском прекршају.

2. Царински органи ће, на захтјев или самоиницијативно, достављати један другом сверасположиве информације:

1) о новим техникама у примјени царинских прописа које су се показале ефикасним;

2) о новим трендовима, методама или средствима која се користе приликом прекршаја царинских прописа;

3) о радњама, које представљају или би могле да представљају прекршај царинских прописа на територији друге стране уговорнице;

4) о роби за коју се зна или се сумња да је предмет прекршаја царинских прописа;

5) о превозним средствима за која постоји оправдана сумња да су коришћена, да се користе или да се могу користити код прекршаја царинских прописа.

ОБЛИЦИ ПОМОЋИ

Члан 5

1. Замољени царински орган, на захтјев, доставља царинском органу молиоцу, на његов захтјев, слиједеће информације:

1) да ли је роба која је увезена у царинско подручје стране уговорнице молиоца, на прописан начин извезена из царинског подручја замољене стране уговорнице, уз навођење, по потреби, који је царински поступак спроведен над робом;

2) да ли је роба која је извезена из царинског подручја стране уговорнице молиоца, на прописан начин увезена у царинско подручје замољене стране уговорнице, уз навођење, по потреби, који је царински поступак спроведен над робом;

2. Замољени царински орган доставља царинском органу молиоцу, на

његов захтјев, информације које се односе на случајеве када царински орган молилац има разлога да сумња у тачност информација које је доставило лице заинтересовано за царинско питање.

Члан 6

Замољени царински орган, на захтјев царинског органа молиоца, доставља слиједеће информације и врши посебан надзор над:

1) лицима за која царински орган молилац зна или сумња да крше или да су прекршили царинске прописе, посебно над лицима која улазе у или излазе из царинског подручја замољене стране уговорнице;

2) робом која је у провозу или је ускладиштена, а за коју је царински орган молилац доставио обавјештење да сумња да је предмет незаконитог промета у или из царинског подручја стране уговорнице молиоца;

3) превозним средствима за која царински орган молилац сумња да се користе приликом прекршаја царинских прописа у царинском подручју било које од страна уговорница;

4) мјестима за која царински орган молилац сумња да се користе приликом прекршаја царинских прописа у царинском подручју било које од страна уговорница.

Члан 7

1. Царински органи, на захтјев или самоиницијативно, достављају један другом информације о већ извршеним или планираним радњама, које представљају царински прекршај на територији једне од стране уговорница.

2. У случајевима због којих би могла да се нанесе знатна штета привреди, здрављу људи, јавној безбједности или некој другој области од виталног значаја за једну страну уговорницу, царински орган друге стране уговорнице, када је то могуће, самоиницијативно доставља информације.

Члан 8

Царински органи:

1) узајамно пружају помоћ у спровођењу привремених мјера и поступака, укључујући и заплијену, стављање под надзор или одузимање имовине;

2) располажу имовином, приходима или одузетим предметима који су последица пружене помоћи на основу овог споразума, а у складу са националним законима и другим прописима стране уговорнице, за контролу имовине, прихода или предмета.

Члан 9

1. Царински органи, самоиницијативно или на захтјев, пружаће један другом одговарајуће информације о свакој акцији, планираној или извршеној, којом се крше или могу да се прекрше царински прописи једне стране уговорнице у вези са незаконитим прометом:

1) оружја, пројектила, експлозива и нуклеарних материјала;

2) предмета умјетности, који имају изузетну историјску, културну или

археолошку вриједност;

3) робе за коју су прописане високе царинске и пореске стопе.

2. Информације добијене у складу са овим чланом, могу да се доставе одговарајућим владиним службама стране уговорнице молиоца. Међутим, оне не смију да се достављају трећим земљама.

ТЕХНИЧКА ПОМОЋ

Члан 10

Царински органи, на основу узајамног договора, пружају једни другима техничку помоћ која обухвата:

1) размјену информација и искустава у коришћењу техничких средстава контроле;

2) обуку царинских радника;

3) размјену посјета експерата за царинска питања;

4) размјену специфичних научних и техничких података везаних за ефикасну примјену царинских прописа.

КОНТРОЛИСАНА ИСПОРУКА

Члан 11

Стране уговорнице могу, на основу узајамних аранжмана, да донесу одлуку да се дозволи улаз у, прелаз преко или излаз из њихових територија, робе за коју се зна или се сумња да је предмет незаконитог промета, са знањем или под контролом надлежних органа, а ради истраживања и борбе против царинских прекршаја. Ако царински орган није надлежан да донесе такву одлуку, он ће покренути иницијативу за сарадњу са националним органима који имају таква овлашћења или ће уступити случај неком од тих органа

ДОКУМЕНТА И ИНФОРМАЦИЈЕ

Члан 12

1. Оригинална документа могу се захтијевати само ако су званичне копије недовољне и морају се што прије вратити; права замољеног царинског органа или трећих заинтересованих страна остају непромијењена.

2. Уз документа и информације који се размјењују у складу са овим споразумом доставиће се и све информације неопходне за њихово тумачење или коришћење.

КОРИШЋЕЊЕ ИНФОРМАЦИЈА И ДОКУМЕНАТА

Члан 13

1. Информације, документа и други подаци добијени у складу са овим споразумом могу да се користе у грађанским, кривичним и управним поступцима, под условима утврђеним у складу са националним законодавством и само у сврхе овог споразума.

2. Информације, документа и други подаци могу да се дају на увид и другим надлежним органима који нијесу обухваћени овим споразумом, само ако царински орган који их је доставио да изричиту дозволу, и под условом да националним законодавством царинског органа коме је упућен захтјев није забрањено давање тих обавјештења.

3. Одредбе става 2. овог члане не примјењују се на информације о прекршајима који се односе на опојне дроге и психотропне супстанце, као и на осјетљиву робу која се наводи у ставу 1. тачка 1) члана 9. овог споразума. Такве информације могу да се достављају само другим органима који су непосредно укључени у борбу против незаконитог промета дрога.

4. Информације, документа и други подаци могу се, кад год је то могуће, замијенити компјутеризованим информацијама које се подносе у исте сврхе, у било ком облику.

5. Информације, документа и други подаци који су, ради спровођења овог споразума, на располагању царинском органу стране уговорнице молиоца, уживају исту заштиту коју те информације и документа уживају у складу са националним законодавством наведене стране уговорнице.

ЗАШТИТА ЛИЧНИХ ПОДАТАКА

Члан 14

Кад се, у складу са овим споразумом, размијењују информације о личним подацима, стране уговорнице ће обезбиједити стандардну заштиту података, која је на истом нивоу заштите, према националном законодавству стране уговорнице која даје информације, или, барем на истом нивоу заштите која проистиче из примјене начела која су садржана у Прилогу, који је отштампан уз овај споразум и чини његов саставни дио.

ДОСТАВЉАЊЕ ЗАХТЈЕВА

Члан 15

1. Помоћ на основу овог споразума остварује се кроз непосредну размјену између царинских органа.

2. Захтјеви за пружање помоћи сачињени на основу овог споразума, подносе се у писменом облику и уз њих се подносе и документа неопходна за њихово извршење. Ако је потребно, због посебних околности, могу да се поднесу и усмени захтјеви. Такви захтјеви ће одмах да се писмено потврде. Информације које се достављају у складу са овим споразумом могу се замијенити компјутеризованим информацијама које се подносе у исте сврхе, у

било ком облику.

3. Захтјеви из става 2 овог члана, садрже слиједеће податке:

- 1) назив царинског органа молиоца;
 - 2) о ком царинском питању се ради, која врста помоћи се захтијева и разлог за подношење захтјева;
 - 3) кратак опис случаја, правне акте и врсту поступка;
 - 4) имена и адресе лица која учествују у поступку, ако су познати;
 - 5) које се мјере захтијевају.
4. Захтјеви се подносе на енглеском језику.

5. Захтјеву једног од царинских органа ради спровођења одређеног поступка удовољиће се, у складу са националним законодавством и другим прописима замољене стране уговорнице.

6. Документа и информације из овог споразума, достављаће се служби, коју је за то посебно одредио сваки царински орган. Списак службених лица ове службе доставиће се царинском органу друге стране уговорнице.

7. Царински органи предузеће мјере да њихова службена лица, која су одговорна за спровођење истраге и сузбијање царинских прекршаја, узајамно лично и непосредно сарађују.

ПОСТУПАЊЕ ПО ЗАХТЈЕВУ

Члан 16

1. Ако замољени царински орган не располаже траженим документима или информацијама, он ће, у сагласности са својим националним законодавством и другим прописима:

- 1) покренути поступак за прибављање тих докумената или информација, или
- 2) одмах прослиједити захтјев одговарајућој служби, или
- 3) указати на одговарајуће службе.

2. Поступак из става 1. овог члана подразумијева и узимање изјава од лица од којих је затражена информација у вези са царинским прекршајем, као и од експерата.

Члан 17

1. На писмени захтјев, посебно одређена службена лица царинског органа молиоца могу, у складу са националним законодавством замољене стране уговорнице, ради спровођења поступка у вези са царинским прекршајем, уз одобрење замољеног царинског органа и у складу са условима које он утврди:

1) у просторијама замољеног царинског органа, да прегледају документа, регистре и осталу одговарајућу документацију ради добијања било какве информације у вези са тим царинским прекршајем,

2) узимати копије докумената, регистара и остале документације у вези са тим царинским прекршајем,

3) присуствовати истрази коју води замољени царински орган у царинском подручју замољене стране уговорнице, а тиче се царинског органа

молиоца.

2. Кад, у околностима наведеним у ставу 1. овог члана, службена лица царинског органа молиоца бораве на територији друге стране уговорнице, дужна су да пруже доказ о свом овлашћењу.

3. Службена лица царинског органа молиоца, за вријеме свога боравка, уживају исто право на заштиту и помоћ као царински службеници друге стране уговорнице, у складу са прописима који су тамо на снази и одговорни су за сваки прекршај који почине.

ЕКСПЕРТИ

Члан 18

1. На захтјев царинског органа једне стране уговорнице, царински орган друге стране уговорнице може да овласти, кад год је то могуће, своја службена лица да се појаве у својству експерата на суђењима или у управним поступцима у вези са царинским прекршајима због којих се прекршајни поступак води на територији државе стране уговорнице молиоца и да доставе предмете и друга документа или њихове овјерене копије у сврхе наведених поступака. Да би се службено лице појавило као експерт, треба посебно да се назначи о каквом поступку се ради и у ком својству је службено лице позвано да да информације.

2. Царински орган стране уговорнице која је примила захтјев, ако се од њега то захтијева, у датом овлашћењу тачно наводи границе у оквиру којих његова службена лица могу да дају информације.

ТРОШКОВИ

Члан 19

1. Царински органи неће потраживати никаква средства на име трошкова насталих у току примјене овога споразума, осим средстава за трошкове и дневнице експерата, као и средстава за трошкове превозилаца који нијесу државни службеници, а који падају на терет царинског органа молиоца.

2. Ако за удовољавање захтјева настану или могу да настану значајни и изузетни трошкови, стране уговорнице ће да се договоре под којим ће се условима удовољити захтјеву, као и на који начин ће се трошкови надокнадити.

ПРИМЈЕНА СПОРАЗУМА

Члан 20

1. Одредбе овог споразума непосредно примјењују царински органи страна уговорница.

2. Установљавају се двије Мјешовите комисије (српско-иранска и црногорско-иранска) коју чине руководиоци царинских органа, из става 1.

тачка 1. члана 1. овог споразума, или њихови представници заједно са експертима, који се састају по потреби, на захтјев било ког царинског органа, ради анализе спровођења одредаба овог споразума, као и рјешавање спорних питања која могу да настану у његовој примјени.

3. Спорна питања за које се не пронађе одговарајуће рјешење, ријешит ће се споразумом између страна уговорница.

4. Стране уговорнице састају се, на захтјев или по истеку рока од пет година од дана ступања на снагу Споразума ради ревизије Споразума, осим ако једна другу писмено не обавијесте да таква ревизија није потребна.

ПОДРУЧЈЕ НА КОМЕ СЕ ПРИМЈЕЊУЈЕ СПОРАЗУМ

Члан 21

Овај споразум се примјењује у царинским подручјима страна уговорница, која су као таква утврђена њиховим националним законодавством.

ИЗУЗЕЦИ ОД ПРУЖАЊА ПОМОЋИ

Члан 22

1. Када помоћ предвиђена овим споразумом може да нанесе штету суверенитету, безбједности, јавном поретку или другим битним интересима замољене стране уговорнице, или може да доведе до повреде индустријске, трговинске или професионалне тајне, или није у сагласности са њеним националним законодавством и другим прописима, помоћ може да се одбије или да се пружи уз поштовање одређених услова и захтјева.

2. Ако царински орган затражи помоћ коју он сам не би могао да пружи, он ће у свом захтјеву указати на ту чињеницу. Замољени царински орган може да цијени да ли ће да удовољи захтјеву.

3. Замољени царински орган може да одложи пружање помоћи ако ће таква помоћ да утиче на истрагу, кривично гоњење или поступке који су у току. У том случају замољени царински орган ће консултовати царинског органа молиоца да би се одлучило да ли помоћ може да се пружи под условима замољеног царинског органа.

4. Ако је помоћ одбијена или одложена, морају да се саопште разлози за то.

СТУПАЊЕ НА СНАГУ И ПРЕСТАНАК ВАЖЕЊА

Члан 23

Споразум ступа на снагу првог дана другог мјесеца од датума када су стране уговорнице обавијестиле једна другу, да је испуњена неопходна национална законска процедура за његово ступање на снагу.

Члан 24

1. Споразум је закључен на неодређено вријеме, али свака страна

уговорница може, у било које доба, да га откаже, писменим путем.

2. Споразум престаје да важи по истеку три мјесеца пошто је друга страна уговорница примила обавјештење из става 1. овог члана.

3. У складу са одредбама овог споразума, поступци који су већ у току морају се окончати.

У потврду тога доље потписани представници, прописно овлашћени за то од стране својих влада, потписали су овај споразум.

САЧИЊЕНО у Техерану дана 1. јуна 2005. године у три оригинална примјерка, на персијском језику, српском језику-екавски изговор, српском језику-ијекавски изговор, и на енглеском језику, с тим што сви текстови имају подједнаку важност. У случају неслагања у тумачењу одредаба овог споразума, мјеродаван је текст на енглеском језику.

За Владу Републике Србије
Емилија Вукадин с.р.

За Владу Републике Црне Горе
Миодраг Радусиновић с.р.

За Владу Исламске Републике Ирана
Х.Е. Масоуд Карбасиан с.р.

ПРИЛОГ

ЗАШТИТА ЛИЧНИХ ПОДАТАКА

1. Лични подаци који су предмет аутоматске обраде:

- 1) прибавиће се и обрадити на законом прописан начин;
- 2) чуваће се за одређене законом прописане намјене и неће се употребити у неку другу сврху која је у супротности са тим намјенама;
- 3) биће адекватни, одговарајући и према намјени за коју се чувају;
- 4) биће тачни и, када је то неопходно, ажурни;
- 5) чуваће се у таквој форми која омогућава идентификовање њиховог садржаја, не дуже него што је то неопходно за намјену због које се чувају.

2. Лични подаци који откривају расну припадност, политичко мишљење, религиозно или друго убјеђење, као и лични подаци који се односе на здравље или сексуални живот, не могу да се обрађују аутоматском техником, осим ако национално законодавство не пружа одговарајућу заштиту. Ово се примјењује и на личне податке који се односе на криминалне радње.

3. Стране уговорнице предузеће одговарајуће мјере заштите личних података који се чувају у електронским записима против неовлашћеног уништавања или случајног губитка, као и против оваквог неовлашћеног приступа, промјене или откривања.

4. Сваком лицу ће се омогућити:

- 1) да утврди постојање електронског записа са личним подацима, његову основну намјену, као и идентитет и мјесто боравка или главно пословно сједиште контролора записа;

2) да добије, у одређеним периодима и без прекомјерног задржавања или трошкова, потврду о томе да ли се његови лични подаци чувају у електронским записима, као и обавјештење о тим подацима у разумљивом облику;

3) да у зависности од случаја, исправи или избрише такве податке, ако су обрађени у супротности са одредбама националног законодавства, имајући у виду основна начела из ст.1. и 2. овог прилога.

4) правни лијек, ако није удовољено захтјеву за достављање обавјештења, за исправку или брисање, зависно од случаја, а у складу са одредбама под 2) и 3) овог става.

5.1 Нијесу дозвољена никаква одступања од одредаба ст. 1, 2. и 4. овог прилога осим у оквиру ограничења дефинисаних у тим ставовима.

5.2 Могућа су одступања од одредаба ст. 1, 2 и 4. овог прилога ако је такво одступање предвиђено законом стране уговорнице и ако представља неопходну мјеру у демократском друштву, а у интересу:

1) заштите државне безбједности, безбједности грађана, монетарних интереса државе или спријечавање криминалних радњи,

2) заштите садржаја података или права и слобода осталих.

5.3. Ограничења у коришћењу права наведених у ставу 4. под 2), 3 и 4) овог прилога, садржана су у прописима о електронским записима личних података који се користе за потребе статистике или научних истраживања, гдје не постоји могућност ризика да ће се подаци злоупотребити.

6. Свака страна уговорница преузима на себе обавезу да уведе одговарајуће санкције и правни лијек у случајевима кршења одредаба националног законодавства којим су регулисана основна начела из овог прилога.

7. Ни једна одредба из овог прилога неће се сматрати ограничавајућом, нити ће утицати на могућност стране уговорнице да одобри веће мјере заштите од оних које су предвиђене овим прилогом.

8. Ако страна уговорница утврди да су достављени нетачни подаци или да су достављени забрањени подаци (које није требало доставити) или ако се захтијева да се подаци, који су на прописан начин достављени, касније избришу, у складу са прописима стране уговорнице која их је доставила, о томе ће се одмах обавијестити царински орган коме су достављени подаци. Тај орган је дужан да исправи те податке или да их избрише.

9. Ако царински орган коме су достављени подаци има разлога да вјерује да су достављени подаци нетачни или да би требало да се пониште, о томе ће обавијестити страну уговорницу која их је доставила.

10. У складу са националним законодавством и поступцима стране уговорнице на чијој територији се захтијевају подаци, утврдиће се која су права заинтересованог лица да добије информацију о достављеним личним подацима. Прије него што се донесе одлука да се достави информација, орган који је доставио податке има право да се изјасни о свом ставу.

11. Стране уговорнице су одговорне, у складу са својим законодавством и поступцима, за сваку штету коју претрпи лице због обраде података који су достављени заинтересованој страни уговорници.

Члан 3

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Републике Црне Горе".

336.

На основу члана 88 тачке 2 Устава Републике Црне Горе доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О РАТИФИКАЦИЈИ СПОРАЗУМА ИЗМЕЂУ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ ЦРНЕ ГОРЕ И САВЈЕТА МИНИСТАРА РЕПУБЛИКЕ АЛБАНИЈЕ О УЗАЈАМНОЈ ПОМОЋИ У ЦАРИНСКИМ ПИТАЊИМА

Проглашавам Закон о ратификацији Споразума између Владе Републике Црне Горе и Савјета министара Републике Албаније о узајамној помоћи у царинским питањима, који је донијела Скупштина Републике Црне Горе, на четвртој сједници првог редовног засиједања у 2006. години, дана 18. априла 2006. године.

Број: 01- 644/2

Подгорица, 20. априла 2006. године

Предсједник Републике Црне Горе,
Филип Вујановић, с.р.

ЗАКОН

О РАТИФИКАЦИЈИ СПОРАЗУМА ИЗМЕЂУ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ ЦРНЕ ГОРЕ И САВЈЕТА МИНИСТАРА РЕПУБЛИКЕ АЛБАНИЈЕ О УЗАЈАМНОЈ ПОМОЋИ У ЦАРИНСКИМ ПИТАЊИМА

Члан 1

Ратификује се Споразум између Владе Републике Црне Горе и Савјета министара Републике Албаније о узајамној помоћи у царинским питањима, потписан у Тирани 23. децембра 2005. године, у оригиналу на српском, албанском и енглеском језику.

Члан 2

Текст Споразум између Владе Републике Црне Горе и Савјета министара Републике Албаније о узајамној помоћи у царинским питањима у оригиналу на српском језику гласи:

СПОРАЗУМ

ИЗМЕЂУ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ ЦРНЕ ГОРЕ И САВЈЕТА МИНИСТАРА РЕПУБЛИКЕ АЛБАНИЈЕ О УЗАЈАМНОЈ ПОМОЋИ У ЦАРИНСКИМ ПИТАЊИМА

Влада Републике Црне Горе и Савјет Министара Републике Албаније, у даљем тексту стране уговорнице,

сматрајући да прекршаји царинских прописа наносе штету привредним, пореским и трговинским, финансијским, друштвеним и културним

интересима њихових земаља,

имајући у виду значај тачног обрачуна царинских дажбина и других дажбина које се наплаћују приликом увоза или извоза робе, као и тачног утврђивања вриједности и поријекла такве робе као и борбу против незаконитог промета,

имајући у виду степен и пораст нелегалног промета опојних дрога и психотропних супстанци и сматрајући да оне представљају опасност по здравље и друштво,

признајући потребу међународне сарадње у питањима која се односе на администрирање и примјену царинских прописа,

увјерене да радње у спријечавању прекршаја царинских прописа могу да буду ефикасније уз тјешњу сарадњу између њихових царинских органа,

имајући у виду релевантне међународне конвенције на снази у странама уговорницама које поспјешују узајамну сарадњу, као и Препоруку Савјета за царинску сарадњу о узајамној административној помоћи од 05. децембра 1953. године и препоруке Свјетске Царинске Организације,

сагласиле су се о слиједећем:

ДЕФИНИЦИЈЕ

Члан 1

У смислу овога споразума:

1. **"Царински прописи"** су закони и други прописи држава страна уговорница који се односе на увоз, извоз или провоз робе, као и на све друге царинске поступке било да се односе на царинске дажбине, порезе, таксе или друге накнаде које наплаћују царински органи или на мјере забране, ограничења и контроле које примјењују царински органи,

2. **"Царинске дажбине"** су царина и друге дажбине, порези, таксе или друге накнаде који се наплаћују за или у вези са увозом или извозом робе, али не обухватају таксе и накнаде које су ограничене на износ приближних трошкова за пружене услуге,

3. **"Орган молилац"** је царински орган који, у складу са овим споразумом, подноси захтјев за помоћ или који прима такву помоћ,

4. **"Замољени орган"** је царински орган који, у складу са овим споразумом, прима захтјев за помоћ или који пружа такву помоћ,

5. **"Царински прекршај"** је сваки прекршај или покушај прекршаја царинских прописа,

6. **"Царински орган"** је у Републици Црној Гори - Управа царина, у Републици Албанији, Министарство финансија - Управа царина.

7. **"Лични подаци"** су сви подаци који се односе на физичко лице које је откривено или на физичко лице које може да се идентификује да крши или да покушава да крши царинске прописе,

8. **"Опојне дроге"** су супстанце, природне или синтетичке, које су наведене у Списку И и Списку ИИ Јединствене конвенције о опојним дрогама из 1961. године,

9. **"Психотропне супстанце"** су супстанце, природне или синтетичке, или

свака природна материја, које су наведене у Списковима И, ИИ, ИИИ и ИВ УН Конвенције о психотропним супстанцама из 1971. године,

10. "**Прекурсори**" су хемијске супстанце које се, под контролом, користе у производњи опојних дрога и психотропних супстанци наведених у Списку И и ИИ Конвенције Уједињених нација против незаконитог промета опојних дрога и психотропних супстанци из 1988. године,

11. "**Контролисана испорука**" је метод којим се дозвољава излаз из, улаз на или провоз, преко територије једне или више земаља, незаконитих или сумњивих пошилики опојних дрога, психотропних супстанци и прекурсора или њихових замјена, уз знање и под контролом надлежних органа тих земаља, с циљем да се открију лица која су починила царински прекршај.

СВРХА СПОРАЗУМА

Члан 2

1. Царински органи страна уговорница пружиће један другом помоћ, на начин и под условима предвиђеним овим споразумом, у обезбјеђивању правилне примјене царинских прописа, посебно у спријечавању, откривању, истраживању и борби против царинских прекршаја, а у циљу олакшања трговине и царинске сарадње.

2. Помоћ у оквиру овог споразума, пружиће се у складу са националним законодавством државе замољене стране уговорнице.

ПОМОЋ НА ОСНОВУ ЗАХТЈЕВА

Члан 3

1. На захтјев органа молиоца, замољени орган доставиће све одговарајуће информације које могу да обезбиједи правилну примјену царинских прописа, укључујући, између осталог, и информације о пријевозу и испоруци робе, диспозицији и одредишту такве робе, њеној вриједности и поријеклу, као и информације о извршеним или планираним радњама којима се крше или могу да се прекрше царински прописи.

2. На захтјев органа молиоца, замољени орган доставиће обавјештење да ли је роба која је извезена са територије државе једне од страна уговорница, на прописан начин увезена на територију државе друге стране уговорнице, наводећи, по потреби, врсту царинског поступка који је спроведен над том робом.

3. На захтјев органа молиоца, замољени орган предузеће, у оквиру својих надлежности, неопходне мјере да се обезбиједи надзор над:

а) одређеним физичким или правним лицима за која постоји основана сумња да врше или да су извршила царински прекршај на територији државе стране уговорнице молиоца;

б) мјестима гдје је роба смјештена на такав начин да пружа основану

сумњу да постоји намјера да се роба на незаконит начин увезе на територију државе стране уговорнице молиоца;

ц) кретањем робе за коју је орган молилац означио да је предмет царинског прекршаја на територији државе стране уговорнице молиоца;

д) превозним средствима за која постоји оправдана сумња да су коришћена, да се користе или да се могу користити за кршење царинских прописа на територији државе стране уговорнице молиоца.

ПОМОЋ ПО СОПСТВЕНОЈ ИНИЦИЈАТИВИ

Члан 4

Царински органи страна уговорница пружиће, у оквиру својих надлежности, један другом помоћ, ако сматрају да је то неопходно ради правилне примјене царинских прописа, посебно када располажу са информацијама које се односе на:

- радње којима су се прекршили, крше или могу да се прекрше царински прописи и које могу бити од интереса за другу страну уговорницу;

- нова средства или методе које се користе приликом прекршаја царинских прописа;

- робу за коју се зна или се сумња да је предмет царинског прекршаја на територији државе друге стране уговорнице;

- одређена лица за која се зна или се сумња да врше царински прекршај на територији државе друге стране уговорнице;

- превозна средства и контејнере, за која се зна или сумња да су коришћена, да се користе или да се могу користити ради вршења царинских прекршаја на територији државе друге стране уговорнице.

ТЕХНИЧКА ПОМОЋ

Члан 5

1.Помоћ предвиђена овим споразумом, обухвата, између осталог, информације:

- а) о активностима на сузбијају кријумчарења које би могле да буду корисне у спречавању царинских прекршаја;

- б) о новим методама које се користе приликом прекршаја царинских прописа;

- ц) о запажањима и открићима, као резултат успјешне примјене нових средстава и техника у спрјечавању кријумчарења; и

- д) о новим техникама и побољшаним методама за обраду путника и терета.

2.Царински органи страна уговорница ће, уколико то није у супротности са њиховим националним законодавством, такође, тражити сарадњу за:

- а) започињање, развој и усавршавање посебних програма стручне обуке за своје запослене;

- б) успостављање и одржавање канала за међусобну размјену информација са циљем да се олакша сигурна и брза размјена информација;
- ц) омогућавање ефикасне међусобне координације, укључујући и размјену особља, стручњака и именовање лица за везу;
- д) проучавање и испитивање нове опреме или поступака;
- е) поједностављење и усаглашавање њихових царинских поступака; и
- ф) друга општа административна питања, због чега ће, с времена на вријеме, бити потребна њихова заједничка акција.

ДОСТАВЉАЊЕ/ОБАВЈЕШТАВАЊЕ

Члан 6

На захтјев органа молиоца, замољени орган, у складу са својим законодавством, предузеће све неопходне мјере да:

- а) достави сва одговарајућа документа,
- б) достави сва одговарајућа рјешења, који проистичу из овог споразума, на адресу примаоца који има пребивалиште на његовој територији, односно који је на његовој територији регистрован. У том случају примјењује се члан 7. став 3. овог споразума.

ОБЛИК И САДРЖИНА ЗАХТЈЕВА ЗА ПОМОЋ

Члан 7

1. Захтјеви у складу са овим споразумом сачињавају се у писаној форми. Уз захтјеве, прилажу се документа неопходна за њихово извршење. У хитним случајевима, могу се прихватити и усмени захтјеви, али се они морају писмено потврдити у року од три радна дана.

2. Захтјеви из става 1. овог члана треба да садрже слиједеће:

- а) назив органа молиоца;
- б) које се мјере захтијевају;
- ц) предмет и разлог за подношење захтјева;
- д) који се закони, прописи и други правни акти примјењују;
- е) што тачније и детаљније податке о физичким или правним лицима на која се захтјев односи;
- ф) краћи преглед одговарајућих чињеница, осим у случајевима који се наводе у члану 6. овог споразума; и
- г) која је веза између тражене помоћи и предмета на који се односи.

1. Захтјеви се подносе на службеном језику замољеног царинског органа, на енглеском језику или на језику који је прихватљив за тај орган.

2. Ако царински орган замољене стране уговорнице није одговарајућа служба која може да одговори на захтјев, прослиједиће захтјев одговарајућој служби, која ће поступити по захтјеву у оквиру својих законских овлашћења или ће обавијестити орган молиоца о одговарајућим поступцима за такву врсту захтјева.

3. Ако захтјев не испуњава формалне услове, може се затражити његова исправка или допуна, што неће утицати на предузимање неопходних мјера.

ПОСТУПАЊЕ ПО ЗАХТЈЕВУ

Члан 8

1. Замољени орган предузеће све прихватљиве мјере да би поступио по захтјеву и, ако се захтијева, настојаће да тражи службене или судске мјере неопходне за извршење тог захтијева.

2. Царински орган једне стране уговорнице ће, на захтјев царинског органа друге стране уговорнице, спровести све потребне истражне поступке, укључујући и испитивање експерата и свједока или лица за која се сумња да су извршила царински прекршај и извршити провјере, контроле и испитати чињенично стање везано за питања која су предмет овог споразума. При вршењу таквих истрага Замољена уговорна страна поступаће као да ради у своје име. О резултатима таквих истрага биће обавијештена Уговорна страна молиоца.

3. На захтјев, замољени орган може да дозволи да службеници органа молиоца, у највећем броју случајева, бораве на територији државе замољене стране уговорнице у току истраге коју спроводе њени службеници, због кршења царинских прописа органа молиоца. Они морају показати службено овлашћење. У тим случајевима службеници Уговоре стране молиоца ни у ком случају неће активно учествовати у истрагама.

4. Ако орган молилац то захтијева, обавијестиће се о времену и мјесту гдје се спроводи тражена истрага, како би се на тај начин координирале активности.

5. Службеници органа молиоца, који су овлашћени да спроводе истражне радње у вези царинских прекршаја, могу да затраже да замољени орган прегледа одговарајуће књиге, регистре и осталу документацију или компјутеризоване информације или да достави њихове копије или да пружи све информације које се односе на царинске прекршаје.

ОБЛИК ИНФОРМАЦИЈЕ

Члан 9

1. Замољени орган доставиће органу молиоцу резултате истражних радњи у облику документа, овјерених копија докумената, извјештаја и слично и, када је то неопходно, усмено.

2. Документа из става 1. овог члана могу се замијенити компјутеризованим информацијама које су дате у исте сврхе, у било ком облику, заједно са свим подацима и информацијама које су неопходне за тумачење или коришћење тих компјутеризованих информација.

ИЗУЗЕЦИ ОД ОБАВЕЗЕ ПРУЖАЊА ПОМОЋИ

Члан 10

1. Ако замољени орган сматра да испуњавање захтјева може да нанесе

штету суверенитету, безбједности, јавном поретку или другим битним националним интересима његове државе, или може да доведе до повреде националне, трговинске или професионалне тајне, помоћ може да се одбије или да се пружи уз поштовање одређених услова и захтјева.

2. Ако орган молилац затражи помоћ коју он сам не би могао да пружи да се то од њега затражи, он ће у свом захтјеву указати на ту чињеницу. У том случају замољеном органу је препуштено да одлучи како ће да одговори на такав захтјев.

3. Ако се помоћ ускрати или одбије, о одлуци и о разлозима за то мора одмах да се обавијести орган молилац.

ОБАВЕЗА ПОВЈЕРЉИВОСТИ

Члан 11

1. Свака информација саопштена у било ком облику у складу са овим споразумом је повјерљиве природе. Она ће бити обухваћена обавезом службене повјерљивости и уживаће исту заштиту коју таква информација ужива у складу са одговарајућим националним законима државе стране уговорнице која ју је примила.

2. Информације о личним подацима могу да се доставе само ако је заштита података на истом нивоу заштите, према законодавству стране уговорнице. Стране уговорнице ће обезбиједити заштиту података која је барем на истом нивоу заштите која проистиче из примјене принципа који су садржани у Прилогу уз овај споразум, који је одштампан уз њега и чини његов саставни дио.

УПОТРЕБА ИНФОРМАЦИЈА

Члан 12

1. Информације, документа и други подаци добијени на основу пружене узајамне помоћи могу да се користе само у сврхе наведене у овом споразуму, укључујући и у судским и управним поступцима.

2. Орган молилац неће, без претходне писмене сагласности замољеног органа, користити евиденције или информације добијене на основу овог споразума у друге сврхе, осим у сврхе које су наведене у захтјеву.

3. Кад се, у складу са овим споразумом, размјењују информације о личним подацима, царински органи страна уговорница ће обезбиједити да се оне користе искључиво у сврхе наведене у захтјеву и под условима које може да постави замољени орган.

4. Одредбе става 1. и 2. овог члана не примјењују се на информације о прекршајима који се односе на опојне дроге и психотропне супстанце. Такве информације могу да се достављају само органима државе стране уговорнице молиоца који су непосредно укључени у борбу против незаконитог промета дрога.

АКЦИЈЕ ПРОТИВ НЕЗАКОНИТОГ ПРОМЕТА ОПОЈНИХ ДРОГА, ПСИХОТРОПНИХ СУПСТАНЦИ И ПРЕКУРСОРА

Члан 13

1. Царински органи ће сарађивати у циљу спријечавања и истраживања незаконитог промета опојних дрога, психотропних супстанци и прекурсора и достављаће један другом, самоиницијативно или на захтјев, одговарајуће информације о:

а) методама борбе против незаконитог промета опојних дрога, психотропних супстанци и прекурсора;

б) начинима организовања царинске контроле опојних дрога, психотропних супстанци и прекурсора, као и о новим методама и средствима за њихово откивање;

ц) публикацијама, научним, стручним и наставним радовима по питањима борбе против незаконитог промета опојних дрога, психотропних супстанци и прекурсора;

д) новим врстама опојних дрога, психотропних супстанци и прекурсора, мјестима гдје се производе, правцима њиховог незаконитог превоза и начинима скривања, о промјенама цијена опојних дрога, психотропних супстанци и прекурсора у разним земљама и регионима.

2. Царински орган једне стране уговорнице, самоиницијативно или на захтјев, доставиће царинском органу друге стране све информације које се односе на:

а) физичка и правна лица за која се зна или се сумња да се баве незаконитим увозом, извозом или преношењем опојних дрога, психотропних супстанци и прекурсора;

б) нова средства и методе који се користе у незаконитом промету опојних дрога, психотропних супстанци и прекурсора;

ц) робу и поштанске пошиљке за које се зна или се сумња да се користе у незаконитом промету опојних дрога, психотропних супстанци и прекурсора;

д) превозна средства за која се зна или сумња да се користе или да би могла да се користе за незаконит промет опојних дрога, психотропних супстанци и прекурсора.

КОНТРОЛИСАНА ИСПОРУКА

Члан 14

1. Царински Органи ће међусобно сарађивати на примјени метода контролисане испоруке.

2. Одлука о примјени метода контролисане испоруке доноси се у сваком конкретном случају а у складу са важећим националним законодавством у држави једне стране уговорнице.

ПРЕДМЕТИ, ДОКУМЕНТА И СВЈЕДОЦИ

Члан 15

1. Царински органи страна уговорница доставиће, на захтјев, документа која се односе на пријевоз и испоруку робе и која садрже податке о вриједности, поријеклу, диспозицији и одредишту робе.

2. Оригинални предмети, документа и други материјали могу се захтијевати само ако су копије недовољне. На изричит захтјев, копије предмета, докумената и другог материјала ће се на прописан начин овјерити.

3. Оригинални предмети, документа и други материјали, који су достављени органу молиоца, морају се што прије вратити. Права замољеног органа или трећих страна остају непромијењена. На захтјев, оригинали који су неопходни за правосудне или сличне сврхе, морају одмах да се врате.

4. На захтјев царинског органа једне стране уговорнице, царински орган друге стране уговорнице може, према свом нахођењу, да овласти своје службенике, уз њихов пристанак, да се појаве у својству свједока или експерата у судским или управним поступцима у држави стране уговорнице молиоца и да доставе предмете, документа и друге материјале или њихове овјерене копије у сврхе наведених поступака. У захтјеву мора ближе да се назначи вријеме, мјесто и о каквом поступку се ради и у ком својству ће службеник да свједочи.

ТРОШКОВИ

Члан 16

1. Царински орган неће потраживати никаква средства на име трошкова насталих у току примјене овога споразума, осим средстава за трошкове свједока, накнада за експерте, као и средства за трошкове преводилаца, који нијесу државни службеници.

2. Ако за удовољавање захтјева настану или могу да настану значајни и изузетни трошкови, царински органи страна уговорница ће да се договоре под којим ће се условима удовољити захтјеву, као и на који начин ће се трошкови надокнадити.

СПРОВОЂЕЊЕ СПОРАЗУМА

Члан 17

1. Спровођење овог споразума повјерава се царинским органима страна уговорница. Они ће одлучивати о свим практичним мјерама и аранжманима неопходним за његову примјену, узимајући у обзир и правила о заштити података.

2. Након обављених консултација, царински органи страна уговорница, могу да издају административна упутства неопходна за спровођење овог споразума.

3. Царински органи страна уговорница могу да организују да њихове службе за истрагу буду у непосредној вези.

РЈЕШАВАЊЕ СПОРОВА

Члан 18

Сваки спор који настане у вези са тумачењем или примјеном одредаба овог споразума ријешит ће се консултацијама и преговорима између двије стране уговорнице.

ПОСТУПАК ЗА ИЗМЈЕНУ И ДОПУНУ

Члан 19

Овај споразум може бити измијењен и допуњен уз обострану сагласност страна уговорница. Измјене и допуне ће бити озакоњене посебним протоколима који ће представљати његов саставни дио.

ПОДРУЧЈЕ НА КОМЕ СЕ ПРИМЈЕЊУЈЕ СПОРАЗУМ

Члан 20

Овај споразум се примјењује у царинским подручјима држава двије стране уговорнице, која су као таква утврђена њиховим националним законодавством.

СТУПАЊЕ НА СНАГУ И ОТКАЗИВАЊЕ

Члан 21

1. Споразум ступа на снагу првог дана другог мјесеца од датума када стране уговорнице обавијесте једна другу дипломатским путем, да су испуњени сви услови предвиђени њиховим националним законодавством за његово ступање на снагу.

2. Царински органи страна уговорница сагласни су да се, на захтјев једног од њих или по истеку рока пет година од датума ступања на снагу овог споразума, састану ради ревизије Споразума или анализе других царинских питања која могу да проистекну из узајамне сарадње, осим ако један другог не обавијести, писмено, да таква ревизија није потребна.

3. Овај споразум је закључен на неодређено вријеме, осим ако га једна од страна уговорница не откаже, писменим обавјештењем. Споразум престаје да важи по истеку шест мјесеци од пријема таквог обавјештења дипломатским путем.

У потврди тога, доље потписани, прописно овлашћени за то од стране својих влада, потписали су овај споразум.

САЧИЊЕНО у Тирани дана 23. децембра 2005.године, у два оригинална примјерка, на српском језику, албанском језику и на енглеском језику, с тим што сви текстови имају подједнаку важност. У случају неслагања у тумачењу, мјеродаван је текст на енглеском језику.

За Владу Републике Црне Горе
Миодраг Радусиновић с.р.

ПРИЛОГ

ЗАШТИТА ПОДАТАКА

1. Лични подаци који су предмет аутоматске обраде:

- а) прибавиће се и обрадити на законом прописан начин;
- б) чуваће се за одређене законом прописане намјене и неће се употребити у неку другу сврху која је у супротности са тим намјенама;
- ц) биће адекватни, одговарајући и према намјени за коју се чувају;
- д) биће тачни и, када је то неопходно, ажурни;
- е) чуваће се у таквој форми која омогућава идентификовање њиховог садржаја, не дуже него што је то неопходно за намјену због које се чувају.

2. Лични подаци који откривају расну припадност, политичко мишљење, религиозно или друго убјеђење, као и они који се односе на здравље или сексуални живот, не могу да се обрађују аутоматском техником, осим ако национално законодавство не пружа одговарајућу заштиту. Ово се примјењује и на личне податке који се односе на криминалне радње.

3. Стране уговорнице предузеће одговарајуће мјере заштите личних података, који се чувају у електронским записима, против неовлашћеног уништавања или случајног губитка, као и против сваког неовлашћеног приступа, промјене или откривања.

4. Сваком лицу ће се омогућити:

а) да утврди постојање електронског записа са личним подацима, његову основну намјену, као и идентитет и мјесто боравка или главно пословно сједиште контролора записа;

б) да добије, у одређеним периодима и без прекомјерног задржавања или трошкова, потврду о томе да ли се његови лични подаци чувају у електронским записима, као и обавјештење о тим подацима у разумљивом облику;

ц) да, у зависности од случаја, исправи или избрише такве податке, ако су обрађени у супротности са одредбама националног законодавства, имајући у виду основна начела из ст. 1. и 2. овог прилога;

д) правни лијек, ако није удовољено захтјеву за достављање обавјештења, за исправку или брисање, зависно од случаја, а у складу са одредбама под б. и в. овог става.

5.1 Нијесу дозвољена никаква одступања од одредаба ст.1, 2. и 4. овог

прилога, осим у оквиру ограничења дефинисаних у тим ставовима.

5.2 Могућа су одступања од одредаба ст.1, 2. и 4. овог прилога ако је такво одступање предвиђено законом стране уговорнице и ако представља неопходну мјеру у демократском друштву, а у интересу:

а) заштите државне безбједности, безбједности грађана, монетарних интереса државе или спријечавања криминалних радњи,

б) заштите садржаја података или права и слобода осталих.

5.3 Ограничења у коришћењу права наведених у ставу 4. под б, в. и г. овог прилога, садржана су у прописима о електронским записима личних података који се користе за потребе статистике или научних истраживања, гдје не постоји могућност ризика да ће се подаци злоупотребити.

6. Свака страна уговорница преузима на себе обавезу да уведе одговарајуће санкције и правни лијек у случајевима кршења одредаба националног законодавства којим су регулисана основна начела из овог прилога.

7. Ни једна одредба из овог прилога неће се сматрати ограничавајућом, нити ће утицати на могућност стране уговорнице да одобри веће мјере заштите од оних које су предвиђене овим прилогом.

Члан 3

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Републике Црне Горе".

337.

На основу члана 88 тачке 2 Устава Републике Црне Горе доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О РАТИФИКАЦИЈИ СПОРАЗУМА ИЗМЕЂУ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ ЦРНЕ ГОРЕ И ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ ХРВАТСКЕ О УЗАЈАМНОЈ ПОМОЋИ У ЦАРИНСКИМ ПИТАЊИМА

Проглашавам Закон о ратификацији Споразума између Владе Републике Црне Горе и Владе Републике Хрватске о узајамној помоћи у царинским питањима, који је донијела Скупштина Републике Црне Горе, на четвртој сједници првог редовног засиједања у 2006. години, дана 18. априла 2006. године.

Број: 01- 645/2

Подгорица, 20. априла 2006. године

Предсједник Републике Црне Горе,
Филип Вујановић, с.р.

ЗАКОН

О РАТИФИКАЦИЈИ СПОРАЗУМА ИЗМЕЂУ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ ЦРНЕ ГОРЕ И ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ ХРВАТСКЕ О УЗАЈАМНОЈ ПОМОЋИ У ЦАРИНСКИМ ПИТАЊИМА

Члан 1

Ратификује се Споразум између Владе Републике Црне Горе и Владе Републике Хрватске о узајамној помоћи у царинским питањима, потписан у Подгорици 09. децембра 2005.године, у оригиналу на српском, хрватском и енглеском језику.

Члан 2

Текст Споразум између Владе Републике Црне Горе и Владе Републике Хрватске о узајамној помоћи у царинским питањима у оригиналу на српском језику гласи:

СПОРАЗУМ

ИЗМЕЂУ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ ЦРНЕ ГОРЕ И ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ ХРВАТСКЕ О УЗАЈАМНОЈ ПОМОЋИ У ЦАРИНСКИМ ПИТАЊИМА

Влада Републике Црне Горе и Влада Републике Хрватске, у даљем тексту стране уговорнице,

сматрајући да прекршаји царинских прописа наносе штету привредним, пореским и трговинским интересима њихових земаља,

имајући у виду значај тачног обрачуна царинских дажбина и других

дажбина које се наплаћују приликом увоза или извоза робе, као и тачног утврђивања вриједности и поријекла такве робе,

признајући потребу међународне сарадње у питањима која се односе на администрирање и примјену царинских прописа,

увјерене да радње у спријечавању прекршаја царинских прописа могу да буду ефикасније уз тјешњу сарадњу између њихових царинских органа,

имајући у виду Препоруку Савјета за царинску сарадњу о узајамној административној помоћи од 05.децембра 1953.године,

сагласиле су се о слиједећем:

Члан 1

ДЕФИНИЦИЈЕ

У смислу овог споразума:

1. **"Царински прописи"** су закони и други прописи држава страна уговорница који се односе на увоз, извоз или провоз робе, као и на све друге царинске поступке било да се односе на царинске дажбине, порезе, таксе или друге накнаде које наплаћују царински органи или на мјере забране, ограничења и контроле које примјењују царински органи,

2. **"Царинске дажбине "** су царина и друге дажбине, порези, таксе или друге накнаде који се наплаћују за или у вези са увозом или извозом робе, али не обухватају таксе и накнаде које су ограничене на износ приближних трошкова за пружене услуге,

3. **"Орган молилац"** је царински орган који, у складу са овим споразумом, подноси захтјев за помоћ или који прима такву помоћ,

4. **"Замољени орган"** је царински орган који, у складу са овим споразумом, прима захтјев за помоћ или који пружа такву помоћ,

5. **"Царински прекршај"** је сваки прекршај или покушај прекршаја царинских прописа,

6. **"Царински орган"** је у Републици Црној Гори- Управа царина, у Републици Хрватској, Министарство финансија - Царинска управа Републике Хрватске.

7. **"Лични подаци"** су сви подаци који се односе на физичко лице које је откривено да крши или на физичко лице које може да се идентификује да крши или да покушава да крши царинске прописе,

8. **"Опојне дроге"** су супстанце, природне или синтетичке, које су наведене у Списку И и Списку ИИ Јединствене конвенције о опојним drogaма из 1961.године,

9. **"Психотропне супстанце"** су супстанце, природне или синтетичке, или свака природна материја, које су наведене у Списковима И, ИИ, ИИИ и ИВ УН Конвенције о психотропним супстанцама из 1971. године,

10. **"Прекурсори"** су хемијске супстанце које се, под контролом, користе у производњи опојних droga и психотропних супстанци наведених у Списку И и ИИ Конвенције Уједињених Нација против незаконитог промета опојних droga и психотропних супстанци из 1988.године,

11. **"Контролисана испорука"** је метод којим се дозвољава излаз из, улаз

на или провоз, преко територије једне или више земаља, незаконитих или сумњивих пошиљки опојних дрога, психотропних супстанци и прекурсора или њихових замјена, уз знање и под контролом надлежних органа тих земаља, с циљем да се открију лица која су починила прекршај.

Члан 2

ДЈЕЛОКРУГ

1. Царински органи страна уговорница пружиће један другом помоћ, на начин и под условима предвиђеним овим споразумом, у обезбјеђивању правилне примјене царинских прописа, посебно у спријечавању, откривању, истраживању и борби против царинских прекршаја.

2. Помоћ у оквиру овог споразума, пружиће се у складу са националним законодавством замољене стране уговорнице.

Члан 3

ПОМОЋ НА ОСНОВУ ЗАХТЈЕВА

1. На захтјев органа молиоца, замољени орган доставиће све одговарајуће информације које могу да обезбиједи правилну примјену царинских прописа, укључујући, између осталог и информације о пријевозу и испоруци робе, диспозицији и одредишту такве робе, њеној вриједности и поријеклу, као и информације о извршеним или планираним радњама којима се крше или могу да се прекрше царински прописи.

2. На захтјев органа молиоца, замољени орган доставиће обавјештење да ли је роба која је извезена са територије једне од страна уговорница, на прописан начин увезена на територију друге стране уговорнице, наводећи, по потреби, врсту царинског поступка који је спроведен над том робом.

3. На захтјев органа молиоца, замољени орган предузеће, у оквиру својих надлежности, неопходне мјере да се обезбиједи надзор над:

а) одређеним физичким или правним лицима за која постоји основана сумња да врше или да су извршила царински прекршај на територији стране уговорнице молиоца;

б) мјестима гдје је роба смјештена на такав начин да пружа основану сумњу да постоји намјера да се роба на незаконит начин увезе на територију стране уговорнице молиоца;

ц) кретањем робе за коју је орган молилац означио да је предмет царинског прекршаја на територији стране уговорнице молиоца;

д) превозним средствима за која постоји оправдана сумња да су коришћена, да се користе или да се могу користити за кршење царинских прописа на територији стране уговорнице молиоца.

Члан 4

ПОМОЋ ПО СОПСТВЕНОЈ ИНИЦИЈАТИВИ

Царински органи страна уговорница пружиће, у оквиру својих надлежности, један другом помоћ, ако сматрају да је то неопходно ради правилне примјене царинских прописа, посебно када располажу са информацијама које се односе на:

- радње којима су се прекршили, крше или могу да се прекрше царински прописи и које могу бити од интереса за другу страну уговорницу;
- нова средства или методе који се користе приликом прекршаја царинских прописа;
- робу за коју се зна или се сумња да је предмет царинског прекршаја на територији друге стране уговорнице;
- одређена лица за која се зна или се сумња да врше царински прекршај на територији друге стране уговорнице;
- превозна средства и контејнере, за која се зна или се сумња да су коришћена, да се користе или да се могу користити ради вршења царинских прекршаја на територији друге стране уговорнице.

Члан 5

ТЕХНИЧКА ПОМОЋ

1. Помоћ предвиђена овим споразумом, обухвата, између осталог, информације:

- а) о активностима на сузбијању кријумчарења које би могле да буду корисне у спрјечавању царинских прекршаја;
- б) о новим методама које се користе приликом прекршаја царинских прописа;
- ц) о запажањима и открићима, као резултат успјешне примјене нових средстава и техника у спрјечавању кријумчарења; и
- д) о новим техникама и побољшаним методама за обраду путника и терета.

2. Царински органи страна уговорница ће, уколико то није у супротности са њиховим националним законодавством, такође, тражити сарадњу за:

- а) започињање, развој и усавршавање посебних програма стручне обуке за своје запослене;
- б) успостављање и одржавање канала за међусобну размјену информација са циљем да се олакша сигурна и брза размјена информација;
- ц) омогућавање ефикасне међусобне координације, укључујући и размјену особља, стручњака и именовање лица за везу;
- д) проучавање и испитивање нове опреме или поступака;
- е) поједностављење и усаглашавање њихових царинских поступака; и
- ф) друга општа административна питања, због чега ће, с времена на вријеме, бити потребна њихова заједничка акција.

Члан 6

ДОСТАВЉАЊЕ / ОБАВЈЕШТАВАЊЕ

На захтјев органа молиоца, замољени орган, у складу са својим законодавством, предузеће све неопходне мјере да:

- достави сва одговарајућа документа,
- достави сва одговарајућа рјешења,

који проистичу из овог споразума, на адресу примаоца који има пребивалиште на његовој територији, односно који је на његовој територији регистрован. У том случају примјењује се члан 7. став 3. овог споразума.

Члан 7

ОБЛИК И САДРЖИНА ЗАХТЈЕВА ЗА ПОМОЋ

1. Захтјеви у складу са овим споразумом сачињавају се у писаној форми. Уз захтјеве, прилажу се документа неопходна за њихово извршење. У хитним случајевима, могу се прихватити и усмени захтјеви, али се они морају одмах писмено потврдити.

2. захтјеви из става 1. овог члана треба да садрже слиједеће:

- а) назив органа молиоца;
- б) које се мјере захтијевају;
- ц) предмет и разлог за подношење захтјева;
- д) који се закони, прописи и други правни акти примјењују;
- е) што је тачније и детаљније податке о физичким или правним лицима на која се захтјев односи;

ф) преглед релевантних чињеница осим у случајевима обухваћених чланом 6. овог споразума;

г) која је веза између тражене помоћи и предмета на који се односи.

3. Захтјеви се подносе на службеном језику замољеног царинског органа, на енглеском језику или језику који је прихватљив за тај орган.

4. Ако царински орган замољене стране уговорнице није одговарајућа служба која може да одговори на захтјев, прослиједиће захтјев одговарајућој служби, која ће поступити по захтјеву у оквиру својих законских овлашћења или ће обавијестити орган молиоца о одговарајућим поступцима за такву врсту захтјева.

5. Ако захтјев не испуњава формалне услове, може се затражити његова исправка или допуна, што неће утицати на предузимање неопходних мјера.

Члан 8

ПОСТУПАЊЕ ПО ЗАХТЈЕВУ

1. Замољени орган предузеће све прихватљиве мјере да би поступио по захтјеву и, ако се захтијева, настојаће да тражи службене или судске мјере неопходне за извршење тог захтјева.

2. Царински орган једне стране уговорнице, ће на захтјев царинског органа друге стране уговорнице, спровести све потребне истражне поступке, укључујући и испитивање експерата и свједока или лица за која се сумња да су извршила царински прекршај и извршити провјере, контроле и испитати

чињенично стање везано за питања која су предмет овог споразума.

3. На захтјев, замољени орган може да дозволи да службеници органа молиоца, у највећем броју случајева бораве на територији замољене стране уговорнице у току истраге коју спроводе њени службеници, због кршења царинских прописа органа молиоца.

4. Ако орган молилац то захтијева, обавијестиће се о времену и мјесту гдје се спроводи тражена истрага, како би се на тај начин координирале активности.

5. Службеници органа молиоца, који су овлашћени да спроводе истражне радње у вези царинских прекршаја, могу да затраже да замољени орган прегледа одговарајуће књиге, регистре и осталу документацију или компјутеризоване информације или да достави њихове копије или да пружи све информације које се односе на царинске прекршаје.

Члан 9

ОБЛИК ИНФОРМАЦИЈЕ

1. Замољени орган доставиће органу молиоцу резултате истражних радњи у облику документа, овјерених копија докумената, извјештаја и слично и, када је то неопходно, усмено.

2. Документа из става 1. овог члана могу се замијенити компјутеризованим информацијама које су дате у исте сврхе, у било ком облику, заједно са свим подацима и информацијама које су неопходне за тумачење или коришћење тих компјутеризованих информација.

Члан 10

ИЗУЗЕЦИ ОД ОБАВЕЗЕ ПРУЖАЊА ПОМОЋИ

1. Ако замољени орган сматра да испуњавање захтјева може да нанесе штету суверенитету, безбједности, јавном поретку или другим битним националним интересима његове државе, или може да доведе до повреде националне, трговинске или професионалне тајне, помоћ може да се одбије или да се пружи помоћ уз поштовање одређених услова и захтјева.

2. Ако орган молилац затражи помоћ коју он сам не би могао да пружи да се то од њега затражи, он ће у свом захтјеву указати на ту чињеницу. У том случају замољеном органу је препуштено да одлучи како ће да одговори на такав захтјев.

3. Ако се помоћ ускрати или одбије, одлучи и о разлозима за то мора одмах да се обавијести орган молилац.

Члан 11

ОБАВЕЗА ПОВЈЕРЉИВОСТИ

1. Свака информација саопштена у било ком облику у складу са овим споразумом је повјерљиве природе. Она ће бити обухваћена обавезом службене повјерљивости и уживаће исту заштиту коју таква информација ужива у складу са одговарајућим националним законима државе стране уговорнице која ју је примила.

2. Информације о личним подацима могу да се доставе само ако је заштита података на истом нивоу заштите, према законодавству стране уговорнице. Стране уговорнице ће обезбиједити заштиту података која је барем на истом нивоу заштите која проистиче из примјене принципа који су садржани у Прилогу уз овај споразум, који је одштампан уз њега и чини његов саставни дио.

Члан 12

УПОТРЕБА ИНФОРМАЦИЈА

1. Информације, документа и други подаци добијени на основу пружене узајамне помоћи могу да се користе само у сврхе наведене у овом споразуму, укључујући и у судским и управним поступцима.

2. Орган молилац неће, без претходне писмене сагласности замољеног органа, користити евиденције или информације добијене на основу овог споразума у друге сврхе, осим у сврхе које су наведене у захтјеву.

3. Кад се, у складу са овим споразумом, размјењују информације о личним подацима, царински органи страна уговорница ће обезбиједити да се оне користе искључиво у сврхе наведене у захтјеву и под условима које може да постави замољени орган.

4. Одредбе става 1. и 2. овог члана не примјењују се на информације о прекршајима који се односе на опојне дроге и психотропне супстанце. Такве информације могу да се достављају само органима стране уговорнице молиоца који су непосредно укључени у борбу против незаконитог промета дрога.

Члан 13

АКЦИЈЕ ПРОТИВ НЕЗАКОНИТОГ ПРОМЕТА ОПОЈНИХ ДРОГА, ПСИХОТРОПНИХ СУПСТАНЦИ И ПРЕКУРСОРА

1. Царински органи ће сарађивати у циљу спријечавања и истраживања незаконитог промета опојних дрога, психотропних супстанци и прекурсора и достављаће један другом, самоиницијативно или на захтјев, одговарајуће информације о:

а) методама борбе против незаконитог промета опојних дрога, психотропних супстанци и прекурсора;

б) начинима организовања царинске контроле опојних дрога, психотропних супстанци и прекурсора, као и о новим методама и средствима

за њихово откривање;

ц) публикацијама, научним, стручним и наставним радовима по питањима борбе против незаконитог промета опојних дрога, психотропних супстанци и прекурсора;

д) новим врстама опојних дрога, психотропних супстанци и прекурсора, мјестима гдје се производе, правцима њиховог незаконитог превоза и начинима скривања, о промјенама цијена опојних дрога, психотропних супстанци и прекурсора у разним земљама и регионима.

2. Царински орган једне стране уговорнице, самоиницијативно или на захтјев, доставиће царинском органу друге стране све информације које се односе на:

а) физичка и правна лица за која се зна или се сумња да се баве незаконитим увозом, извозом или преношењем опојних дрога, психотропних супстанци и прекурсора;

б) нова средства и методе који се користе у незаконитом промету опојних дрога, психотропних супстанци и прекурсора;

ц) робу и поштанске пошиљке за које се зна или се сумња да се користе у незаконитом промету опојних дрога, психотропних супстанци и прекурсора;

д) превозна средства за која се зна или се сумња да се користе или да би могла да се користе за незаконит промет опојних дрога, психотропних супстанци и прекурсора.

Члан 14

КОНТРОЛИСАНА ИСПОРУКА

1. Царински органи ће међусобно сарађивати на примјени метода контролисане испоруке.

2. Одлука о примјени метода контролисане испоруке доноси се у сваком конкретном случају, а у складу са важећим националним законодавством у једне стране уговорнице.

Члан 15

ПРЕДМЕТИ, ДОКУМЕНТА И СВЈЕДОЦИ

1. Царински органи страна уговорница доставиће, на захтјев, документа која се односе на пријевоз и испоруку робе и садрже податке о вриједности, поријеклу, диспозицији и одредишту робе.

2. Оригинални предмети, документа и други материјали могу се захтијевати само ако су копије недовољне. На изричит захтјев, копије предмета, документа и другог материјала ће се на прописан начин овјерити.

3. Оригинални предмети, документа и други материјали, који су достављени органу молиоцу, морају се што прије вратити. Права замољеног органа или трећих страна остају непромијењена. На захтјев, оригинали који су

неопходни за правосудне или сличне сврхе, морају одмах да се врате.

4. На захтјев царинског органа једне стране уговорнице, царински орган друге стране уговорнице може, према свом нахођењу, да овласти своје службенике, уз њихов пристанак, да се појаве у својству свједока или експерата у судским или управним поступцима у држави стране уговорнице молиоца и да доставе предмете, документа и друге материјале или њихове овјерене копије у сврхе наведених поступака. У захтјеву мора ближе да се назначи вријеме, мјесто и о каквом поступку се ради и у ком својству ће службеник да свједочи.

Члан 16

ТРОШКОВИ

1. Царински орган неће потраживати никаква средства на име трошкова насталих у току примјене овог споразума, осим средстава за трошкове свједока, накнаде за експерте, као и средства за трошкове преводилаца, који нијесу државни службеници.

2. Ако за удоваљавање захтјева настану или могу да настану значајни или изузетни трошкови, царински органи страна уговорница ће да се договоре под којим ће се условима удовољити захтјеву, као и на који начин ће се трошкови надокнадити.

Члан 17

СПРОВОЂЕЊЕ СПОРАЗУМА

1. Спровођење овог споразума повјерава се царинским органима страна уговорница. Они ће одлучивати о свим практичним мјерама и аранжманима неопходним за његову примјену, узимајући у обзир и правила о заштити података.

2. Након обављених консултација, царински органи страна уговорница, могу да издају административна упутства неопходна за спровођење овог споразума.

3. Царински органи страна уговорница могу да организују да њихове службе за истрагу буду у непосредној вези.

Члан 18

РЈЕШАВАЊЕ СПОРОВА

Сваки спор који настане у вези са тумачењем или примјеном одредаба овог споразума ријешити ће се консултацијама и преговорима између двије

стране уговорнице.

Члан 19

ПОСТУПАК ЗА ИЗМЈЕНУ И ДОПУНУ

Овај споразум може бити измијењен уз обострану сагласност страна уговорница.

Члан 20

ПОДРУЧЈЕ НА КОМЕ СЕ ПРИМЈЕЊУЈЕ СПОРАЗУМ

Овај споразум се примјењује у царинским подручјима држава двије стране уговорнице, која су као таква утврђена њиховим националним законодавством.

Члан 21

СТУПАЊЕ НА СНАГУ И ОТКАЗИВАЊЕ

1. Споразум ступа на снагу првог дана другог мјесеца од датума када су стране уговорнице обавијестиле једна другу преко дипломатских канала да су испуњени сви услови предвиђени њиховим националним законодавством за његово ступање на снагу.

2. Царински органи страна уговорница сагласни су да се, на захтјев једног од њих или по истеку рока пет година од датума ступања на снагу овог споразума, састану ради ревизије Споразума или анализе других царинских питања која могу да проистекну из узајамне сарадње, осим ако један другог не обавијести, писмено, да таква ревизија није потребна.

3. Овај споразум је закључен на неодређено вријеме, осим ако га стране уговорнице не откажу, писменим обавјештењем, преко дипломатских канала. Споразум престаје да важи по истеку шест мјесеци од дана пријема таквог обавјештења.

У потврди тога, доље потписани, прописно овлашћени за то од стране својих Влада, потписали су овај споразум.

САЧИЊЕНО у Подгорици дана 09. децембра 2005. године, у два оригиналана примјерка, на српском, хрватском и на енглеском језику, с тим што сви текстови имају подједнаку важност. У случају неслагања у тумачењу, мјеродаван је текст на енглеском језику.

За Владу Републике Црне Горе
Миодраг Радусиновић с.р.

За Владу Републике Хрватске

ПРИЛОГ УГОВОРУ

ИЗМЕЂУ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ ЦРНЕ ГОРЕ И ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ ХРВАТСКЕ О МЕЂУСОБНОЈ ПОМОЋИ У ЦАРИНСКИМ ПИТАЊИМА О ОСНОВНИМ ПРИНЦИПИМА ЗАШТИТЕ ПОДАТАКА

1. Лични подаци који су предмет аутоматске обраде:

- а) прибавиће се и обрадити на законом прописан начин;
- б) чуваће се за одређене законом прописане намјене и неће се употребити у неку другу сврху која је у супротности са тим намјенама;
- ц) биће адекватни, одговарајући и према намјени за коју се чувају;
- д) биће тачни и, када је то неопходно, ажурни;
- е) чуваће се у таквој форми која омогућава идентификовање њиховог садржаја, не дуже него што је то неопходно за намјену због које се чувају.

2. Лични подаци који откривају расну припадност, политичко мишљење, религиозно или друго убјеђење, као и они који се односе на здравље или сексуални живот, не могу да се обрађују аутоматском техником, осим ако национално законодавство не пружа одговарајућу заштиту. Ово се примјењује и на личне податке који се односе на криминалне радње.

3. Стране уговорнице предузеће одговарајуће мјере заштите личних података, који се чувају у електронским записима, против неовлашћеног уништавања или случајног губитка, као и против сваког неовлашћеног приступа, промјене или откривања.

4. Сваком лицу ће се омогућити:

- а) да утврди постојање електронског записа са личним подацима, његову основну намјену, као и идентитет и мјесто боравка или главно пословно сједиште контролора записа;
- б) да добије, у одређеним периодима и без прекомјерног задржавања или трошкова, потврду о томе да ли се његови лични подаци чувају у електронским записима, као и обавјештење о тим подацима у разумљивом облику;
- ц) да, у зависности од случаја, исправи или избрише такве податке, ако су обрађени у супротности са одредбама националног законодавства, имајући у виду основна начела из ст. 1. и 2. овог прилога;
- д) правни лијек, ако није удовољено захтјеву за достављање обавјештења, за исправку или брисање, зависно од случаја, а у складу са одредбама под б. и ц. овог става.

5. Нијесу дозвољена никаква одступања од одредаба ст. 1, 2. и 4. овог Прилога, осим у границама одређеним у параграфима који слиједе.

Одступања од одредби из става 1., 2. и 4. овог Прилога дозвољено је када је такво одступање предвиђено правом уговорне странке и представља, у демократском друштву, неопходну мјеру за:

а) заштите државне безбједности, безбједности грађана, монетарних интереса државе или спријечавања криминалних радњи;

б) заштите субјеката на које се подаци односе или права и слобода осталих.

Ограничења у коришћењу права наведених у ставу 4. под б, ц. и д. овог Прилога, могу се предвидјети законом, када се електронске збирке личних података користе за потребе статистике или научних истраживања, када не постоји могућност ризика да ће се подаци злоупотребити.

6. Свака страна уговорница преузима на себе обавезу да уведе одговарајуће санкције и правни лијек у случајевима кршења одредаба националног законодавства којима су регулисана основна начела из овог Прилога.

7. Ни једна одредба из овог Прилога неће се сматрати ограничавајућом, нити ће утицати на могућност стране уговорнице да одобри веће мјере заштите од оних које су предвиђене овим Прилогом.

Члан 3

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Републике Црне Горе".

338.

На основу члана 35 став 5 Закона о порезу на додату вриједност ("Службени лист РЦГ", бр. 65/01, 38/02, 72/02, 21/03 и 76/05), Министарство финансија донијело је

**ПРАВИЛНИК
О ИЗМЈЕНИ ПРАВИЛНИКА О ОБЛИКУ И САДРЖИНИ ПРИЈАВЕ ЗА
ОБРАЧУН ПОРЕЗА НА ДОДАТУ ВРИЈЕДНОСТ**

Члан 1

У Правилнику о облику и садржини пријаве за обрачун пореза на додату вриједност ("Службени лист РЦГ", број 79/05), у Упутству за попуњавање пријаве, под редним бројем 18 ријечи: "став 3" замјењују се ријечима: "ст.2 и 3".

Члан 2

Овај правилник ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном листу Републике Црне Горе".

Број: 04-1683/1

Подгорица, 6. марта 2006. год.

Министарство финансија
Министар,
др **Игор Лукшић**, с.р.

339.

На основу члана 50 Општег закона о образовању и васпитању ("Службени лист РЦГ", бр. 64/02 и 31/05) и члана 196 Закона о општем управном поступку ("Службени лист РЦГ", број 60/03), Министарство просвјете и науке доноси

**РЈЕШЕЊЕ
О ИЗДАВАЊУ ЛИЦЕНЦЕ ЗА РАД АУТО-ШКОЛИ "АУТО СТАРТ"
ЦЕТИЊЕ**

1. Издаје се лиценца за рад Ауто школи "Ауто старт", са сједиштем у Цетињу, власништво Зорана Батрићевића, из Цетиња, која испуњава услове за оспособљавање кандидата за возаче моторних возила категорија "А" и "Б".

2. Даном ступања на снагу овог рјешења престаје да важи алинеја 3 тачке X Рјешења о испуњавању посебних услова за рад ауто школа које оспособљавају кандидате за возаче моторних возила ('Службени лист РЦГ", бр. 16/93, 9/94, 40/96, 45/97, 13/98, 18/98, 26/98, 39/98, 1/99, 5/99, 10/99, 3/00, 4/00, 10/00, 18/00, 22/00, 39/00, 43/00, 56/00, 11/01, 29/01, 41/01, 44/01, 58/01, 3/02, 17/02, 26/02, 45/02, 66/02, 27/03, 45/03, 18/04, 54/04, 71/04, 1/05 и 36/05).

3. Ово рјешење ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Републике Црне Горе".

Број: УП И 04-1-59

Подгорица, 6. марта 2006. године

Министар,
проф. др **Слободан Бацковић**, с.р.

340.

На основу чл. 18 и 25 Закона о референдуму о државно-правном статусу Републике Црне Горе ("Службени лист РЦГ", број 12/06), Републичка комисија за спровођење референдума о државном статусу Републике Црне Горе, на сједници од 27. априла 2006. године, донијела је

ОДЛУКУ

У Одлуци број 105 ("Службени лист РЦГ", број 26/06), у тачки 1. додаје се нови став који гласи:

"Прво се врши жријебање за члана гласачког одбора који ће вршити оштећење печата гласачког одбора, затим за члана који ће вршити печатање гласачких листића, а након тога за члана гласачког одбора који ће чувати контролне купоне, с тим да тај члан не може бити из референдумске опције из које је одређен члан гласачког одбора за печатање гласачких листића."

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном листу Републике Црне Горе".

Број: 105/2

Подгорица, 27. априла 2006. године

Републичка комисија за спровођење референдума о државном статусу

Републике Црне Горе

Предсједник,

др **Франтишек Липка**, с.р.